

biblioteca

L. I. I. IURE-IORE
BIBLIOTECA

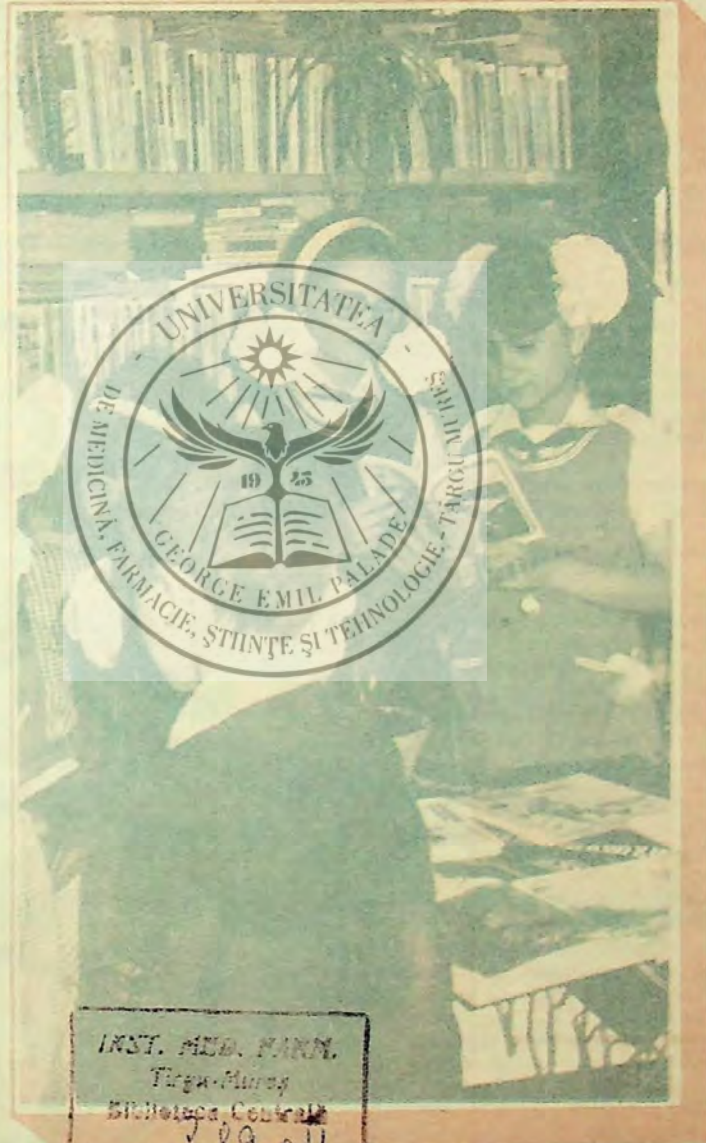
BULETIN TRIMESTRIAL
DE BIBLIOTECONOMIE
EDITAT DE REVISTA
„CÎNTAREA ROMÂNIEI“

1988

biblioteca

biblioteca

INST. MED. FARM.
Tirgu-Mures
Biblioteca Centrala
Inv. Nr. 189.011

biblioteca

biblioteca

Sumar

Nicolae Popeniciu: *Implicare dinamică în viața cooperativelor meșteșugărești*
Rodica Custură: *În sprijinul pregătirii profesionale*

Gherghina Ungureanu: *Cartea, mijloc eficient de educație socialistă a membrilor cooperatori, în sprijinul sarcinilor de plan*

Antoaneta Colan: *Cartea științifică în formarea concepției materialist-dialectice despre lume și viață*

Victoria Mandra: *Creația populară — o componentă a culturii profesionale a cooperatorilor*

Doina Varga: *Dinamismul colecțiilor: dezvoltare și diversificare, implicare în activitatea de producție*

Ioana Lupu: *Cartea vorbită*

DIALOG PROFESIONAL (10—23)

Florică Nicolescu: *Contribuția bibliotecii, a activității de informare bibliografică la creșterea eficienței economico-sociale*

Fîloș Maria: *Aspecte ale atragerii cititorilor la lectură la secția „Carte tehnică” a Bibliotecii județene Mureș*

Pia Atanasiu și Vitalie Teodoru: *Informarea cadrelor din producție cu pregătire medie*

Nedeleu Oprea: *Sistemul informațional în procesul de conducere a bibliotecii*

Florentina Ungureanu: *Optimizarea ca mijloc de creștere a transferului de informații*

Alexandrina Leik: *Ridicarea randamentului lecturii elevilor, rezultat al colaborării bibliotecii școlare cu întregul colectiv didactic al școlii*

Virgil Căndea: *Biblioteca Stolnicului Cantacuzino — oglindă a spiritualității românești*

ACTUALITATEA ÎN BIBLIOTECI (24—28)

CONSULTAȚII (29—32)

Irina Poantă-Petraș: *Teorie și practică în propaganda cărții*

Elena Maria Schatz: *Constituirea colecțiilor speciale într-o bibliotecă publică*

Redactor șef :
MIHAI NEGULESCU

Secretar: responsabil de redacție :
ION MARINESCU

Redactori :
IOANA LUPU
ANNE-MARIE MIHIT

Aspecte din Biblioteca pentru copii „Mihail Sadoveanu” →

* 550016281 *

Biblioteca ILMEST

FORMAREA ȘI PERFECTIONAREA FORȚEI DE MUNCĂ O PRIORITATE PENTRU DEMERSUL BIBLIOTECAR

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu Cu privire la unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale dă sens și direcție activității bibliotecare azi, creându-i noi motivații, situind-o sub nivelul înnoirilor de conținut și metodă, accentuându-i, în consens cu exigențele etapei pe care o trăversează țara noastră în procesul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, unele funcții specifice, determinându-i altele. Adevărat program și pentru bibliotecă, **Expunerea** — analiză științifică, de fond, a tuturor componentelor realității economico-sociale actuale — le situează în raporturi complexe și dinamice cu fiecare din aceste componente, rolul subînțeles al lecturii, al informării apărând determinant pentru mersul înainte al societății noastre socialiste.

Considerind forța de muncă drept factor hotărâtor și revoluționar al dezvoltării, formarea și perfecționarea acesteia constituie o zonă în care demersul bibliotecar se întinde convergent cu cel al altor factori investiți cu sarcini exprese în acest plan, cartea (în accepția ei cea mai largă) constituind „materia primă” pentru învățare. Și dacă formarea și educarea tinerei generații constituie una din preocupările fundamentale ale partidului nostru în fapt ale întregii societăți, trebuind să concentreze și atenția bibliotecilor indiferent de profilul lor, este tot atât de adevărat că, sub îndemnul „...trebuie să înțelegem că trebuie studiat conținutul, trebuie învățat...” nu există categorie socio-profesională care să nu fie angajată în procesul ridicării nivelului de cunoștințe, atât a celor cu caracter general, cit și a celor legate de nivelul actual de dezvoltare a societății, a științei, a tehnicii. Și dacă „întreaga dezvoltare de construcție socialistă nu se poate realiza decât pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general, a legării strinse a științei cu învățămîntul și cu producția, a ridicării continue a nivelului de cunoștințe tehnico-profesionale ale tuturor oamenilor muncii”, perfecționarea activității de conducere și organizare se situează la rîndul ei sub semnul exigențelor ridicării nivelului de cunoștințe. Subsumându-le demersul acestor cerințe, bibliotecile sînt chemate să își dezvolte corespunzător colecțiile, profilându-le pe cerințele cercetării, producției, ale vieții economico-sociale în general, să-și specializeze secții sau sectoare de activitate, să-și perfecționeze instrumentele de informare bibliografică orientându-le spre categorii distincte de interese, să faciliteze accesul la colecții prin organizarea serviciilor, extinderea sistemului de filiale, mărirea numărului de ore de funcționare etc. În plan formativ, printr-o pedagogie specifică, bibliotecile vor trebui să contribuie și mai sistematic la crearea și cultivarea deprinderilor de informare.

Implicarea activă a științei, a cercetării în întreaga dezvoltare a patriei noastre impune accentuarea funcției informative a bibliotecilor, cooperarea la nivelul rețelelor, pe orizontală, și, pe verticală, integrarea în sistemul național de informare. După cum potențarea creativității tehnico-științifice la nivel de masă presupune o colaborare mai strînsă cu cercurile tehnico-aplicative și de noatori cu co-

mișile inginerilor și tehnicienilor etc., pentru dirijarea corespunzătoare a informațiilor, ca și organizarea unor forme proprii de lucru menite să dezvolte capacitățile de lectură creativă, valorizantă.

Dezvoltarea spiritului revoluționar în muncă și gândire, a conștiinței revoluționare, a patriotismului socialist se înscrie ca un alt comandament de bază, în strînsă legătură cu larma dezvoltare a democrației socialiste, cu implicarea întregului popor în făurirea propriului destin, antrenînd îmbunătățirea învățămîntului politic de masă, în sensul cunoașterii temeinice a politicii partidului, a realizărilor obținute de poporul nostru — expresie a justeții politicii generale a partidului, a modului în care își îndeplinește misiunea istorică. Activitatea secțiilor de carte social-politică, a punctelor de informare și documentare, în strînsă corelare cu programa învățămîntului politico-ideologic, cu sarcinile cabinetelor de partid în acest plan, va cunoaște, în consecință, o continuă adîncire și modernizare. Propaganda cărții social-politice menită să dezvolte gândirea politică și spiritul revoluționar, literatura istorică și cea privind istoria patriei ce se scrie azi, slujind cultivării patriotismului socialist, va avea un caracter sistematic, adresîndu-se cu precădere tinerelor generații și categoriilor active ale populației. Totodată, considerîndu-se investitura uniunilor de creație de a contribui la promovarea concepției partidului, a spiritului revoluționar, la ridicarea nivelului de cultură, la stimularea creativității, bibliotecile se vor considera la rîndul lor angajate în această direcție și vor acționa corespunzător. Astfel, operele literare contemporane, albumele de artă, dar și discurile, partiturile muzicale, diapozitivele, înregistrările ale creațiilor muzicale și de artă plastică contemporane — pătrunse în biblioteci cu statut de colecții, constituite, promovate consecvent în practicile culturale, ca și în folosința individuală dau putere de largă penetrație creațiilor artistice purtătoare de mesaje educative în rîndul publicului, le asigură o circulație extinsă cu reflex benefic în plan formativ.

Adresîndu-se diferențiat tuturor categoriilor socio-profesionale și de vîrstă, făcînd să pătrundă tot mai mult și tot mai larg cartea în viața spirituală a diferitelor medii de viață și de muncă, contribuind specific la împlinirea profilului intelectual, profesional și moral al omului nou, a tuturor claselor și categoriilor sociale, biblioteca este astfel factor de bază în procesul de omogenizare socială pe care-l cunoaște poporul nostru, sub conducerea partidului, în drumul ascendent „spre făurirea noii orînduirii sociale, spre o viață demnă și liberă”.

Ceea ce biblioteca este chemată să sprijine la nivel macro-social și economic este un imperativ tot atât de important și pentru propriu-i univers. Perfecționarea profesională a lucrătorilor din biblioteci, ridicarea nivelului de pregătire ideologică, permanenta deschidere către nou, cultivarea spiritului revoluționar, cercetarea științifică în slujba fundamentării activității, dar și pentru valorificarea deplină a patrimoniului deținut, organizarea și planificarea în spiritul celor mai noi cîștiguri ale științei conducerii sînt nu numai cerințe de aliniere la esențialele comandamente ale etapei, dar și condiții esențiale pentru a-și putea îndeplini mandatul incredințat de societate.

Bibliotecile cooperației meșteșugărești —

PARTICIPARE DINAMICĂ LA PREGĂTIREA PROFESIONALĂ A COOPERATORILOR, LA REALIZAREA SARCINILOR DE PLAN

Cerințele perfecționării profesionale se impun, cu forță de necesitate, și în sfera cooperației meșteșugărești, în contextul în care industria ușoară, industria mică joacă un rol tot mai însemnat în economia națională, iar serviciile către populație sînt chemate să dea măsură noii calități a vieții.

Ca instrument încă neegalat al cunoașterii, al informării, cartea și, ca instituție care o colecționează, o organizează și o promovează, biblioteca se bucură de o atenție deosebită din partea conducerii UCECOM. Funcționează, la nivelul cooperației meșteșugărești, o rețea complexă de unități bibliotecare (54 de biblioteci ale uniunilor, 158 ale cooperativelor, numeroase puncte de împrumut și de documentare) care vehiculează colecții de o valoare formativă și informativă deosebită, însumînd peste 2 100 000 de volume. Anual sînt antrenați în procesul lecturii în jur de 240 000 de cititori, provenind în marea lor majoritate din rîndul cooperativelor, iar cele peste 2 630 000 de volume intrate în circuitul lecturii dau o măsură limpede asupra rolului important pe care îl joacă, în modelarea spiritului a acestora, cartea.

Alocații bugetare reprezentative pentru dezvoltarea colecțiilor și menținerea lor în actualitate, preocupări tot mai susținute la nivelul multor uniuni județene de a asigura cadrul corespunzător pentru punerea lor în valoare, pentru modernizarea condițiilor

de acces la carte, exigență în selectarea cadrelor de bibliotecari și în recrutarea activului obștesc al bibliotecilor, preocupări de cunoaștere sociologică a nevoilor de lectură, dezvoltarea unui sistem propriu de informare și integrare tot mai accentuată în sistemele de informare locală ca și de valorificare a instrumentelor de informare naționale, iată tot atîtea tendințe care vorbesc despre importanța acordată, în cadrul procesului de modernizare a producției în sistemul cooperatist, cărții și slujitorilor ei.

E semnificativ faptul că la ultima ședință a Comisiei culturale centrale a UCECOM, prezidată de tovarășa președintă Frusina Tahmău, între problemele prioritare ale activității cultural-educative din acest an a fost considerată și munca bibliotecară. Se preconizează, între altele, organizarea, pe lângă Biblioteca UCM—Metal din Capitală, a unui centru pilot de informare și documentare tehnică pentru întreaga țară. Bibliotecile cooperației meșteșugărești trăiesc o nouă vîrstă: cea a maturității, punindu-și tot mai eficient serviciile în slujba producției, a modelării spirituale a lucrătorilor din sistemul ei. Contribuțiile inserate în acest grupaj constituie argumente în acest sens.

Implicare în viața cooperativelor meșteșugărești

Inițiată în anul 1959, Biblioteca cooperativelor meșteșugărești din municipiul București și-a îmbogățit activitatea în toate sensurile majore pe care le-a cîștigat cultura noastră în anii construcției socialismului. A devenit o bibliotecă deschisă atît muncitorilor și specialiștilor din cooperația meșteșugărească bucureșteană, cît și membrilor familiilor acestora. Avem un fond de peste 270 000 de cărți, completat permanent cu aprox. 9 000—10 000 de volume pe an.

La Congresul al III-lea al educației politice și culturii socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia faptul că omul, ca să poată să pătrundă și să înțeleagă tainele naturii și ale universului, pentru a-și făuri un viitor liber și fericit, trebuie să fie înarmat cu cele mai înalte cunoștințe din toate domeniile culturii înaintate.

Premisele unei exprimări mai concrete pe acest plan, în condițiile specifice ale cooperației meșteșugărești, sprijinind sarcinile unităților productive, au fost puse în special după primul Congres al educației politice și al culturii socialiste, prin orientările formulate de UCECOM privind conectarea acțiunii noastre bibliotecare la sarcinile economice ale cooperativelor, privind regîndirea coordonatelor politicii de completare a colecțiilor și atenția sporită

acordată cărții social-politice, lucrărilor de informare și de referință.

Urmările nu au întîrziat să apară: la o analiză atentă, bilanțul cu care biblioteca își încheie activitatea an de an arată anumite schimbări de structură socio-profesională a beneficiarilor în favoarea cititorilor care lucrează în mod nemijlocit în producție, a specialiștilor și a tineretului studios, preocuparea sporită pentru activitatea bibliografică și, mai ales, pentru informarea la cerere. Astfel, aproape 60 la sută din totalul de oameni ai muncii din cele două uniuni ale cooperativelor meșteșugărești din București sînt cititori ai bibliotecii noastre; 80 la sută din aceștia sînt muncitori, maiștri, ingineri, 12 la sută alte categorii de oameni ai muncii, și doar aproximativ 8 la sută membri de familie.

Din punct de vedere al vîrstei acestora, 70 la sută sînt tineri pînă în 30 de ani, ceea ce constituie o realizare cu care ne mîndrim deoarece, pregătind revoluționari, oameni care să întrunească cele mai profunde calități și competențe, realizăm ceea ce deschidere care ni se cere pentru știință și tehnică, pentru limba și literatura română, pentru istoria națională, pentru tot ceea ce este valoros în plan național și universal.

În viziunea planului nostru de muncă pe anul 1988, indicatorul cu cea mai mare generalitate este cel prevăzut la Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român: activitatea culturală să contribuie la înfăptuirea în practică a planurilor de dezvoltare economico-socială, la transformarea pozitivă a realităților concrete din fiecare cooperativă meșteșugărească din municipiul București.

Conform obiectivelor prevăzute, pînă la această dată au funcționat peste 700 de biblioteci mobile (puncte de împrumut), dintre care 32 cu profil social-politic sau tehnic.

Cercetarea lecturii cooperativelor se constituie ca element fundamental al cunoașterii opțiunilor în care activitatea noastră bibliotecară este angajată. Ipotezele investigațiilor noastre pornesc de la premisa examinării lecturii prin prisma consecințelor practice asupra vieții și a muncii cooperativelor meșteșugari. Convorbirile directe cu cititorii, care se realizează în cele peste 700 de deplasări pe an în unitățile de producție sau de prestări servicii ale cooperativelor de către membrii colectivului nostru constituie cea mai uzitată formă de cunoaștere a necesităților de lectură. Servim un public cititor răspîndit pe întreg teritoriul Capitalei, în 306 unități pentru reparații îmbrăcăminte și tricotaje, 32 unități pentru reparații lenjerie, 185 pentru reparații încălțăminte, 100 — reparații pielărie, blănarie, cojocărie, marochinărie, 136 de unități pentru reparații produse electrotehnice și electronice, 281 — reparații bijuterii, ceasuri, ochelari, stilouri ș.a.

În aceste condiții, o anchetă sociologică pe un grup mai mare de subiecți, avînd ca obiectiv necesitatea de lectură a cărții tehnice, era mai mult decît necesară. Rezultatele unei asemenea anchete, realizate cu mijloace proprii, s-au concretizat în hotărîrea comisiei culturale a UCECOM, însușită de comisiile culturale ale celor două uniuni bucureștene de ramură, de a se realiza în biblioteca noastră un centru pilot de documentare tehnică pentru întreaga cooperativă meșteșugărească a țării.

Acțiunile de popularizare a cărții, de mai mică amploare, dar de o mare eficiență, ca recenzii și prezentările de carte, ne pun în contact nemijlocit cu obiectul muncii noastre: cooperatorul la locul de producție. Cele 28 de asemenea materiale întocmite, de la începutul anului, au fost audiate de peste 25 000 de cooperatori. Listele de recomandare, simple sau adnotate, vitrinele și expozițiile de carte, organizate pe platformele industriale ale cooperativelor meșteșugărești din Militari și Cățelu, au fost prezentate sub generic ca: „Modernizarea producției și ridicarea nivelului de pregătire al cooperativelor”, „Uniunea Tineretului Comunist — școală de educație comunistă, patriotică și revoluționară a tineretului” ș.a.

Pentru a face mai atractivă lectura listelor de recomandare, a recenziilor și a prezentărilor, precum și a unor materiale mai complexe, periodice, cele mai reușite sînt reunite într-o „Foaie pentru minte, inimă și bibliotecă”, iar cititorii vin în întîmpinarea inițiativei noastre, solicitîndu-ne noi numere.

Realizăm cicluri permanente de medalioane literare, grupate sub titluri ca: „Pe urmele marilor scriitori români”, „Din lirica universală”, „Cartea tehnică în sprijinul cooperativelor meșteșugari”.

Fără a avea un instructor retribuit sau un colectiv stabil de recitatori, biblioteca realizează recitaluri literare, cu forțe proprii sau cu ajutorul artiștilor amatori din cooperative.

La cooperativa de nevătători „Munca”, recitalurile literare sînt urmate de concursuri-fulger, gen „cine știe, răspunde”, cooperativii de aici formînd echipe redutabile cu care participă la concursurile realizate la nivel de uniune de ramură sau pe municipiu. La cooperativa „Munca” se citește anual, la stația de amplificare, între 38 și 40 de lucrări din cele mai variate domenii, alese la cererea cooperativelor nevătători. Procesul de producție fiind silențios, audițiile se desfășoară în timpul acestuia, realizînd o atmosferă tonică pentru prestarea muncii de către invalizi. Colectivul nostru participă, în această cooperativă, și la organizarea jurnalelor vorbite, la stația de amplificare, cu un sumar variat: revista presei, noutăți editoriale, versurile zilei, curiozități de pe mapamond etc.

Întîlnirile cu scriitorii sînt un prilej pentru cititorii noștri de a intra în contact nemijlocit cu autorii cuvîntului tipărit. Au fost oaspeții noștri și au lăsat autografe cu alese cuvinte de prețuire pentru cei care i-au ascultat: Al. Piru, Ileană Vulpescu, Romulus Vulpescu, Dinu Săraru, Florin Mugur, George Chirilă, Rodica Padina.

În cadrul complexului cultural al cooperativelor meșteșugărești bucureștene, activitatea bibliotecii și a clubului se interferează, se completează reciproc, păstrînd totuși caracterul specific fiecăreia. Un exemplu de asemenea colaborare îl constituie cenaclul literar „Ienăchiță Văcărescu”, compus în totalitate din cititori ai bibliotecii noastre. Permanența activității, posibilitatea de a compara, de-a lungul anilor, eficiența manifestărilor de popularizare a cărții asupra membrilor cenaclului, se pot constata parcurgînd paginile culegerii intitulată „Urmasii”, distinsă pentru a șasea oară cu premiul întîi pe țară, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”.

Mizînd pe faptul că vîrsta tînăra se caracterizează printr-o nemărginită sete de cunoaștere, concretizată prin pasiune pentru lectură, biblioteca s-a angajat în această misiune ținînd pasul cu procesul informațional actual, acționînd în funcție de nivelul de cunoștințe al tinerilor cooperatori, de mijloacele pe care le deținem, de cererea reală de lectură, de fondul nostru de carte, organizînd, mai ales pentru tinerii cooperatori, dialoguri, simpozioane și mese rotunde pe teme ca: „Revoluția tehnico-științifică și lumea contemporană”, „Policalificarea — necesitate și obligație în sectorul cooperativist”, „Noi sintem viitorul”, „Centre etno-culturale” ș.a.

Organizate la sediul nostru sau la locurile de muncă ale celor peste 50 000 de cooperatori bucureșteni, ca acțiuni ce reunesc oameni ai muncii de la mai multe cooperative sau ca acțiuni de microgrup, manifestările noastre se înscriu în uriașul efort revoluționar desfășurat la nivelul întregii țări pentru crearea personalității omului nou, factor esențial al transformărilor pe care le cunoaște noua societate — o societate a muncii, a omului care înfăptuiește prin activitatea sa condițiile realizării sale multilaterale, obiectiv menit să dea o nouă consistență și trîncie edificiului României socialiste.

în sprijinul pregătirii profesionale

Formarea omului nou implică în mod necesar lărgirea continuă a orizontului de cunoștințe profesionale, politice, științifice și de cultură generală, însușirea tezaurului de experiență umană, de valori spirituale create de umanitate de-a lungul istoriei.

De aici, marea răspundere a factorilor educaționale, politice, științifice și de cultură generală, însușind formarea și educarea membrilor cooperatori, creșterea cadrului optim pentru pregătirea pentru muncă și viață, pentru dezvoltarea plenară a fiecăruia, pentru punerea în valoare a disponibilităților lor creative.

Pentru realizarea acestor deziderate, în centrul activității Bibliotecii U.J.C.M. Brăila stă permanent îmbunătățirea structurii tematiche a fondului de publicații, a calității colecțiilor bibliotecii, în scopul adecvării acestora la necesitățile de studiu și informare, la cerințele procesului de educare a cooperatorilor, dezvoltarea serviciilor și a acțiunilor consacrate atragerii cooperatoriilor la bibliotecă, îndrumarea lecturii lor. Un rol deosebit în acest plan îl are punerea în valoare, în cadrul raftului liber de la sala de împrumut, a lucrărilor de însemnătate formativă și informativă pentru lucrătorii din perimetrul cooperației, ca și bibliografiile de recomandare, simple sau anotate, care pătrund în toate punctele de împrumut din unitățile prestatoare de servicii și în unitățile de serie.

Concursul profesional „Meseria brăilor de aur” organizat anual prin biroul personal în scopul educării tineretului (peste 3000 în rețeaua cooperației meșteșugărești brăilene) în spiritul răspunderii față de pregătirea profesională, în vederea creșterii aportului în realizarea sarcinilor economice și asigurării unei deserviri civilizate a populației, biblioteca venind în sprijinul acestor acțiuni cu o serie de forme și modalități de propagandă a cărții tehnico-profesionale specifice fiecărui grup de beneficiari, din cele peste 300 de unități prestatoare de servicii și 66 de unități de serie de pe raza municipiului, participanții la acest concurs trebuind, în afară de probele practice, să-și însușească recomandările unei bibliografii de carte tehnică axată pe meseria respectivă, ceea ce a determinat ca cerința de carte tehnică să crească simțitor în perioada de pregătire și de desfășurare a concursului și totodată să se creeze deprinderi de lectură în acest domeniu.

În unitățile mari, unde situația permite, ca și la sediul Clubului U.J.C.M., am organizat expoziții permanente de carte de interes tehnic, profesional, precum „Mobila și tehnica fabricării ei”, „Prelucrarea lemnului”, „Locul profesiei în viața tinerului”, „Noutăți editoriale în radio-televiziune”, „Cartea de croitorie-îndrumar al meseriei dv”, expoziții ce se alătură unor acțiuni de amploare ca simpozioane, consfătuiri, concursuri „Cine știe, câștigă” tematice („Mobilă și țimplărie”, „Modă, tipare, multiplicări”) dezbateri pe marginea unor cărți precum „Tehno-

logia pieilor și a blănilor”, „Sistemele de autofrenare a vehiculelor”, „Metode și tehnici pentru frânarea automobilelor”. Considerând-o pilduitoare pe aceasta din urmă, vom spune că ne-am bucurat de sprijinul direct al conducerii cooperativei în întocmirea planului dezbaterii, în alegerea capitolului luat în primul rând în considerație, în conducerea discuțiilor, orientate mai ales spre problemele la care cooperatorii sînt deficienți. Buna pregătire a acestor acțiuni e determinată și de difuzarea cu ajutorul bibliotecarilor voluntari a cărților propuse dezbaterii cu 20—25 de zile înainte de data fixată.

În vederea cunoașterii imediate a noutăților editoriale profesionale, biblioteca a organizat puncte de documentare tehnică, la autoservice, secția creație, cizmărie, Cooperativa „Metalochimică”, Casa de Modă, cooperativa „Producția”.

Pentru cooperația meșteșugărească, ca de altfel pentru fiecare întreprindere, esențial este să aducă în circuitul economic o valoare nou creată cât mai mare, să producă, potrivit capacităților de care dispune, valori de întrebuințare cât mai variate, conform cerințelor societății noastre. La realizarea acestui deziderat își aduc contribuția lucrătorii cu o înaltă conștiință profesională și morală, tineri care fac parte din colectivele de muncă și de creație ale cooperativelor Arta populară, Înainte, Confecția, Metalochimică, Prestarea. În ultima ediție a Festivalului național „Cîntarea României” au obținut premiul de creație Leana Luntaru de la cooperativa „Arta populară” la cusături și Constantin Menagaciu de la cooperativa „Prestarea” lucrări în lemn. La obținerea acestor rezultate și-a adus contribuția și biblioteca, prin propagandă intensă și susținută a cărții social-politice și economice și de artă, prin diferite forme și modalități, contribuind astfel la creșterea nivelului de pregătire profesională, la realizarea sarcinilor de plan.

Rodica CUSTURĂ

Cartea, mijloc eficient de educație

Rețeaua Cooperației meșteșugărești a județului Vilcea cuprinde în sfera sa productivă cca 6 000 membri cooperatori, manifestându-și activitatea în peste 50 de meserii, cu contribuții remarcabile în cele mai diverse ramuri și domenii ale economiei naționale, în planul producției și deopotrivă al serviciilor către populație.

Succesele înregistrate pe piața internă și tot mai mult pe cea externă de produsele meșteșugarilor vilcenii obligă în prezent la o continuă înălțare a stachetei exigențelor, ceea ce înseamnă nu numai o creștere a competențelor profesionale, ci și o perfecționare a calității umane în general, plan în care își aduce o contribuție de bază activitatea politico-educativă.

Uniunea Județeană a Cooperativelor Meșteșugărești Vilcea dispune de un sistem bine articulat al activității politico-ideologice și cultural-educative, în care activitatea cu cartea deține un loc important. O activitate pe care biblioteca Uniunii Vilcea o susține pe baza unei colecții ce însumează peste 22 300 de volume, din care un număr de aproape 2 500

reprezintă lucrări tehnice și de specialitate. De altfel, colecțiile bibliotecii se află într-o continuă creștere, îmbogățindu-se anual cu aprox. 2.000 de volume. Pentru dezvoltarea colecțiilor în consens cu cerințele de pregătire profesională și cerințele producției, biblioteca întreține un dialog permanent cu conducerea uniunii, cu conducerea de cooperative, cu specialistii din rețeaua cooperăției meșteșugărești, prospectând cerințele pe baza proiectelor de plan editorial și a listelor de cărți.

Accesibilizarea colecțiilor se face printr-o rețea bine încheiată de 96 bibliotecii mobile organizate de Biblioteca UJCM în secțiile de producție, din care un număr de 9 unități funcționează ca punct de informare și documentare tehnică la sediile cooperativei meșteșugărești din municipiu. Și în cadrul cercului tehnico-aplicativ care funcționează la centrul de întreținere-reparații-autoutilare al UJCM Vilcea, am constituit un punct de informare și documentare tehnică pe care l-am dotat cu cele mai noi cărți apărute la editura tehnică, în acord cu specificul muncii din acest sector. Un asemenea punct mai funcționează și la Atelierul de Creație-Proiectare al Uniunii.

Prin bogatul potențial informațional, prin multitudinea și diversitatea formelor de propagandă științifică și tehnică, cartea tehnică se implică tot mai mult în activitatea cotidiană din toate sectoarele vieții economice. Ea constituie baza activității de informare și documentare științifică și tehnică, în sprijinul activității de cercetare, de creație și de producție.

Fapt concludent, la Centrul de întreținere-reparații și autoutilare au fost realizate importante dispozitive, mașini, utilaje și instalații care își găsesc folosirea în secțiile de producție ale cooperativei meșteșugărești Vilcea și în ultima vreme și în țară. Astfel au fost realizate: dispozitivul pentru debitat plătbandă, presă hidraulică de vulcanizat, valuri pentru preparat vopsele, mașina de cusut plături de mare capacitate și altele.

În cadrul discuțiilor cu specialiștii ale cititorilor de carte tehnică a reieșit faptul că, prin ideile și datele tehnice extrase din colecțiile de caracter tehnic, s-au făcut diferite îmbunătățiri ale proceselor tehnologice, raționalizări și modernizări la multe utilaje, fapt ce a condus la reducerea consumului de energie electrică, a consumului de materii prime și materiale.

În cadrul acțiunilor sale, biblioteca uniunii Vilcea beneficiază de un sprijin eficient, competent și calificat din partea instituțiilor specializate din cadrul județului, în principal din partea Comitetului județean de cultură și educație socialistă. Colaborăm cu Comitetul județean al Uniunii Tineretului Comunist prin Casa științei și tehnicii pentru tineret și în special cu Biblioteca județeană Vilcea, în scopul integrării activității bibliotecii uniunii în ansamblul unitar al muncii cultural-educative de masă.

Colecțiile Bibliotecii Uniunii Vilcea sînt expuse conform clasificării zecimale, în rafturi deschise, asigurînd accesul liber la colecții al cititorului și în bibliotecile mobile, în funcție de specificul tehnologic al producției.

Ele sînt popularizate prin: expoziții de carte tehnică la sediul bibliotecii, la sediul cooperativei care au condiții și mobilier adecvat; expoziții de carte tehnică cu prilejul unor dezbateri cu temă tehnică, în secțiile de producție cu prilejul organizării concursurilor profesionale „Cel mai bun strungar“, „Cel mai bun cizmar“ etc.; liste de recomandare „Cărți noi“ simple și adnotate; prezentări de cărți, verbal

și scris, afișate în secțiile de producție, la gazeta de perete a uniunii, cit și la gazetele de perete ale cooperativei; afișe cu conținut mobilizator, conținut ce incită pe fiecare lucrător la consultarea cărților tehnice de specialitate.

Acordăm o atenție deosebită cooperativelor noastre, angajîndu-ne în discuții asupra cărților și publicațiilor consultate, recomandîndu-le lucrări utile perfecționării lor. Asemenea acțiuni au fost organizate la Centrul de întreținere-reparații și autoutilare al Uniunii, unde au fost prezentate de către inginerii de specialitate un număr însemnat de cărți tehnice care ce a determinat interesul lucrătorilor care le-au solicitat prin îmbrumut. Acțiunea a fost organizată cu prilejul examenului de ridicare a categoriei de încadrare.

Eficiența s-a dovedit și prezentarea la Atelierul de creație al Uniunii a volumului: „Obiecte utile din resturi textile“ de Silvia Doina Marian (Editura Tehnică, 1986), volum bogat ilustrat, cu modele alb-negru și color și schițe tehnice, care a suscitat interesul participanților fiind solicitat imediat. Rezultatul acțiunii a fost materializat prin stabilirea confecționării unor produse din materiale aflate în stocuri la cooperative. Cunoașterea nefolositoare la executarea altor produse au fost integrate armonios la realizarea de articole vestimentare pentru copii, articole de lenjerie bărbați și femei, cit și a unor obiecte decorative.

O acțiune similară a fost și prezentarea volumelor: „Modă, Tipare, Multiplicare“ și „Modă și geometrie“, ambele semnate de Dragu Petreache; „Meșteșugul și arta acului“ de Nicolae Dunăre; „Procese de mașini în confecții“ de ing. Ion Potoran și ing. Cornel Predoi; „Materiale și tehnologii moderne pentru tapiserie“ de C. Dobre și exemplele pot continua.

O modalitate originală de popularizare a cărții tehnice este organizarea de întâlniri cu specialiștii și frunzări în producție. Astfel, în prezenta membrilor cooperativei, specialiștii din cadrul compartimentului producție al uniunii au prezentat o serie de modele a căror creație a fost inspirată din cărțile tehnice existente în biblioteca uniunii; cărțile prezente în expoziția organizată cu acest prilej, au fost imediat solicitate, produsele apreciate și asimilate în producție.

Colecțiile tehnice de specialitate au fost de un real folos și pentru cooperativii care au trecut dintr-un sector de activitate în altul. Astfel, în cadrul cooperativei „Tricotextil“ și „Arta Populară“ au fost înființate noi secții de croitorie cu personal necalificat în această meserie, calificarea făcînd-o la locul de muncă, la însușirea meseriei contribuind în mare măsură și cărțile existente în bibliotecă. Mulți cooperativii învață a doua meserie tot prin studiul cărții tehnice. De exemplu, lăcătușii, strungarii, cizmarii, croitorii solicită cartea tehnică de radio TV; croitorii consultă cărți tehnice de tapiserie, blănărie, foto, zugrăvit și altele.

Acțiunile la care ne-am referit au contribuit totodată pe lângă scopul direct la educarea diferitelor categorii de lucrători în spiritul responsabilității active față de muncă, al servirii exemplare, corecte și civilizate a populației. Deși, credem că n-am făcut încă totul pentru sprijinirea realizării planului, considerăm, totuși, că o mică contribuție la realizarea indicatorilor de plan pe uniune o are și biblioteca prin efortul permanent ce-l depune.

Gherghina UNGUREANU

Cartea științifică în formarea concepției materialist — dialectice despre lume și viață

Biblioteca U.J.C.M. Brașov dispune de un fond de carte științifică de peste 9500 de volume, o ofertă reprezentativă cantitativ, deși nu toate lucrările deținute au același grad de actualitate și aceeași deschidere către public. Din evidențele noastre rezultă că peste 500 de cititori — din rândurile cooperatoarelor, inginerilor și tehnicienilor — sînt interesați de literatura științifică, interes reflectat statistic în cele aprox. 2000 de volume împrumutate anual. Considerînd că fondul de profil al bibliotecii nu este poate încă valorificat extensiv și intensiv, atenția noastră s-a îndreptat prioritar spre folosirea tuturor formelor și mijloacelor apte să contribuie la educația științifică a cooperatoarelor.

În zilele noastre, marile descoperiri ale fizicii, matematicii, chimiei, electronicii, biologiei, verificate în temerare aplicații practice, fundamentează și mai profund concepția filozofică, materialist-științifică despre natură și societate. Ele dovedesc mai convingător ca oricînd materialitatea lumii, precum și capacitatea omului de a spori nemăsurat resursele și bogăția materială a societății.

În concepția partidului nostru, formarea conștiinței socialiste implică atît cunoașterea temeinică a ceea ce este valoros în domeniul culturii, științei și tehnicii contemporane, stăpînirea deplină a profesiei, cît și însușirea concepției filozofice despre lume și societate, formarea unei atitudini cetățenești înaintate.

Avînd în vedere aceste cerințe în munca de informare și educație pe care o desfășurăm, ca propagandiști, în rîndul cooperatoarelor, urmîrind dublul scop informativ-formativ, am inițiat o serie de acțiuni pe teme și cu subiecte științifice folosindu-ne de colecțiile de profil din dotarea noastră.

În scopul informării asupra materialelor nou achiziționate, elaborăm trimestrial liste bibliografice cu adnotări pe care le difuzăm în secții prin bibliotecarii voluntari și organizăm expoziții de carte științifică, recenzii și prezentări. Pentru lărgirea sferei informaționale și pentru stimularea spiritului creativ în cadrul producției, biblioteca organizează și alte acțiuni mai complexe, orientîndu-ne în funcție de nivelul general de cunoștințe al auditoriului, de puterea de percepere și înțelegere ca și după interesul său convergent spre anume laturi ale disciplinelor științifice, cum ar fi: biologia, medicina, astronomia.

Manifestările cultural-educative ce le desfășurăm în secțiile, atelierele și cluburile cooperatoarelor din Brașov, Codlea, Hărman, Rîșnov și Săcele se bucură de o largă participare. În lămurirea problemelor încadrate în teme științifice colaborăm cu specialiști — medici, biologi, geografi — utilizînd cărți din colecțiile „Știința pentru toți” și „Alfa” pe care le prezentăm în micro-expoziții cu ocazia meselor ro-

tunde, a simpoziunilor și dezbaterilor sau ca bibliografie pentru concursuri gen: „Cine știe, răspunde”. Antrenarea participanților în discuții și dialoguri vii pe marginea subiectelor alese ne-au confirmat atingerea scopului propus. Spicim câteva din ciclurile și acțiunile subsumate.

La Cooperativa „Covorul” Hărman, unde ponderea cooperatoarelor o constituie tinerele provenite din medii diferite, am organizat un dialog pe teme de educație sanitară intitulat: „Mens sana in corpore sano”, cu participarea unui medic igienist de la Direcția sanitară. Tot în ciclul pe teme medicale, la cooperativa „Munca colectivă”, a avut loc masa rotundă intitulată „Plantele medicinale, izvor de sănătate” la organizarea căreia am primit sprijinul unui cadru specializat de la Plafar, care a adus clarificări asupra folosirii plantelor medicinale în terapia diverselor boli, iar biblioteca a prezentat participanților lucrările: „Plantele medicinale — izvor de sănătate” de Ovidiu Bojor și Mircea Alexan, „Farmacia naturii” de N. Crăciun și „Plantele medicinale — proprietățile lor terapeutice și modul de folosire” de G. Constantinescu și Elena Hațieganu-Buruiană.

De un interes deosebit s-a bucurat conferința ținută de un profesor de geografie pe tema calamităților naturale — cutremure, inundații — cu care s-a confruntat și țara noastră, desfășurată la sediul cooperativei „Constructorul” și care a îmbinat mijloacele expositive cu cele intuitive prin folosirea unor diapozitive. Eficiența: determinarea unei răspunderi sporite în rîndul celor ce au îmbrățișat profesia nobilă de constructori. Lucrările consultate și prezentate în acest domeniu au fost: „Cînd pămîntul se cutremură” de H. Tazieff și „Din tainele atmosferei” de Ioan Stăncescu.

Problema originii și apariției vieții, legată direct sau indirect de aceea a nașterii omului pe Pămînt, a preocupat spiritul iscoditor al omului, dornic de lămurire și cunoaștere, veacuri de-a rîndul. Pe această temă a fost proiectată expunerea „Teoria evoluționistă a lui Darwin” ținută în mai multe secții ale cooperativei „Arta”. Lucrarea pe care ne-am fondat enunțurile legate de această temă a fost: „Ce știm despre originea vieții” de V. Soran.

Una dintre cele mai atrăgătoare și mai dificile preocupări ale omului contemporan este constituirea de complexul de activități cunoscute sub denumirea de cunoașterea Universului. Urmărirea acestor activități și a rezultatelor cercetărilor științifice și-au găsit un adînc ecou în mai toate categoriile de oameni ai muncii, deci și printre cooperatori. Numeroși cititori ne solicită lucrări de ultimă apariție în domeniu și de asemenea ne-am propus spre dezbateri subiecte ce veneau să clarifice contradicțiile din discuțiile particulare privind tainele și lezile Universului. De o largă participare s-au bucurat dezbaterile intitulate „Fenomene stranii pe Pămînt și în Univers” și „Terra — planetă norocoasă” susținute la cooperativele „Tehnică” și „Progresul”. Participanții au putut lua cunoștință cu o serie de lucrări ce tratează tema corelației om-natură-Univers, la locul de muncă unde s-au desfășurat dezbaterile, în expozițiile organizate cu aceste prilejuri. Dintre lucrări, amintim: „Omul și astrele” de Mihai Șerban, „Coșmarul dintr-o privire” de Helmut Hofling, „Era cosmică și Terra” de Carmen Cloșcă Grigore, „Enigmatic pămîntul” de H. Mironos, „În căutarea vieții pe alte planete” de I. Scurtu, „Deocamdată enigme de Dan Apostol, „Enigmele Terrei” de Horia Matei, „Bănuiala unei umbre” de Soucek Ludvik, „Din enigmele oceanului planetar” de G. Andrieș și altele. Apariția cărții lui Paul Teodoru „De la roată la furtună zburătoare” ne-a sugerat organizarea unui con-

curs „Cine știe, răspunde“, desfășurat mai întâi în faza pe cooperativă și apoi în cea pe uniune.

În toate acțiunile la care ne-am referit am urmărit corelarea între obiective, conținut și formă și obținerea unui interes sporit de lectură a cărții științifice cu un exponent valorizant. De asemenea, după transmiterea ideilor au fost subliniate semnificațiile pentru stimularea motivației și clarificarea problemelor legate de diverse științe particulare.

Este semnificativ faptul că în finalul manifestărilor ținute în rândurile cooperativelor am înregistrat propuneri și sugestii din partea lor pentru viitoare acțiuni pe teme științifice.

În ceea ce ne privește, considerăm propagandă a cărții științifice ca un obiectiv prioritar, răspunzând atât cerinței de formare și consolidare a concepțiilor științifice despre lume și viață din perspectivă materialist-dialectică, cât și unor alte cerințe tot atât de importante pentru formarea omului nou, precum perfecționarea profesională, ridicarea nivelului general de cunoaștere, stimularea creativității, petrecerea plăcută și utilă a timpului liber prin practicarea unor activități de hobby cu încălețură științifică etc.

Antoaneta COLAN

Creația populară — o componentă a culturii profesionale a cooperativelor

Integrarea, valorificarea fondului de mare tradiție a creației populare în cultura socialistă este o preocupare de larg interes cetățenesc care stă deoparte în sarcina forurilor culturale de îndrumare, dar și a practicienilor, a celor care efectiv transmit în actualitate și în viitorime fondul de aur al meșteșugului și artei populare românești. Dezbaterile, realizate inclusiv în presa culturală, privind păstrarea nealterată a autenticului din creația populară și paralel cu aceasta valorificarea într-o măsură sporită a tradițiilor din zona noastră a pus problema cunoașterii competente a costumului popular din zonă, a obiceiurilor legate de muncă, de diferitele ocupații tradiționale, ca și a materiilor prime și materialelor care au constituit de-a lungul timpului baza materială a meșteșugurilor și artei populare. Aceste necesități au condus într-o măsură sporită la cecetarea cărților de specialitate și organizarea dezbaterilor cu etnografi de pe plan central și județean.

„Creația populară organic integrată culturii socialiste” este genericul unei activități complexe, care înserie expoziții de carte tehnică de specialitate, vizite periodice la secțiile de etnografie ale muzeelor, precum și întâlniri cu etnografi, cicluri de comunicări și dezbateri realizate în colectivitățile de muncă cu concursul specialiștilor din unitate și a celor din mari întreprinderi textile din județ, precum și din cadrul Comitetului județean de cultură și educație socialistă.

În colaborare cu biblioteca județeană au fost elaborate o serie de bibliografii tematice, s-au organizat microexpoziții și prezentări de carte între care

am aminti aici „Zona etnografică Trotuș” a etnografului băcăuan Dorinel Ichim. În urma acestor suite de acțiuni, produsele de artă populară ale creației cooperativei noastre meșteșugărești înregistrează o creștere calitativă vizibilă, cu urmări nu numai în distribuirea lor în rîndul populației, dar și în plan educativ, fiind un argument practic în ascendența bunului gust, a exigențelor estetice. Problema esențială în această privință, care se pune cu acuitate, este aceea a echilibrului dintre cerere și ofertă între exigența artistică a solicitatorului și beneficiarului totodată și a propunătorului, adică a cooperativei, pe de altă parte. Noi sintem conștienți că avem un rol însemnat în educarea gustului beneficiarilor, chiar dacă produsele noastre nu sînt unicate. De aceea, împreună cu conducerea cooperativei, am căutat să asigurăm o bună pregătire a personalului muncitor din cooperatie, stăpînirea de autoritate și convingere a meseriei, capacitatea de a distinge între atributul valoric și contrafacerea artistică.

Privindu-ne activitatea într-o perspectivă coherență, iar acțiunile cultural-educative și de propagandă a cărții avînd o finalitate complexă, considerăm că și ciclurile „Etica lucrătorului din sectorul service” și „Estetica servirii populației”, care se adresează în special lucrătorilor aflați în contact permanent cu publicul solicitant, slujesc implicit și obiectivele amintite. Activitățile întrunite sub aceste genericuri se desfășoară la locul de producție al cooperativelor și periodic plenar la Teatrul Bacovia, sub forma unor acțiuni complexe care includ și un spectacol al formărilor ce se disting în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”.

Concursurile profesionale care privesc în special creația în vestimentație și aparatură tehnică și cercurile tehnico-aplicative și de creație cu funcționalitate pe lângă cooperativele meșteșugărești implică biblioteca într-un grad înalt, în special prin serviciile de asigurare a bibliografiei necesare, dar și prin prezentarea cărților de profil tehnic.

Multe din dezbaterile cercurilor de creație au loc la bibliotecă, specialiștii fiind larg consultați asupra noutăților editoriale. Problemele de ornamentală, desen, specifice diferitelor zone din Moldova au făcut obiectul unor vii dezbateri cu specialiștii etnografi. Urmare unor astfel de clarificări cu totul necesare în climatul de valorificare a artei populare este aprecierea de care se bucură unii creatori individuali situați la nivelul performanței și colectivității de lucru. Considerăm că acțiunile menționate, studiul individual realizat cu sprijinul bibliotecilor, consultarea bibliografiilor și participarea avizată la dezbateri au contribuit la rezultate bune și foarte bune în activitatea de creație artistică. Cooperativele „Arta meșteșugarilor” și „Arta croitorilor” au reușit să obțină 12 locuri întîi, medalia de aur și titlul de laureat al Festivalului național „Cîntarea României” la țesut covoare și ii moldovenești, iar cooperativa „Arta croitorilor” a obținut locul întîi pe țară. Apreciind rezultatele de performanță, nu ignorăm faptul că importantă este media activității tuturor sectoarelor de muncă. De altfel, performanța nu justifică întotdeauna o stare de competiție autentică, ceea ce nu este cazul cooperativei meșteșugărești din județul nostru. Argumentul pe care îl prezentăm este că Uniunea noastră județeană se situează printre primele 15 unități din țară în privința realizării sarcinilor economico-financiare. Aceste rezultate atestă o bună pregătire profesională a membrilor cooperatori, la care cartea își va fi spus de bună seamă într-un grad însemnat cuvîntul, dînd măsură de eficiență

și demersului nostru bibliotecar. Importanța cu care este privită „munca cu cartea” în cooperarea meșteșugărească băcăuană se reflectă de altfel în alocațiile însemnate destinate îmbogățirii colecțiilor bibliotecare (20—25 lei pe cap de cooperator), în extinderea rețelei de biblioteci mobile (peste 300 unități) cu activ obștească în continuă creștere, care asigură nu doar mijloacele lecturii și ale informării, ci și organizarea și desfășurarea acțiunilor cu cartea.

În ceea ce ne privește sintem conștienți că ne revine o mare îndatorire în planul cultural-formativ de a fi conștanți prin acțiunea noastră educativă cu dezvoltarea fără precedent a forțelor de producție, a vieții economice de pe cuprinsul județului nostru, ca, de altfel, din întreaga țară.

Victoria MANDRA

Cartea în sprijinul formării multilaterale a tinerilor cooperatori

Sarcinile educaționale în formarea omului nou ridică și în fața bibliotecilor din cooperare nu numai probleme legate de ceea ce se transmite și ce se selectează, ci și de modul în care se transmite, se comunică. Este un limbaj comunicational în care receptorul, deci lectorul, beneficiarul acțiunii educaționale, este activizat.

În ceea ce ne privește sintem conștienți că ne revine cele 4 biblioteci din rețeaua Uniunii clujene să implicăm în procesul de stimulare a creativității, ca parte organică a climatului creativ, formind cu locul de muncă un tot unitar, în cadrul căruia și-au asumat rolul de încurajare a comunicării, de factori activi în perfecționarea profesională, de propagandiști ai valorilor perene ale umanității privind dimensiunile principale ale personalității multilaterale: dimensiunea politică, profesională, obștească, etică și culturală. Cele peste 500 de biblioteci mobile existente în cadrul celor 19 cooperative meșteșugărești din județ sînt tot atîtea verigi care asigură desfășurarea și optimizarea îndeplinirii sarcinilor educaționale.

Alt element care sprijină influența multilaterală a cărții asupra cooperatorilor: sistemul de organizare și funcționare a bibliotecilor noastre cu acces liber la raft, apropierea nemediată, directă, desființînd bariera care separă pe cititori de fondul de cărți.

Bibliotecile noastre organizează curent expoziții mobile, tematice, atît în incintă, cît și la locul de muncă al cooperatorilor. Dincolo de scopul de recomandare a unui domeniu sau autor, aceste expoziții au încercat să sprijine activitatea productivă, în vederea rezolvării unor probleme ce stau în fața cooperativelor, să prezinte literatura legată de generalizarea unor metode înaintate de muncă, de popularizare a unor noi cuceriri în domeniul tehnicii.

Atît prin planurile unitare de propagandă a colecțiilor și bibliotecii, cît și prin întreg demersul bibliotecar se are în vedere educarea și dezvoltarea dimensiunii culturale a cooperatorilor, care implică însușirea concepției materialist-dialectice despre lume și viață, cunoașterea fundamentelor științifice despre natură, om și societate. Subliniem eficiența în acest sens a discuțiilor cu cititorii pe marginea unor cărți sau teme de profil interdisciplinar, debaterile cu specialiști, oameni de știință.

Ca și alți factori și mijloace educaționale, lectura se află într-un proces de adaptare la cerințele noi ale vieții, ale exercitării meseriei la parametri corespunzători etapei de dezvoltare a societății. Lectura întîmplătoare este înlocuită cu lectura selectivă, direcționată după documentare de către bibliotecar. Vorbim astfel în cazul bibliotecilor noastre și despre calitatea îndrumării lecturii. Aceasta se regăsește în recomandările și selectarea volumelor nou apărute, alcătuirea de fișiere pentru obținerea informației utile. Potențialul cultural-educativ și formativ pe care-l reprezintă cele peste 170 000 de volume existente în bibliotecile noastre este popularizat și prin informația direcționată vizual, sub forma grafică a afișelor de referință asupra unor cărți sau acțiuni.

De interes în rîndul cooperabilor se bucură vișinele cu cărți grupate tematic pe probleme ale politicii partidului nostru, de educație economică, tehnică, artistică, ateist-științifică. Cîteva titluri sugesive pentru aria preocupărilor: Noutăți în electronică și electrotehnică; Autogospodărire și autoconducere muncitorească; Procedee moderne de fabricare a mobilei etc. Alte acțiuni cum sînt: „Cartea, prieten al tînarului cooperabil”, „Cine știe, răspunde” sprijină integrarea socio-profesională și pregătirea în meseria aleasă, după cum „Pagini de istorie eroică” — este un ciclu de educație revoluționar-patriotică pentru tineret. De altfel, formarea tineretului este în atenția mai multor acțiuni, nefiind neglijate nici aspectele deconectării, ale loisir-ului, să ne referim fie și doar la unele seri literare, seri umoristice, recitaluri sau montaje literar-artistice.

Manifestarea „Luna cărții în cooperarea meșteșugărească” prilejuiește acțiunea unitară a mai multor factori educaționali, fiind antrenați lectori, propagandiști, juriști, scriitori, poeți, oameni de știință, artă și cultură.

Pe măsura îmbogățirii și înnoirii metodelor și formelor de manifestare în întreaga activitate cultural-educativă își fac loc mijloacele audio-vizuale, muzica, filmul, care găsesc audiență în rîndul cooperabilor.

În acest sens biblioteca U.J.C.M. Cluj și-a propus să-și îmbogățească zestrea printr-o mică fonotecă „de aur”, cuprinzînd imagini sonore ale unor prestigioși scriitori, poeți, critici, actori, recitînd, citind sau vorbind. Considerăm că și astfel vom apropia marile valori de sufletul și viața cooperabilor.

Dincolo de crearea suportului pe care-l constituie creșterea numerică a volumelor și cititorilor, bibliotecile din rețeaua cooperabilor meșteșugărești își găsesc astăzi menirea în constituirea lor ca nucleu de educație și cultură. Această aspirație le permite să se mențină în actualitatea vieții social-economice și cultural-artistice din cooperarea meșteșugărească.

Carmen CRISTIAN

Cartea „vorbită”

Orice cenaclu conține (în mod virtual) o carte (sau mai multe). O carte mai întâi vorbită, spusă. Poezie după poezie, text după text de la o ședință la alta. Cizelate pe parcurs, făcute mai bune cu ajutorul criticii literare colective, ce se exprimă direct și „la cald”, dînd creatorului un feedback imediat și implicit șansa de a regîndi, de a replămădi, de a reformula, de a-și perfecționa din mers posibilitățile de expresie. Uneori de a închide pagini în sertarul de lucru, de atelier, sau de a le da chiar la coș, păstrînd pentru eventualii cititori de mîine sau pentru ascultătorii prilejuiți de ieșirile în public doar ceea ce, cu carate de valoare, a trecut de primul examen critic. Carte de autor sau antologie de grup. Carte de exercițiu — rămasă în stadiu vorbit sau carte înfățișată tiparului pentru a-și croi drum, în geografia altă de vastă și diversă a literelor contemporane, către publicul iubitor de poezie, de frumos.

Cînd un cenaclu se autointitulează „Urme pe timp” există în aceasta o aspirație și o ambiție: „poate un vers va rămîne, poate o melodie se va fredona”. Am citat-o pe *Valentina Teclici*, inițiatorea, animatoarea și conducătoarea cenaclului cu acest nume de pe lângă Biblioteca Centrală a Cooperăției meșteșugărești din Galați. Pe cartea ei de vizită se poate citi: profesia — bibliotecară; vocația artistică — literatura (locul I pe țară la ediția a VI-a a Festivalului național „Cîntarea României”); o piesă de teatru, „Moș Teacă”, scrisă în colaborare, aflată în repertoriul Teatrului „Maria Filotti” din Brăila, un volum pentru copii apărut la Editura „Ion Creangă” cu titlul „De la noi din grădiniță”, un altul în curs de apariție la aceeași editură, „Mama mea e cea mai bună”, și un volum de versuri predat la Editura „Albatros” cu titlul „Gioconda nimănui”. Numeroase versuri publicate în presa locală și deopotrivă în cea centrală; altă vocație — a descoperi și a iadruma talente din rîndul cooperătorilor.

Un cenaclu tînr, de poezie și muzică. Tînr pentru că vîrsta lui, în această organizare, se numără încă doar în luni (mai înainte, timp de cîțiva ani, a funcționat ca cerc literar); tînr pentru că membri săi se află în majoritate la vîrsta entuziasmelor și a poeziei. Cîteva nume se rețin de pe acum, printr-un anume timbru propriu, prin încercarea de a se defini printr-un stil personal. I-am ascultat schișîndu-și „Cartea” virtuală într-un dialog angajant cu cîțiva reprezentanți ai redutabilului Cenaclu „Ienăchiță Văcărescu” de pe lângă Biblioteca Cooperăției Meșteșugărești din București*.

Încercăm să îi prezentăm: *Jeana Lungu*, lăcătuș-mecanic la cooperativa „Metalul”, studentă anul IV la T.C.M. — ingineri seral — încearcă deopotrivă versul alb și poezia rimată; exprimare cu economie de figuri de stil, preferînd metafora globală tema predilectă: dragostea, rostită în șoaptă (*Omule, / Lasă-mă să pășesc / descultă, prin suflul tău / Lasă-mă să-i deschid larg ferestrele către soare / și-n ficcare ungher să lumineze o floare! / Lasă-mă să*

* Vîrsta cenaclului — 15 ani; inițiator, alături de regretatul poet Traian Lalescu — *Nicolae Popenețiu*, directorul bibliotecii, laureat la mai multe nivele și ediții ale Festivalului național „Cîntarea României”; 120 membri; conducător: *Titi Ionescu*, sociolog; primul loc la „Cîntarea României” la ultimele 3 ediții; numeroase alte premii individuale și de grup; 9 caiete literare dintre care ultimele patru au obținut premiul I; 16 membri au unul sau mai multe volume personale editate.

strig rîzînd: Omule, ești! / Apoi, speriată de curajul / glasului meu, / tainic să șoptesc: / Existîndcă te iubesc, OMULE! — „Dedicație de dragoste”; *Otilia Apostol*, muncitoare mase plastice, Cooperativa „Brățeuș”, proaspăt absolventă de liceu — sensibilitate de excepție, vibrînd în versuri albe, ce celebrează deopotrivă dragostea, natura, marile probleme ale existenței (*În joaca lor, copiii se-mpart / În două tabere — / Băieții, cu tancuri și avioane, se războiesc / Într-un colț de oadaie; / Alături fetele își leagă păpușile, / Șoptindu-le duos: «Dormi în pace...» — „Poeme fără titlu”); *Elena Badiu*, de la Cooperativa „Muncă și artă”, absolută a Liceului de muzică și artă plastică, versuri publicate în ziarul local „Viața nouă” și în suplimentul literar-artistic al acestuia, mențione la prima ediție a Festivalului „Trăim în miezul unui ev prîns”, organizat de gazeta „Viața Cooperăției meșteșugărești” — practică, în vers alb, o poezie patriotică discretă, fără nimic declamator, cu o invenție imagistică bogată, dar bine stăpînită (*Aleg / Soarele din marea caldă / muntele din razele dulci / ale spumei timpului. / Aleg / balada patriei / din rafturile milenare / ale vitejiei, / Colțurile soarelui / din vraja modelată / aievea ziua. / Aleg / punctul de aur din depărtare / Semnele zării apropiindu-se. / Bucuria dulce / O sorb din privirile tale, — / Și te-aleg pe tine Partid / prin fiii acestui popor — „Aleg”); *Zina Cătană*, croitoreasă la Cooperativa „Progresul”, bibliotecară voluntară, elevă la Liceul industrial nr. 3, treapta a II-a, seral; aprecieri pozitive la poșta redacției a suplimentului literar-artistic al Științei tineretului și a „Cronicii” ieșene — serie o poezie de mare plasticitate, în care se simte și ceva din vocația pentru pictură pe care o practică de asemenea (*Linșteea n-are prejudecăți. / Ziua, ea poate fi / ca un pled călduros / peste trupul moleșit al orășului. / Noaptea, / Noaptea, / linșteea-i ca o perdea / peste pleoapele ostenite / ale lanului. / Linșteea / măi poate fi / ca albastrul / după cea-a sărutat / ochii stelelor, / sau ca albul mioarelor / urcînd la munte — „Meditații despre linșteea”).***

Pentru „Sectorul muzică” al Cenaclului trebuie citat în primul rînd *Liviu Dediu*, absolvent de liceu, bibliotecar, poet și compozitor, interpret chitară și conducător al grupului de muzică tînră din care mai fac parte *Valentina Cuțov* și *Mihaela Mihăilescu*, ambele croitorese la Casa de modă a Cooperăției Progresul, elevă la Școala populară de artă, membre ale brigăzii artistice și... bibliotecare voluntare, ca și *Rodica Tuțu*, lăcătuș-mecanic la Cooperativa „Metalul”. Caracteristic pentru creația lui *Liviu Dediu* (și interpretarea grupului): cîntecele din repertoriu au la bază versurile colegilor de cenaclu. O mențione specială și pentru *Nina Serban*, desenatoare la Cooperativa „Înfrățirea”, poetă, compozitoare și interpretă de muzică ușoară. În această din urmă ipostază a fost laureată cu premiul I la ultima ediție a Festivalului național „Cîntarea României”, a obținut diplomă de participare la festivalul-concurs de la Mamaia și premiul special al juriului la ultima ediție a festivalului gălățean „Steaua Dunării”.

Urme pe timp. Vor rămîne (?), se vor șterge (?) urmele de gînd și simțire pe care încearcă să le încrusteze tinerii cooperatori (și bibliotecari) gălățeni, e prematur să răspundem. Cartea acum se plămădește: cu pasiune și crez, cu adevăr și frumos. O carte încă numai vorbită. I. T.

Grupaj realizat de
Ioana LUPU

Dialog Profesional

Contribuția bibliotecii, a activității de informare bibliografică la creșterea eficienței economico-sociale

O trăsătură majoră a evoluției societății contemporane o constituie determinarea, din ce în ce mai complexă, a eficienței economico-sociale, expresie a dependenței sale de factorii economici, politici, tehnici, științifici, sociali, culturali etc. Cauzele principale care generează această evoluție sînt adîncirea diviziunii sociale a muncii într-un ritm rapid și la un nivel de neimaginat cu cîteva decenii în urmă și, ca un corolar, intensificarea fluxurilor umane, materiale, financiare și informaționale atît pe verticală cît și pe orizontală activităților economico-sociale. În acest context, informațiile, cunoștințele dobîndesc o importanță crescîndă. Din ce în ce mai mulți economiști, sociologi, politologi, biblioteconomi consideră că informațiile constituie o resursă majoră a dezvoltării economico-sociale, iar stocul de cunoștințe, o componentă de bază a venitului național al fiecărei țări.

Ascendența informațiilor în ansamblul activităților economico-sociale se reflectă sub două forme:

- creșterea ponderii și rolului informațiilor în toate domeniile de activitate;
- extinderea sectorului specializat în culegerea, înregistrarea, transmiterea și prelucrarea de informații în toate ramurile de activitate.

Subliniem că sectorul specializat în tratarea informațiilor nu se reduce — cum se afirmă adesea — la informatică, ci cuprinde un spectru mult mai larg de activități, între care cele de bibliotecă și informare — documentare științifică dețin un rol major.

Modalitățile prin care sectoa-

rele de informare și documentare științifică și respectiv de bibliotecă influențează creșterea eficienței economico-sociale sînt multiple. Între acestea, cele mai importante considerăm a fi:

a. oferirea unei părți apreciabile din informațiile necesare fundamentării strategiilor de dezvoltare macro-, mezo- și micro-socială realizate în special sub formă de prognoze, planuri și programe de dezvoltare pe termen lung;

b. furnizarea majorității informațiilor necesare organizării și desfășurării învățămîntului și cercetării științifice, două domenii de bază ale societății, a căror pondere și importanță cresc în condițiile revoluției științifico-tehnice contemporane;

c. punerea la dispoziție a numeroase informații pentru procesele din unitățile economice cu un pronunțat caracter inovațional (conceperea de produse noi și modernizate, realizarea de tehnologii noi și îmbunătățite, crearea și extinderea de metode noi și perfecționate de comercializare, de organizare, de conducere, economice etc.);

d. asigurarea unor părți substanțiale din informațiile necesare evaluării și controlului în ceea ce privește realizările în domeniile cele mai dinamice, unde progresul științific este cel mai rapid, între care cercetarea științifică și învățămîntul sînt prioritare.

În domeniul învățămîntului economic, biblioteca și sectorul de documentare științifică din cadrul Academiei de Studii Economice au un rol major, în special în concretizarea a două din modalitățile pre-

zentate și anume contribuția la organizarea și desfășurarea învățămîntului economic superior și, respectiv, furnizarea de informații pentru evaluarea realizărilor didactice și științifice din cadrul Academiei de Studii Economice.

În cele ce urmează vom reliefa succint principalele contribuții prin care sectorul de informare și documentare științifică din Academia de Studii Economice contribuie la sporirea eficienței economico-sociale a procesului didactic propriu-zis și a cercetării științifice economice din cadrul instituției noastre și din alte instituții din țară cu preocupări pe aceste planuri, cu precizarea că dintre multiplele activități realizate în acest sector, ne vom limita doar la informarea bibliografică care îmbracă în principal patru forme:

1. **Buletinul de informare bibliografică economico-socială** are ca funcție majoră informarea operativă a cadrelor didactice, cercetătorilor, studenților etc. asupra unor recente cărți și articole cu caracter economic românesc și străine intrate în fondul de publicații al bibliotecii Academiei de Studii Economice și în fondul altor biblioteci din București. În vederea acestei funcții, buletinul este structurat în trei părți: partea I-a care cuprinde adnotări de cărți și articole românești recent intrate în fondul de publicații al bibliotecii A.S.E.; partea a II-a, ce încorporează adnotări de cărți și articole străine primite în ultima perioadă de bibliotecă A.S.E.; partea a III-a, ce cuprinde semnalări de carte economică autohtonă sau străină intrate

În alte biblioteci din București.

2. Informări bibliografice rapide care se elaborează și se difuzează lunar la toate catedrele din Academia de Studii Economice. Aceste informări cuprind semnalări ale publicațiilor în domeniul economic, sociologic, politic etc. intrate în bibliotecile de specialitate din București. Prin intermediul acestora se asigură, cu economie de efort, înformarea operativă a cadrelor didactice și cercetătorilor științifici asupra ultimelor noutăți din domeniul economic și din celelalte domenii care interesează catedrele din Academia de Studii Economice.

3. Lucrări bibliografice de anvergură realizate în domeniul de bază ale informării economice. Lucrările de acest fel se fundamentează pe aprofundate cercetări bibliografice, fiind destinate să satisfacă anumite categorii de cerințe majore de informare ale personalului din Academia de Studii Economice. Dintre lucrările de acest gen menționăm: „Revista economică. Indice alfabetic și pe materii. 1974—1982”, lucrare în 3 volume destinată cadrelor didactice, studenților, cercetătorilor, doctoranzilor și specialiștilor din producție care se ocupă de domeniul economic. Indicele asigură o identificare rapidă a lucrărilor publicate în 37 de domenii economice sau înrudite, precum și cunoașterea tuturor lucrărilor publicate în această revistă de fiecare cadru didactic din Academia de Studii Economice, fiind de narută să contribuie la realizarea marilor sarcini ce revin învățământului și științei economice în perioada actuală. Un nou volum, în curs de realizare, aduce la zi informația, cuprinzând perioada 1982—1987; „Bibliografia bibliografiilor economice”, instrument de informare terțiar, oferă beneficiarului posibilitatea de a găsi reunite într-o manieră sistematizată bibliografiile privind problematica diverselor componente ale domeniului cercetat.

4. Realizarea bibliografiilor la cerere, pe diverse teme solicitate expres de beneficiarii instituției noastre în legătură cu realizarea anumitor lucrări de cercetare științifică sau didactice. Anual se elaborează cca 50 de asemenea bibliografii. Dintre cele întocmite în anul 1987: Sistem valutar internațional; Metode și tehnici de marketing; Factorii psihosociale ai productivității muncii; Bibliografie minimală pentru cursul de perfecționare profesională pentru lucrătorii din corpul diplomatic și altele. Periodic, acestea se reunesc în volume de sine stătătoare: „Bibliografii tematice în științele eco-

nomice și social-politice”.

Foarte largă, gama lucrărilor bibliografice răspunde unei palete vaste, cuprinzătoare de necesități ale cadrelor didactice, cercetătorilor și studenților din A.S.E.:

— documentarea necesară pentru realizarea lucrărilor de cercetare științifică cuprinse în planul Academiei (în anul 1987 în acest plan au figurat peste 140 de teme);

— elaborarea și actualizarea de manuale pentru studenți (în planul de multiplicări lito ASE au figurat 101 poziții);

— elaborarea de tratate și alte lucrări de specialitate. Menționăm în acest sens informațiile furnizate pentru „Tratatul de economie contemporană”. Vol. I și II, precum și pentru volumul omagial consacrat profesoului Virgil Madgearu;

— pentru comunicări științifice ale cadrelor didactice, cercetătorilor și studenților (în anul 1987 au fost realizate peste 130 de teme).

Se poate aprecia, că informarea bibliografică realizată în cadrul Academiei de Studii Economice de către colectivul specializat al bibliotecii are o contribuție notabilă în asigurarea informării la zi a personalului didactic și studenților. Faptul că o bună parte din lucrările realizate periodic sau la cerere au drept conținut ultimele publicații economice intrate în bibliotecile din capitală atestă această realitate. În plus, prin reunirea de o manieră sistemică a informațiilor bibliografice privind anumite subdomenii și teme de mare importanță, cum ar fi mecanismul economico-financiar, comerțul exterior, informatica economică, cibernetica, conducerea întreprinderilor etc. facilitează substanțial realizarea unor lucrări științifice și didactice în care se reflectă fondul principal de informații de acest gen existent în R. S. România.

Pe un plan mai larg, putem afirma că, în efectele propagate în practica socială, care sînt specifice învățământului, se regăsesc și contribuțiile lucrărilor bibliografice. De asemenea, în realizarea contractelor științifice ale Academiei (în valoare de peste 11 milioane lei în 1987) și în acordarea asistenței de specialitate în peste 30 de întreprinderi, o anumită contribuție au și informațiile cuprinse în lucrările prezentate de noi.

În final, evidențiem aportul, fiște necuantificabil, al informării bibliografice la eficiența activităților didactice și științifice din domeniul economic.

Florica NICOLESCU
Biroul de informare și documentare științifică al Academiei de Studii Economice

Atragerea cititorilor la lectură

Cu trecerea anilor în fiecare bibliotecă se acumulează o cantitate apreciabilă de material de evidență multilaterală, valoroasă, migăloasă, care permite studierea compoziției cititorilor, a cerințelor lor de lectură și multe alte aspecte ale activității bibliotecare.

La secția „Cartea tehnică a Bibliotecii județene Mureș în urma diversificării serviciilor relațiilor bibliotecii cu publicul, mărind funcționalitatea ei, prin comunicarea mai accesibilă a colecțiilor de care dispunem, cantitatea mare a fișelor cititorilor, păstrate de la înființarea secției, a sugerat analiza statistică a situației cititorilor. Cîți s-au înscris în cursul anilor? Din ce categorie socio-profesională fac parte? În ce măsură s-a reușit permanentizarea lor?

Perioadă analizată: 1974—1986.

Evoluția numărului cititorilor înscrisi se prezintă astfel: în anul 1974 (20 noiembrie—31 decembrie) s-au înscris 325 de cititori; în anul 1975, primul an întreg, 1670; între anii 1976—1980 se observă o permanentă creștere anuală, ajungînd în 1980 la 2514; perioadei de interes în creștere generat între altele și de factorul „noutate”, i-a urmat un scurt răstimp de regresie ușoară, datorat unor lucrări de reparații și respectiv de verificare a fondurilor, pînă la 2018, în 1983; de atunci din nou o creștere constantă, pînă la 2401 cititori în 1986.

Media anuală pe perioada 1975—1986: 2258 de cititori.

Componenta pe sexe a publicului cititor din acești 12 ani dezvăluie preponderența bărbaților — 66 la sută — față de numai 47 la sută pe ansamblul cititorilor bibliotecii (medie pe șase ani), situație explicabilă prin faptul că profesiile tehnice sînt îmbrățișate mai cu seamă de bărbați, iar prin profilul ei secția noastră se adresează mai ales acestor profesii.

În ceea ce privește structura pe profesii a lotului de cititori ai secției, reținem că proporția celor an-

gajați direct în muncă — muncitori, ingineri, tehnicieni, cadre didactice, economiști — este de 47 la sută (față de numai 36 la sută pe întreaga bibliotecă); iar 49 la sută sînt elevi și studenți — oamenii de specialitate ai viitorului, în timp ce numai 4 la sută reprezintă alte categorii de cititori, cum ar fi de exemplu, foștii oameni de specialitate, azi pensionari.

Din punctul de vedere considerat se poate aprecia deci că secția de carte tehnică a realizat la nivel corespunzător cerințele de adresabilitate, deci de eficiență socială și, prin reflex, economică.

Esențială pentru gândirea activității noastre în perspectiva unor parametri de eficiență considerăm a fi problema permanentizării cititorilor. Instrument de investigație — fișele cititorilor care de 10 ani (sau și mai mult) nu au mai frecventat secția. A rezultat că pierderile la reinscriere s-au cifrat, pentru anii 1974, 1975 și 1976, la 110, 706 și respectiv 745, ceea ce în procente înseamnă 33 la sută, 42 la sută și 34 la sută. Față de această situație am procedat la o analiză aprofundată a situației. Ne oprim la un singur aspect: pierderea cititorilor din categoria muncitorilor care a atins pe anii respectivi nivele de 63 la sută, 67 la sută și 37 la sută — proporții însemnate, care ne-au făcut să privim cu și mai mult simț de răspundere problemele legate de atragerea și permanentizarea la lectură a cititorilor din această categorie socio-profesională.

Din datele de înscriere rezultă că în primii 3 ani s-au înscris 4163 de cititori din care 1561, deci 37 la sută, nu mai sînt cititorii noștri în 1986. Pentru a primi răspuns la întrebarea: de ce nu mai frecventează secția noastră acești cititori am recurs la o altă metodă: ancheta. A fost investigat pe bază de chestionar un eșanion al cititorilor încadrați în muncă, din anul 1976, între vîrstele de 25 și 45 de ani, în total 138 de persoane. În scrisoarea însoțitoare s-a arătat că secția în decursul anilor a căutat să găsească modalitățile și căile cele mai eficiente pentru a înlesni informarea publicului cititor și a ușura ajungerea cărții dorite la beneficiar, pe această linie de prur alăturat.

Întrebările din chestionar s-au subsumat în două grupe: 6 întrebări referitoare la problematica de bază — dacă au nevoie sau nu de informații din cărți în specialitatea lor sau în afara preocupărilor pro-

fesionale; dacă găsesc ajutor în alte biblioteci din oraș; ce nu i-a satisfăcut cînd au fost cititorii noștri și ce propuneri au: 4 întrebări referitoare la datele factuale: sex, pregătire și profesia foștilor cititori. Acest chestionar tematic conținea întrebări închise cu răspunsuri precodificate, întrebări mixte, precum și întrebări deschise, vizînd motivația opiniilor exprimate.

Din cele 138 de chestionare au fost recuperate 65 (47 la sută), din care 27 returnate de poștă cu diferite motive (destinatari necunoscuți, schimbare de domiciliu, plecat din localitate). Practic, s-au primit răspunsuri numai de la 38 de cititori, reprezentînd 27,5 la sută din totalul subiecților investigați. Am fi dorit să primim mai multe răspunsuri, dar și așa, cele formulate de 38 de oameni de specialitate pot fi elocvente.

La prima întrebare (au nevoie de informații din cărți, respectiv din bibliotecile de specialitate?) am primit răspuns pozitiv de la 36 de subiecți doar două persoane afirmînd că nu au nevoie de informații. În sfera preocupărilor din afara profesiei, opt persoane au declarat că nu au nevoie de ajutorul cărților.

Avînd în vedere că marea majoritate a celor chestionați folosesc și consideră că le sînt necesare informațiile acumulate în literatura de specialitate, se nasc firesc întrebările „de ce nu (mai) frecvențați biblioteca noastră?” și „frecvențați alte biblioteci în oraș?”.

Deși nouă subiecți susțin că nu au timp liber pentru studiu și șase că nu frecventează nici o altă bibliotecă, din răspunsurile precodificate și libere aflăm că 20 de persoane frecventează biblioteca întreprinderii unde lucrează, ca și alte biblioteci din oraș.

Principalele surse de procurare a cărților în afara de bibliotecile întreprinderilor sînt librăriile susțin 18 persoane. De bibliotecă personală dispun în aproape egală măsură și cei cu pregătire superioară (10 persoane), și cei cu pregătire medie (8 persoane). Între alte surse de procurare a cărților sînt amintii și colegii, prietenii, procurarea cărților din străinătate etc.

Analiza de conținut a răspunsurilor libere la subpunctul 3 din întrebarea a III-a — „de ce nu frecvențați biblioteca noastră?”, „alte motive, care?” — o vom face în relație cu răspunsurile date la întrebarea a V-a „cînd ați frecvențat secția noastră, ce nu v-a satis-

făcut”. La această întrebare 4 persoane au trecut „nu e cazul”, „nimic de obiectat”, „am fost mulțumit”. Punctul 4 (răspuns precodificat: „modul de deservire al bibliotecarilor”) n-a primit nici o mențiune, nici pozitivă și nici negativă. Sperăm că răspunsul „nu e cazul” și tăcerea o putem considera ca o atitudine pozitivă deci o deschidere spre recuperarea acestor cititori.

11 subiecți susțin că nu sînt mulțumiți cu fondul de carte al secției și 7 persoane cu fondul de publicații periodice, 2 persoane cu serviciul nostru de informații bibliografice și o persoană nu e mulțumită cu orarul de funcționare: zilnic: 9—20 (I) duminică și luni închis. Aici trebuie să menționăm că cele 11 persoane care nu sînt mulțumite cu fondul de carte de 10 ani nu cunosc acest fond și nici dezvoltarea lui impetuoasă, după cum cei 7 subiecți care și-au manifestat nemulțumirea în privința periodicelor nu știu că secția noastră, fiind o secție de împrumut, nu este deținătoarea publicațiilor periodice, acestea putînd fi consultate în sălile de lectură. Încă un amănunt interesant: dintre cele 11 persoane nemulțumite cu fondul nostru de carte 5 sînt cu pregătire superioară și 6 cu pregătire medie.

Între alte motive date la întrebarea „de ce nu frecvențați secția noastră?”: fondul de carte are un caracter teoretic general, lipsesc descrierile metodelor de realizare; lipsesc cărți și reviste de specialitate în pielărie; titlurile din domeniul informaticii apar numai în rețeaua centrelor de calcul; lipsesc publicații în limbi străine și cărți în limba maghiară. S-au făcut referiri și la termenul redus de împrumut (cele 2 săptămîni sînt „scurte” și „insuficiente” și nu le place nici să vină la prelungirea termenului de împrumut); la lipsa de telefon al secției, pentru obținerea unor informații rapide precum și la transportul în comun, care după masă este deficitar.

Decurgînd firesc din întrebările precedente întrebarea a VI-a, cu valoare recuperatoare — „ce v-ar atrage din nou la noi?” a adus răspunsuri din partea a 22 persoane, în măsură egală cu studii superioare și medii:

— retragerea de la bibliotecă se datorează unor cauze independente de aceasta — îmbolnăvire, schimbare de profesie etc. —, cei 4 subiecți care au răspuns astfel putînd fi definitiv scoși din demersurile noastre.

— (re)frecventarea secției e condiționată de unele aspecte birocratice (înscrierea se va face „fără

multe complicații) și funcționale (termenul de împrumut să se mărească „la 90 de zile fără a veni la prelungire“).

— ameliorarea fondului de publicații al secției noastre, sub raportul intereselor lor de lectură și informare.

O parte a foștilor beneficiari (6 persoane) afirmă că vor frecventa din nou biblioteca noastră numai dacă nu vor găsi cărțile dorite în comerț, în bibliotecile personale și în bibliotecile din întreprinderi.

Mai mulți au făcut propuneri referitoare la îmbogățirea fondului de carte (foarte mulți doresc cărți din import, în limbi străine). Nivelul de accesibilitate a publicațiilor e o altă cauză ce trebuie considerată, la poli, unii preferă nivelul mediu („să aveți cărți scrise pentru muncitori cu studii mai puține“), iar alții nivelul superior („înzestrarea bibliotecii cu cărți la nivel mondial“). Alt mijloc de influențare pozitivă ar fi mărirea numărului exemplarelor achiziționate („aveți puține exemplare și nu se pot împrumuta de mai mulți“).

În legătură cu cele mai multe din aceste deziderate trebuie menționat că mai ales cele legate de fondul de carte au fost deja rezolvate față de momentul când au încetat să ne frecventeze.

Prin această anchetă am încercat să clarificăm cauzele pierderii cititorilor. Regretatul Atanase Lupu în studiul despre metode și tehnici sociologice scria: „nici o metodă și nici toate la un loc nu asigură succesul prin ele însele, dar oricare dintre ele, aplicate corect și adecvat poate duce la rezultate notabile“.

Rezultatele anchetei împreună cu analizele statistice, experiența zilnică, precum și literatura de specialitate ne permit să încercăm formularea unor **concluzii**:

— Cititorii „pierduți“ pot fi considerați ca o categorie intermediară între cititorii permanentizați și acei membri ai populației care încă nu au ajuns sau niciodată nu vor ajunge în sfera de atracție a bibliotecilor.

— Trebuie considerată tendința tot mai evidentă de scădere a numărului de cititori permanentizați (circa 30 la sută este proporția cititorilor pierduți), precum și a timpului afectat cititului.

— Menținerea cititorilor este o sarcină de importanță deosebită și nici nu este ușoară. Tot mai mult crește numărul acelor care vin la bibliotecă numai pentru o carte, pentru o informație. Dacă primele impresii nu sînt favorabile (cu ocazia înscrierii, la servire, refuz de carte etc.) nu vor deveni cititori permanenți niciodată. Biblio-

teca are la dispoziție numai un timp scurt în care trebuie să dovedească importanța și folosul ei, că este o instituție care știe și poate să-l ajute pe cetățeanul înscris. De aici decurge cerința unei atenții deosebite față de cititorii noi.

— Lectura (informarea) curentă este asigurată, adică provine din bibliotecile publice în proporție destul de mică și tot în mai mare măsură din bibliotecile personale.

— Ca beneficiari ai bibliotecilor sînt „cîștigați“ mai ales un strat al populației cu pregătire medie. În strategia bibliotecii trebuie să intre tot mai mult atragerea, cîștigarea straturilor cu pregătire mai modestă (exemplu, permanentizarea cititorilor muncitorii), precum și a celor „de sus“, cu pregătirea superioară, prin servirea lor adecvată.

Din concluziile de mai sus reiese necesitatea luării unor măsuri concrete:

— Repartizarea în permanență a personalului cel mai pregătit în cadrul relațiilor, activităților cu publicul, astfel întărind acest sector;

— Completarea fondurilor de publicații luînd în considerare schimbarea flexibilă a pretențiilor beneficiarilor, estînderea dotării la noile tipuri de documente (discurs, benzi etc.);

— Întărirea colaborării între bibliotecile împrumut interbibliotecar, întocmirea unor instrumente de informare comune etc.);

— Îmbunătățirea nivelului de informare bibliografică prin folosirea instrumentelor informaționale elaborate de B.C.S., INID, alte oficii centrale de documentare etc. și mai buna exploatare a celor proprii.

— Perfecționarea și diversificarea acțiunilor de masă cu publicul, punîndu-se un accent mai mare pe o mai largă popularizare a lor;

— Înzestrarea bibliotecii cu mijloace mecanizate și automatizate, aparatură de reprografie;

— Popularizarea bibliotecii prin afise, foi volante, atrăgînd atenția cetățenilor orașului că și ei indirect contribuie la susținerea bibliotecii orașenești, respectiv județene, deci au și **dreptul** de a folosi serviciile sale.

— Pe lângă dezideratul imediat — un grad mai mare de permanentizare și un procentaj mai mic de pierdere a cititorilor — măsurile preconizate vor contribui la perfecționarea generală a activității, la acordarea serviciilor diferențiate, adaptabile la preferințele particulare.

Informarea cadrelor din producție cu pregătire medie

Inițiate din anul 1927, studiile de beneficiari s-au orientat, în primul rînd, asupra modului de informare al cercetătorilor, aceștia fiind cei mai mari consumatori de informații.

În ultima vreme a crescut însă interesul pentru cerințele de informare ale lucrătorilor din producție, aceștia devenind beneficiarii care recurg în cea mai mare măsură la serviciile organelor de informare.

Am analizat, recent, în cadrul a două anchete, poziția lor față de informare (1, 2, 3). Faptul că diferențierile în cerințele de informare sînt influențate în mare măsură de activitatea desfășurată și de nivelul de pregătire al beneficiarului ne-a făcut să analizăm separat și problema modului de informare a lucrătorilor din producție cu studii medii, beneficiari care, avînd în vedere cele de mai sus, prezintă aspecte specifice în ce privește obținerea și folosirea informațiilor. Literatura indică un număr redus de anchete asupra cerințelor de informare ale acestei categorii de beneficiari.

În cazul nostru am obținut de la 98 de subiecți răspunsuri utilizabile la întrebările chestionarelor difuzate. Analiza s-a referit la sursele de informare folosite, precum și la unele practici și preferințe pentru metode de informare. În cele ce urmează vom evidenția specificul modului de informare al acestei categorii de beneficiari, făcînd unele comparații cu cel al lucrătorilor din producție cu studii superioare (ingineri).

Folosirea surselor de informare (tabelul 1)

Pentru identificarea informațiilor lucrătorii cu studii medii recurg în principal la periodice de specialitate (63,3 la sută din beneficiarii anchetați), apoi la recomandări ale specialiștilor (56,6 la sută) și în mult mai mică măsură la cataloage de bibliotecă (18,4 la sută), reviste de referate (11,6 la sută), bibliografii tipărite (18,4 la sută), cercetări bibliografice (16,6 la sută). În comparație cu inginerii ei folosesc mai puțin frecvent sursele de

Informare secundare, care implică un efort suplimentar și cunoașterea modului de consultare.

Dintre sursele primare de informare cele mai frecvent consultate sînt cărțile și periodicele (92 la sută, respectiv 94,8 la sută), care sînt cele mai cunoscute și mai ușor accesibile. Mult mai redusă este consultarea literaturii de firme și a descrierilor de brevete (42 la sută, respectiv 12,6 la sută). Pentru ingineri, proporțiile în care ei recurg la aceste surse sînt ceva mai ridicate, preferințele lor îndreptîndu-se însă tot asupra aceluiași categorii de documente primare.

Materiale documentare mai puțin cunoscute și mai greu accesibile cum ar fi rapoartele de cercetare, comunicări la manifestări științifice sînt folosite sporadic de lucrătorii cu studii medii.

Practici și preferințe pentru metode de informare (tabelul 2)

Lucrătorii din producție consultă în mare proporție biblioteca specializată a unității în care lucrează (82,1 la sută), care le este mai ușor accesibilă. Ei recurg în proporție de 59,4 la sută la împrumut și sînt interesați în obținerea de reproduceri după lucrări care le soluționează problemele sau le dau indicații practice pentru munca lor. Identificarea locului unde se găsește o lucrare ce-i interesează este considerată de 53,1 la sută drept „grea”. În această privință diferențele față de ingineri nu sînt semnificative.

În ce privește ordonarea informațiilor, ei preferă, ca dealtfel toate categoriile de beneficiari (4), gruparea pe noțiuni, cu un accent deosebit pentru noțiuni înguste care duc direct la informațiile pertinente. Clasificarea ierarhică (CZU), mai complicată, îi interesează în mică măsură.

Timpul afectat informării este mult mai redus decît în cazul inginerilor (1—5h pentru 51,6 la sută, 6—10h pentru 42,5 la sută).

Interesul lor se îndreaptă aproape exclusiv către lucrări foarte recente (85,2 la sută cer lucrări cu vechime pînă la 5 ani), soluțiile practice avînd, în general, o durată de viață mai redusă decît lucrările cu caracter teoretic.

Tendința de a recurge la un intermediar în identificarea informațiilor este foarte marcată la lucrătorii cu studii medii, deși 81,6 la sută consideră bună identificarea directă a informațiilor. 93,6 la sută doresc să poată recurge la un serviciu de informare în acest scop. Diferența față de ingineri nu este nici aici semnificativă. Lucrătorii din producție doresc un intermediar care să le pună la dispoziție lu-

Folosirea surselor de informare (% din beneficiarii anchețați).

Categorია de beneficiari		Lucrători din producție cu studii medii	Ingineri
Surse de informare			
Surse de identificare a informațiilor	Reviste de specialitate	63,32	77,9
	Recomandări ale specialiștilor	56,6	61,3
	Cataloage de bibliotecă	18,4	19,3
	Bibliografii tipărite	18,4	23,2
	Cercetări bibliografice	16,6	24,3
	Reviste de referate și de semnalare	11,6	20,4
	Difuzare selectivă de informații pe teme (opțiuni)	94,1	97
Surse de informare primare	Lucrări sub formă de carte	92	92
	Periodice	94,8	92
	Literatură de firme	42	54
	descrieri de brevete	12,6	18,6

Tabelul 2

Practici și preferințe pentru metode de informare (% din beneficiarii anchețați)

Categorია de beneficiari		Lucrători din producție cu studii medii	Ingineri
Practici, preferințe			
Accesul la materiale documentare	Identificarea locului unde se găseesc originalele „grea”	53,1	55,3
	Consultarea bibliotecii	82,1	88,8
	Împrumut	59,4	62,8
	Obținere de reproduceri	36,6	28,9
Sisteme de ordonare a informațiilor	Pe noțiuni înguste	54	32
	Pe noțiuni largi	40	40
	C.Z.U.	6	28
Timp afectat informării	1—5 h/săpt.	51,6	39
	6—10 h/săpt.	42,5	45,6
	peste 10 h/săpt	5,9	15,4
Vechimea materialelor utile	1—4 ani	85,2	75,3
	5—10 ani	14,8	24,7
Modul de informare	Beneficiarul identifică direct informațiile	81,6	89
	Beneficiarul folosește un intermediar	93,6	92,8

crări pertinente, verificate, selectate și eventual sintetizate.

Toți lucrătorii din producție s-au arătat interesați în îmbunătățirea și modernizarea informării. Lucrătorii cu studii medii consideră în proporție de 98 la sută necesară automatizarea informării și în proporție de 94,1 la sută doresc să primească servicii cum ar fi difuzarea selectivă periodică de informații pe teme.

Concluzii

Lucrătorii din producție, orientați în principal asupra activității practice, dispun de puțin timp pentru informare.

Gradul de folosire a surselor de informare este influențat de nivelul lor de pregătire. Cu cât acesta este mai familiarizat cu sursele de informare și problemele ce i se pun sînt mai complexe, cu atît interesul pentru realizările semnala-te în literatură este mai mare.

Determinant pentru folosirea surselor de informare este accesibilitatea lor; sursele secundare mai puțin cunoscute și care comportă eforturi suplimentare pentru identificarea și obținerea originalelor sînt puțin folosite, la fel materialele primare mai greu accesibile.

Rapiditatea cu care trebuie soluționate problemele ce se pun în producție face ca lucrătorii cu studii medii să se orienteze cu precădere spre informații specifice, concrete, identificate și selecționate de un serviciu de informare.

PIA ATANASIU
VITALIE TEODORU

Bibliografie:

1. Joița, E., Atanasiu, P., Teodoru, V. **Aspecte privind cerințele de informare ale beneficiarilor din producție.** În: *Mapă documentară. Informarea documentară în teorie și practică.* Vol. III, Fasc. 1, Studii și comunicări. București, INID, 1979, p. 171—189.
2. Atanasiu, P., Teodoru, V. **Aspecte comune în preferințele pentru instrumente și metode de informare ale unor categorii de beneficiari.** În: *Probl. inf. și doc.*, 21, nr. 1 ian.-mar., 1987, p. 3—11.
3. Atanasiu, P., Teodoru, V. **Opțiuni ale beneficiarilor din producție pentru instrumente, metode și sisteme de informare.** În: *Mapă documentară. Informarea documentară în teorie și practică* vol. I, Fasc. I, Studii și comunicări. Buc., I.N.I.D., 1985, p. 310—327.
4. Atanasiu P., Teodoru V. **Opțiuni ale beneficiarilor pentru diferite sisteme de clasificare a informațiilor.** În: *Probl. inf. și doc.*, 16, nr. 1, ian.-mar., 1982, p. 17—20.

Sistemul informațional în procesul de conducere a bibliotecii (IV)

3.3. Sursele de date și informații în biblioteca publică

În proiectarea sistemului informațional al bibliotecii trebuie plecat de la identificarea surselor de informații pe care se bazează constituirea sistemului.

Pentru o identificare corectă și completă a surselor de date și informații într-o bibliotecă publică trebuie mai întîi construit un graf-rețea al structurii informațiilor care permite stabilirea categoriilor de informații și direcțiile lor de circulație, intersectarea acestora prin corelarea cu organigrama și structura organizatorică a unității în vederea identificării nodurilor decizionale.

În capitolul 2.2 a fost prezentat un graf al circulației informațiilor pe verticală.

3.3.1. Sursele de informații interne

a. **documentația tehnică de bibliotecă:** norme de evidență a documentelor; norme de descriere a documentelor; tabele C.Z.U.; norme de eliberare a documentelor; STAS-urile activităților de bibliotecă; metodologia operațiilor și proceselor de lucru; normele de circulație a publicațiilor; planul și programele de activitate și lucru.

Unele dintre acestea au proveniență externă, dar sînt transformate în surse interne prin elementele de adaptare-extindere sau reducere la nivelul unității.

b. documentația primară (sursele de date)

— constituită din ansamblul de documente și formulare în care se consemnează prima oară, datele sînt grupate pe tipuri de activitate, după cum urmează:

b.1. documentația ce consemnează mișcarea și circulația valorilor culturale.

b.1.1. evidența documentelor de bibliotecă: fișe de comandă; actele de primire; fișe de evidență preliminară a periodicelor; registrele de evidență individuală; fișe topografice; borderouri predare-primire; borderouri scoateri din evidență; fișă analitică pentru patrimoniul cultural

b.1.2. — catalogarea documentelor: fișe catalog alfabetic de serviciu;

b.1.3. — circulația documentelor de bibliotecă: fișa cărții; buletine de cerere pentru lectură în sală; fișa de termene; cerere de împrumut interbibliotecar; fișa cerere neonorată; înștiințare proces-verbal pentru restituirea cărților

b.2. documentația cu privire la evidența cititorilor: fișe de înscriere în bibliotecă; permise de intrare; plicul cititorului

b.3. documentația cu privire la propaganda bibliotecii și colecțiilor, informare bibliografică și cultural-educativă: planurile tematice și grafice ale activităților de propagandă; cererile bibliografice ale cititorilor; lucrări bibliografice și de documentare; textele redactate; analizele și investigațiile sociologice și psiho-pedagogice.

b.4. documentația cu privire la evidența personalului: contract de muncă; fișa control medical; fișa de înscriere la examen sau concurs; fișă de apreciere; condica de prezență; bilet de voie; fișa personală.

b.5. documentația privind activitatea economico-financiară și administrativă: registrul numerelor de inventar; bon consum materiale; fișe magazie; fișe cont analitic pentru valori materiale; chitanțiere-încasări de la cititori; comunicări de luare în debit cititori; dispoziții de plată; CEC; state și liste de retribuții; fișă evidență retributii; ordine deplasare; note contabile; fișe operații bugetare; plan cheltuieli; registrul de intrare-ieșire

c. documentație secundară (surse de informații) constituită din documentele în care se consemnează date prelucrate:

— registrul de mișcare a fondului de cărți, periodice, discuri etc.; fișa colectivă a repartizării cărților în bibliotecile publice de stat; caiet pentru evidența activității bibliotecii; catalogul alfabetic de serviciu; cataloagele pentru cititori, alfabetice și sistematice; fișierul profesiilor cititorilor; dările de seamă statistice; fișa colectivă de prezență; jurnalul de înregistrări contabile; liste de inventar; fișă de evidență sintetică contabilă; balanța de verificare sintetică

3.3.2. Surse de informații externe: documente de partid și de stat; legi, ordine, dispoziții, reglementări ale forurilor ierarhice; cifre de plan și norme de activitate; proiecte și liste editoriale, oferte, cataloage de edituri și anticariate, presă; planuri de învățământ și programe școlare; anuarele statistice; monografiile de localități și unități; STAS, norme tehnice de bibliotecă și descrierea publicațiilor; C.Z.U.; presa.

3.4. Depozitarea datelor și informațiilor

Bazele de date

Fondul de date și informații este complet dacă asigură elementele necesare fundamentării deciziilor, măsurilor și executării proceselor și operațiilor ce constituie activitatea bibliotecii. Din aceste motive după prelucrarea, selectarea și înregistrarea pe suport, cele care intră în fluxurile și circuitele informaționale se depozitează, completarea, îmbogățirea și eliminarea celor depășite fiind un proces continuu.

În practica de bibliotecă se pot constitui astfel de depozite de date, la care se apelează permanent sau în timp determinat.

Principalele depozite sau baze de date și informații necesare unui sistem informațional din biblioteca publică ar putea fi:

— fișierul sau documentația de achiziții, care se constituie anual din fișele ori din proiectele și listele editoriale, cataloagele, ofertele, informațiile din presă, acestea constituind intrările, iar ieșirile se realizează o dată cu intrarea documentului de bibliotecă sau decizia de neachiziționare; fișierul sau documentația de achiziții este rezultatul activității de completare — recomandă și al circuitului informațiilor cu privire la producția sau depozitele de carte, perio-dice etc.

— fișierul socio-economico-cultural al județului sau localității, care furnizează informații cu privire la specificul și profilul fiecărei unități socialiste, administrativ-teritoriale și colectivitățile umane, necesar pe de o parte pentru conceperea și realizarea planului de constituire, completare și reconstituire a colecțiilor bibliotecii, iar pe de altă parte pentru proiectarea tematică a bibliografiilor și acțiunilor de propagandă a colecțiilor și cultural-educative; aceasta se corelează cu fișierul profesiilor prac-

tice în localitate și cu cel al profesiilor cititorilor bibliotecii;

— catalogul colectiv al colecțiilor bibliotecilor publice de stat din județ, instrument indispensabil în cazul activității centralizate de completare a colecțiilor; utilitatea mare metodic-bibliografică a unităților bibliotecare de pe raza teritorială respectivă;

— catalogul alfabetic de serviciu este baza de date și informații cea mai importantă pentru o bibliotecă publică. Aceasta înmagazinează informații cu privire la descrierea bibliografică a documentelor, celelalte tipuri de fișe redactate pentru sistemul de cataloage al bibliotecii, indicii C.Z.U. adoptați pentru documentul respectiv, repartizarea exemplarelor pe sectoare, ieșirile exemplarelor casate sau mis-carea acestora și existentul din documentul respectiv. Această bază de date are durata existenței bibliotecii, fiind singurul instrument pentru obținerea oricăror informații cu privire la existența și conținutul, la sistemul de organizare și indexare a colecțiilor, în sfârșit orice informație exterioră textului necesară identificării fiecărui document ce intră în componența colecțiilor bibliotecii respective;

— catalogul sistematic de serviciu care conține structura catalogului sistematic adoptată de bibliotecă respectivă, indicii C.Z.U. aplicați în indexarea fiecărui document intrat, reprezentând baza de informații pentru constituirea, întreținerea și reorganizarea cataloagelor sistematice pentru cititori, pentru redactarea cataloagelor-volum ale colecțiilor, pentru bibliografiile însoțite de indicii C.Z.U. pentru indexarea noilor documente cu tematică similară intrate în bibliotecă;

— fișierul de modele C.Z.U. care furnizează informații cu privire la indicii C.Z.U. adoptați, combinațiile acestora, fiind un fel de index alfabetic al sistemului C.Z.U. adoptat de bibliotecă. El servește la indexarea unitară a documentelor cu tematică comună sau similară, la redactarea și întreținerea indexului alfabetic al catalogului sistematic pentru cititori. Intrările în acest catalog se constituie din fișele indicilor noi adoptați, combinațiile acestora, iar ieșirile, foarte rare, la mutările ca urmare a modificărilor C.Z.U., extinderile sau comprimările impuse de reorganizările cataloagelor sistematice;

— fișierul de modele de descrieri bibliografice care furnizează informațiile cu privire la tipurile de descriere adoptate de bibliotecă, ordinea și așezarea în pagină, deci tehnoredactarea, a elementelor componente ale descrierii, rezolvarea descrierilor la autorul colectiv, a anonimelor, a numelor compuse, pseudonimelor etc. Acest fișier este deci o bază de informații cu privire la tipurile de descriere, reguli și mai ales excepțiile ce le impun documentele intrate în bibliotecă. Se înțelege că aceasta are importanță în redactarea și organizarea cataloagelor alfabetice;

— fișierul analitic al bunurilor culturale ce intră sub incidența sau sînt ocrotite de legea patrimoniului cultural, care furnizează o sumă de date atît pentru stabilirea valorii intrinseci a obiectului cît și pentru punerea acestuia în valoare sau circulație publică;

— fișierul bibliografic al bibliografiilor existente în bibliotecă, care însumează descrierile lucrărilor bibliografice tipărite sau multiplicare prin alte procedee, cele în stadiu de fișier, inclusiv bibliografiile ascunse sau care însoțesc documentele existente în bibliotecă sau capitolele acestora. Este un instrument indispensabil activității de informare bibliografică, de rezolvare a cererilor bibliografice, cu eficiență în economia timpului afectat cercetării și depistării informațiilor bibliografice necesare unei lucrări sau în stabilirea planului tematic pentru expunerile bibliografice;

— fișierul cititorilor constituit din fișele de înscriere în bibliotecă, cel mai important document primar cu privire la beneficiarii serviciilor de bibliotecă, persoane fizice, sub toate aspectele activității unității respective. Acesta constituie baza de informații pentru conceperea și realizarea planului de completare a colecțiilor, tematic și cantitativ, a planului bibliografic și de documentare, a activităților de propagandă a cărții și cultural-educative, a activității de identificare a restanțierilor și întocmirea formelor de recuperare a cărților sau debitelor (contravalorii) acestora în realizarea statisticii activității bibliotecii;

— fișierul profesiilor și ocupațiilor cititorilor bibliotecii, sursă secundară de informații, rezultată din prelucrarea datelor furnizate de fișierul cititorilor care poate cuprinde informații în detaliu cu privire la structura socio-profesională a cititorilor și, mai complet, uni-

tățile unde aceștia lucrează. Se înțelege că este un instrument de informații într-un anumit grad de prelucrare necesar realizării planului de completare, informare bibliografică, activități de masă, analize și cercetări sociologice etc. În realizarea activității de completare a colecțiilor, informațiile din acest fișier se coroborează cu cele rezultate din fișierul profesiilor practice în localitate, atât pentru selecția titlurilor cât mai ales pentru stabilirea cantităților;

— fișierul rezultatelor înregistrate în activitatea bibliotecilor, realizat din prelucrarea și înregistrarea pe alt suport (fișa stas de catalog sau una centralizată) a datelor statistice privind colecțiile existente, cititori, frecvență, cărțile eliberate spre lectură, indicii de înzestrare, de circulație, de atragere, de frecvență, de lectură, mediile acestora zilnice, lunare, anuale, numărul bibliografiilor sau activităților de masă. Un astfel de fișier este util în planificarea activității bibliotecii imediate sau de perspectivă, în aprecierea eficienței acțiunii bibliotecii și în realizarea diagramei optimizării acțiunii bibliotecii;

— fișierul bibliotecilor publice de stat care furnizează și constituie sursa de informații privind activitatea de îndrumare metodică a unităților, inclusiv completarea centralizată a colecțiilor, precum și planul de dezvoltare a acestora;

— fișierul personalului, constituit din fișa personală, care furnizează informații cu privire la datele de stare civilă, studii, calificare, remunerații, calificative, posturi ocupate etc., necesare în politica de pregătire și perfecționare, promovare și stimulare a personalului etc.

— arhiva contabil-financiară, cuprinzând documentația executării planului de cheltuieli, aprovizionării și stocului de materiale, consumuri și natura cheltuielilor și care furnizează informații cu privire la decizia asupra plăților, necesarului de materiale, acordarea drepturilor bănești, întocmirea planului de cheltuieli etc.

O logică a etapelor, analizelor și acțiunilor de proiectare și realizare a unui sistem informațional situează stabilirea depozitelor, a stocurilor de informații în continuarea analizei fluxului informațional¹⁹.

Considerăm că fluxul logic prezentat în „Proiectul de raționalizare a sistemului de evidență” citat mai sus cu schemele respective este o

bază de aplicare în bibliotecile de o anumită dimensiune, iar altele pot pleca de la acestea în constituirea propriilor lor analize și scheme.

Propunerea în această lucrare de analiză a surselor și în același timp a bazelor de date și informații este motivată de cele mai sus expuse la care am adăuga că în situația actuală este necesar a se analiza modalitatea de stocare a informațiilor existente și utilitatea menținerii, dezvoltării sau modificării existentului, pentru a se stabili dacă mai este sau nu necesară adăugarea.

De exemplu, să luăm în discuție utilitatea sau inutilitatea fișierului rezultatelor bibliotecii, care se poate constitui din fișe realizate după rubricarea registrului de activitate zilnică sau chiar un registru la care să se adauge suportul suplimentari pentru elementele absente, cum ar fi creșterea colecțiilor, indicii sintetici de activitate etc.

Utilitatea ar fi justificată de faptul că un astfel de fișier prezintă oglinda statistică în evoluție de la începutul existenței bibliotecii sau din momentul conservării arhivei, având imediat la îndemână informațiile necesare de raportare, planificare sau analiză a activității în vederea aprecierii eficienței acțiunii ei, precum și în cazul deciziilor de achiziții pe titluri și cantități, unde frecvența este condiționată de periodicitatea achizițiilor.

De asemenea, recurgerea la aceste informații se impune cu prilejul proiectării, executării și încheierii unui sondaj ori investigații sociologice, în întocmirea materialelor pentru aprecierea participării bibliotecii la procesul educațional sau informarea la un moment dat a organelor tutelare sau a personalului propriu.

Inutilitatea ar putea fi justificată de frecvența relativ mică a utilizării acestor informații și prelucrarea și calcularea indicilor ori de câte ori se simte nevoia. În această situație trebuie luat în considerare timpul, uneori respectabil, consumat cu cercetarea arhivei și prelucrarea datelor.

Nedelcu OPREA

Note:

¹⁸ Apud: Cristea Aurel. op cit. pp. 44—45.

¹⁹ Pentru toată problema realizării unui sistem informațional. Vezi: Marinescu, V. și Faur, I. op. cit.

Optimizarea ca mijloc de creștere a transferului de informație

Practica mondială a demonstrat că în condițiile exploziei informaționale și ale progresului rapid în toate domeniile de activitate, organizarea documentării nu mai poate fi concepută într-o singură bibliotecă mare, care să concentreze și să organizeze toate documentele purtătoare de informații, privind toate disciplinele de studiu dintr-un institut superior de învățământ, ci sub forma unor rețele de unități mai mici, în care documentarea să fie organizată aprofundat, pe baze științifice moderne, la nivelul fiecărei specialități, ținând seama de cerințele contemporane ale cercetării științifice și ale procesului de învățământ.

Imperativul etapei actuale fiind eficiența în toate domeniile, studierea tuturor căilor și modalităților de creștere a acesteia devine pe lângă o necesitate și o obligație pentru bibliotecă.

Automatizarea bibliotecilor în întregime sau măcar parțial, privind stocarea și regăsirea informației ar rezolva problema cu un randament maxim, dar... pentru majoritatea bibliotecilor mici și mijlocii aceasta rămâne la stadiu de deziderat datorită investițiilor mari care se cer. Aceste categorii de bibliotecii în cadrul cărora intră cam toate bibliotecile filiale, prezintă în general cam aceleași condiții materiale și umane și se confruntă cu aceleași greutăți.

Singura posibilitate pentru aceste bibliotecii de a ține pasul cu cerințele societății este de a se adapta dinamic și eficient la natura procesului de învățământ, la caracterul tot mai diferențiat al beneficiarilor, la funcția extrauniversitară de integrare cu producția, printr-o planificare de perspectivă

și o raționalizare riguroasă, folosind orice posibilitate de modernizare.

Modernizarea trebuie înțeleasă și ca revitalizare, optimizare a formelor clasice, tradiționale, căci acestea nu și-au relevat decât parțial marile capacități informative și formative. În cadrul activității de bibliotecă, a funcționabilităților ei curente, sint direcții, care, printr-un proces de adaptare, reorganizare și optimizare, pot duce la creșterea eficienței transferului de informație.

Ce este deci optimizarea? Dicționarele indică pentru termenul „a optimiza”, explicația = „a alege și a aprecia soluția cea mai bună (optimă — optimus în lb. latină) din toate soluțiile posibile. Trebuie să avem în vedere că termenul de „optimal” înseamnă „cel mai bun pentru condițiile date sub aspectul unor criterii anume” și bineînțeles nu este identic cu termenul de „ideal”. Optimizarea procesului informațional este în esență un proces continuu de modernizare a informării și documentării, în sensul de a fi capabil să răspundă adecvat tuturor cerințelor actuale și de perspectivă. Optimizare în general nu există. Ea este posibilă numai în raport cu punctul nostru de vedere, al criteriului ales de noi. Optimizarea se bazează pe organizarea și conducerea științifică a activității din bibliotecă.

Analiza atentă a experienței altor colegi din țară, ca și propria noastră experiență acumulată în timp, permit să facem câteva considerații metodologice privind optimizarea ca mijloc al creșterii transferului de informații.

1. Acțiunea de optimizare poate să se desfășoare la toate sau numai la o verigă din sistem, să privească activitatea unui compartiment sau a tuturor în funcție de rezultatele ce le urmărim, de numărul criteriilor după care vom realiza optimizarea, de efectivul beneficiarilor și a celor ce participă la rezolvarea sarcinilor. În raport de acești parametri pot exista „n” variante.

2. La nivelul bibliotecii filiale, creșterea eficienței transferului de informații poate fi realizată optimal numai cu un rezultat final al optimizării întregii activități de bibliotecă la nivelul tuturor componentelor ei.

3. Baza metodologică a optimizării constă deci în abordarea rezolvărilor posibile ale tuturor sarcinilor curente, concrete, cu alegerea celei mai bune variante în condițiile date.

4. În luarea hotărârilor, bibliotecarul va trebui să-și subordoneze aprecierile subiective alegerii obiective a modului de rezolvare, care

trebuie să decurgă dintr-o analiză sistemică, atentă a fiecărei situații. El trebuie să fie conștientizat, să înțeleagă caracterul dialectic al acțiunilor sale, pentru a le da un plus de eficiență.

5. În cadrul transferului de informații trebuie să se țină seama atât de activitatea bibliotecarului în întregul proces de achiziție, prelucrare și stocare a informației, cât și de activitatea beneficiarului în vederea regăsirii ei, de necesitatea îndrumării și educării lui de către bibliotecar pentru cunoașterea și folosirea instrumentelor de informare. Rezultă deci că parametrii ce trebuie optimizați sînt bilaterali și trebuie să se facă o analiză atentă a activității bibliotecarului ca emițător într-o unitate dialectică cu cea de receptor a beneficiarului.

6. Pentru fiecare situație va trebui să se aleagă o variantă, o structură, o strategie de acțiune practică optimă. Opțiunea pentru o structură sau alta nu rămîne fără consecințe; ea devine o variabilă ce condiționează reușita sau nereușita noastră ducînd la întărirea sau nu a prestigiului bibliotecii.

7. În metoda alegerii structurilor optimale putem deosebi mai multe faze:

7.1 — Înșușirea sarcinii (obiectivului), concretizarea ei pe baza studiilor multilaterale a particularităților bibliotecii.

— Culegerea informației necesare în legătură cu acțiunea propusă.

— Depistarea părților bune și a celor slabe.

— Anticiparea rezultatelor maxime posibile în condițiile date.

Este faza întrebărilor de tipul: ce voi face? cu ce voi face? cum voi face? cu cine? cum voi ști dacă ceea ce trebuie făcut a fost făcut bine? etc.

7.2 — Alegerea indicilor după care va putea fi apreciată rezolvarea sarcinii ca optimă.

Criteriile de evaluare pot fi eficacitatea și eficiența. Eficacitatea exprimă gradul de realizare a obiectivelor prevăzute, adică perfecțiunea activității și calitatea informațiilor. În cazul bibliotecii, eficacitatea poate fi imediată dar mai ales îndepărtată căci sînt implicate și efecte de dezvoltare complexă, educative și formative. Eficiența este expresia raportului între efectul util propus (rezultatul) și cheltuiala (efortul) făcută pentru obținerea lui.

Ea exprimă în ce măsură s-a reușit să se valorifice resursele umane și materiale avute la dispoziție. Un maximum de realizări obținute cu aceste resurse sau diminuarea timpului afectat pentru activitate constituie indici de optimizare.

7.3 — Alegerea celui mai bun plan de acțiune și a celui mai bun complex de mijloace.

— Bibliotecarul, pe baza examinării atente, va trebui să adopte o decizie, care echivalează cu opțiunea lui pentru o strategie socotită optimă de organizare a transferului de informație, aceasta echivalează mai departe cu o ipoteză ce va trebui verificată. În funcție de strategia aleasă bibliotecarul va căuta să combine metodele, procedeele și mijloacele de acțiune.

— Pentru aceasta este necesară însușirea recomandărilor din normativele în vigoare, a experienței altor biblioteci în condiții analoage, folosirea experienței proprii din trecut în situații similare și apoi generalizarea întregii informații.

7.4 — Îmbunătățirea maximum posibilă a condițiilor de realizare a planului rezolvării sarcinii.

— prin pregătirea teoretică și practică a bibliotecarilor care vor realiza sarcina respectivă.

— îmbunătățirea condițiilor morale psihice și de mediu.

— îmbunătățirea condițiilor materiale dacă este posibil.

— coordonarea acțiunii între bibliotecă și toți ceilalți factori participanți la procesul informațional.

7.5 — realizarea planului de rezolvare a sarcinii (variantei, strategiei).

7.6 — Analiza rezolvării în perspectiva criteriului stabilit anterior.

— Discutarea cazurilor de nereușită, motivele etc..

— Conștientizarea factorilor care au asigurat rezolvarea optimă a sarcinilor în vederea acumulării de experiență.

Intenția noastră a fost nu de a da rețete practice, ci de a sugera necesitatea însușirii unui mod științific de a gândi fiecare acțiune din munca bibliotecarului.

Astfel actul său deliberativ va avea semnificația unui demers creativ, care va pune în evidență capacitatea de a stăpîni, conduce și evalua procesul de transfer al informațiilor în direcțiile dorite

Orice activitate, oricît de mărunță și neînsemnată la prima vedere, poate fi îmbunătățită dacă o analizăm temeinic. Rezultatele chiar fără a fi spectaculoase devin mari prin calitatea nouă adusă în activitatea cotidiană, dîndu-ne nouă, slujitorilor bibliotecii, sentimentul datoriei împlinite a „lucrului bine făcut”.

Florentina UNGUREANU
șef Serviciu științe umaniste
B.C.U. Iași

Ridicarea randamentului lecturii elevilor, rezultat al colaborării bibliotecii școlare cu întregul colectiv didactic al școlii

Biblioteca școlară exercită o pluralitate de funcții — informativă, educativă, recreativă, culturală —, integrându-se, prin scopul urmărit, întregului ansamblu pedagogic din școală menit să concure la formarea tipului de personalitate umană aspirând spre multilateralitate.

Funcția instructivă a bibliotecii școlare nu mai necesită și alte argumente, căci, prin însăși rațiunea ei de a exista, furnizează, prin diverse forme și pentru toate domeniile cunoașterii umane, surse sigure de documentare adaptate diferitelor nivele de înțelegere și răspunzând exigențelor programelor școlare. Biblioteca școlară a devenit un laborator, iar bibliotecarul nu mai este un simplu gestionar, ci un membru al colectivului didactic, un factor de activizare a instruirii și educării, un specialist în coordonarea lecturii tuturor elevilor din școală, oferind o îndrumare competentă în căutarea și selecția informațiilor și folosirea lor cât mai profitabilă.

În ceea ce privește rolul bibliotecarului și al cărții trebuie să ținem seama de faptul că în etapa actuală mass-media au un rol însemnat ca surse de informare ale oamenilor, poate mai comode ca receptare. Lectura unei cărți nu poate fi, totuși, înlocuită de aceste mijloace, pentru că numai ea, lectura, este aceea care, în procesul de formare a personalității umane, contribuie la evoluția ideo-afectivă a copilului și adolescentului, chiar dacă o serie de alte mijloace tind să „preia“ funcțiile cărții. Prin specificul ei, cartea rămâne singura în măsură să contribuie la ordonarea cognitivă. Dacă mijloacele audiovizuale furnizează aspecte directe, de ultimă oră, dezvoltând intuiția, pagina tipărită modelează personalitatea, lectura obligând la un efort creator de înțelegere, de sistematizare logică a datelor.

S-a constatat prin diferite studii că, citind puțin, mulți copii au rămas în urmă în planul dezvoltării psihice și chiar situația la învățatură a elevilor este în strinsă legătură cu lectura. Lectura presupune meditație, interiorizare, urmărirea unui text articulat pe idei coerente și limbajul folosit în operele literare duce la îmbogățirea Vocabularului, care depinde în cel mai înalt grad de nivelul și varietatea lecturilor.

Randamentul lecturii vizează mai multe componente și anume: orientarea, organizarea și controlul lecturii, dar aceste componente se reflectă în rezultatele obținute de elevi în pregătirea lor școlară precum și în formarea deprinderilor de muncă intelectuală.

La baza întregii activități din școala noastră și a bibliotecii stă colaborarea, colaborarea privită sub două aspecte: bibliotecă-elevi și bibliotecă-personal didactic, dar scopul final, în ambele cazuri, este organizarea lecturii, orientarea elevilor spre o lectură sistematică și diversificată și controlul lecturii. În ceea ce privește organizarea lecturii, aceasta intră în sarcina exclusivă a bibliotecii, orientarea se face de către bibliotecar și cadre didactice indiferent de specialitate, iar controlul revine în mod deosebit cadrelor didactice și în mai mică măsură bibliotecarului (aceasta din lipsă de timp și de mijloace specifice unei astfel de evaluări a lecturii).

Colaborarea bibliotecă-elev în școala noastră s-a axat pe câteva aspecte mai importante, de natură biblioteconomică (primirea cărților restituite de cititori; aranjarea cărților în rafturi; completarea fișelor de împrumut; prelucrarea cărților — aplicarea stampilei, notarea numărului de inventar); bibliografică (întocmirea de dosare tematice; prezentarea noutăților editoriale) și de conservare (recondiționarea căr-

ților deteriorate), toate acestea contribuind la o mai mare apropiere a elevilor față de carte. Totodată, elevii care fac parte din colectivul de sprijin al bibliotecii devin tot atâția mesageri în rîndul colegilor de clasă ai deprinderilor corecte, utile, de folosire a serviciilor bibliotecii.

Colaborarea dintre bibliotecă și ceilalți factori educaționali din școală se materializează în acțiunile organizate, prin planul întocmit pe întregul an asigurându-se atît participarea învățătorilor, cît și a profesorilor de diferite specialități. Planul are în vedere următoarele obiective: diversificarea activității bibliotecii; inițierea elevilor în munca cu cartea în scopul formării deprinderilor constante de lectură; integrarea activității bibliotecii în sistemul muncii educativ-culturale din școală.

Diversificarea activității bibliotecii oferă posibilitatea elevilor de a se informa operativ, de a folosi cartea pentru documentare sau destindere. Aici un loc însemnat îl are introducerea lucrărilor de referință — dicționare, enciclopedii, culegeri de probleme, în deprinderile de lucru ale elevilor.

Pentru a pune în valoare cartea social-politică și în vederea introducerii rapide în circuitul lecturii a celor mai recente documente de partid am organizat rafturi tematice, pentru ca elevii să le regăsească ușor și să se informeze prompt cu ceea ce le este necesar la orele de dirigenție, informări politice etc. În ajutorul activității organizației de pionieri am organizat raftul „Cutezătorii“, cu lucrări precum „Ghidul pionierului“, „Codul eticii“ și altele.

Educarea lecturii, formarea deprinderilor de a citi încă din perioada primei școlarități este o sarcină de mare răspundere. Atitudinea față de carte se formează înainte chiar de școlaritate, fiind dirijată de familie sau grădiniță. De modul cum este implicată cartea în viața copilului, în jocuri, în activitatea zilnică depinde în mare măsură, atașamentul față de lectură. La fel de important este și primul contact cu cartea. În acest sens în planul de activitate am inclus acțiuni de înscriere a elevilor din clasele I și a II-a pe care le organizăm cu foarte multă atenție, într-un cadru festiv, emoționant, tocmai pentru a trezi gustul elevilor pentru citit, plăcerea de a frecventa biblioteca.

Acolo unde bibliotecarul și cadrul didactic (învățător, profesor de limba română, diriginte) se întilnesc pe aceeași lungime de undă în îndrumarea lecturii, rezultatele sînt evidente. Astfel, anul acesta numărul elevilor înscrși a crescut față de aceeași perioadă a anului trecut; sînt foarte multe clase în care toți elevii sînt cititori ai bibliotecii.

Avînd un rol esențial în formarea deprinderilor pentru citit, școala (și avem în vedere și biblioteca școlară) trebuie să contribuie și la acțiunea de a-i învăța pe elevi cum să citească. Astfel la începutul anului școlar țin un ciclu de acțiuni la orele de dirigenție, orele de lectură și cu alte prilejuri, privind tehnica lecturii, ce și cit trebuie să citească elevii de diferite vârste, despre păstrarea cărților și igiena acestora.

Știm că elevul mic nu are deprinderile frecventării bibliotecii, știința alegerii cărților, a lecturii care să-i fie de folos; nu are nici capacitatea elevilor mai mari de a aprecia o carte după formă, autor, gen literar sau de a-și forma o părere la simplă răsfoire a cărții. De aici necesitatea imperioasă a unei orientări juste, competente a lecturii la această vîrstă. În școala noastră se obișnuiește ca la începutul fiecărui an școlar, învățătorii, profesorii, dirigenții, să consulte împreună cu bibliotecarul cărțile existente în bibliotecă, organizîndu-se expoziții cu cărțile recomandate de programa școlară și recomandîndu-se elevilor mari cărțile pe care trebuie să le citească pe întregul an, iar la clasele mici pe un trimestru. Cu acest prilej elevii sînt informați exact despre colecțiile bibliotecii, ce lucrări de referință, ce periodice, ce cărți se găsesc în bibliotecă în afara celor indicate de programă.

Deschisă colaborării, activitatea bibliotecii pune accent pe îndrumarea lecturii. Elevii sînt îndrumați a consulta listele bibliografice pe clase. Începînd cu clasa a III-a, încurajez efortul individual al elevilor de a-și alege singuri de la raft cartea dorită, creînd astfel condiții pentru dezvoltarea personalității, a simțului critic, al discernămîntului în alegerea lecturii. Dornici de cunoștințe noi și plini de curiozitate, elevii caută să-și îmbogățească cunoștințele dobîndite în școală și să cunoască prin intermediul cărților și alte date în afară de manual, din diverse domenii: istorie, geografie, biologie, artă. În felul acesta ei își sistematizează treptat lecturile, ajutați

de bibliotecar în colaborare cu ceilalți factori, prin îndrumări directe sau prin intermediul mijloacelor bibliografice. Există la această vîrstă, în urma unei orientări judicioase, posibilitatea de a se forma un interes deosebit pentru o anumite ramură a științei.

Anul acesta, printre alte obiective am urmărit **diversificarea lecturii**, observînd că, prin tradiție probabil, lectura pentru mulți elevi însemna doar citirea cărților indicate de programa școlară de la limba română. Mă voi referi în acest sens la acțiunile organizate în școală în scopul unei îndrumări nente, urmat de exemplificarea cu catedrele de geografie, desen, istorie, limba română, fiecare acțiune avînd un scop anume. Astfel, concursul pe teme geografice desfășurat la clasa a VI-a privind unele fenomene referitoare la climă, forme de relief din diferite continente, urmat de exemplificare cu ajutorul diapozitivelor (tematica a ținut seama de materia studiată la obiectul geografiei) a stimulat dorința elevilor de a citi mai multe cărți geografice de la bibliotecă și totodată interesul de a continua aceste acțiuni și în clasele următoare.

De natură să stimuleze interesele de lectură și în alte domenii decît beletristica sînt și dosarele tematice pentru istorie, biologie, geografie, iar pentru perfecționarea cunoștințelor de limba franceză, dosarul „Quand le français va à la bibliothèque”.

Datorită introducerii în programa școlară de limba română la clasele a VII-a și a VIII-a a unor cunoștințe de biblioteconomie, elevii au posibilitatea ca la aceste ore, desfășurate în bibliotecă, să primească informații despre colecțiile bibliotecii, cataloagele existente, fișe de catalog, cum se întocmește o listă bibliografică, cum se face descrierea unei publicații, cum trebuie regăsită la raft o carte, pornind de la fișa de catalog. Această acțiune se desfășoară în bibliotecă sub îndrumarea profesorului și cu acest prilej sînt verificate și discutate fișele de lectură ale fiecărui elev, urmărindu-se ce citește, cît citește. Metoda are rezultate remarcabile, elevii fiind îndrumați să citească și alte cărți ale unui autor înscris pe lista de recomandare bibliografică, oferindu-le totodată și posibilitatea selecției în funcție de nevoile intervenite la un moment dat. De la un an la altul, aceste nevoi evoluează, elevii au alte aspirații și deci alte exigențe față de lectură. Prin in-

drumare și orientare, elevul trebuie ferit de a citi fără spirit de discernămînt, doar din dorința de a trăi prin ficțiune alt mod de viață. Este cazul să aducem în discuție situația unor elevi care au predicție pentru un anumit gen de carte: romane polițiste sau povești nemuritoare. Atracția pentru lumea poveștilor, ca și pentru aventură este foarte naturală la copiii de vîrstă mijlocie. Ea exprimă tendința spre acțiune, spre fapte eroice, spre înlăturarea activă a dificultăților. Citirea unei cărți bune de aventuri are o mare importanță educativă, trezind dorința elevilor de a fi curajoși, perseverenți în atingerea scopului propus, de a găsi logica acțiunii. Dar interesul pentru aventuri are și un aspect periculos, multe cărți de acest gen fiind lipsite de valoare artistică, putînd duce deci la o lectură superficială.

Colaborarea bibliotecii cu ceilalți factori educaționali din școală, acțiunile organizate au fost tot atîtea prilejuri de a-i face pe elevi să înțeleagă, să vadă în cărțile indicate de programa școlară un sprijin eficient în studiu, să găsească în cunoștințele dobîndite prin lectură răspunsuri la întrebările pe care și le pun. Acțiuni și concursuri ca: „Pe urmele marilor scriitori”, „Recunoașteți opera și scriitorul”, omagierea unor scriitori (Creangă, Caragiale, Rebreanu, Sadoveanu) au dus la aprofundarea lecturilor din operele acestor scriitori, elevii fiind solicitați să parcurgă bibliografia indicată. Exemplificăm — pentru metodologie — concursul „Marele povestitor Ion Creangă” realizat la clasele a IV-a B și a IV-a C. Din bibliografie a făcut parte opera „Amintiri din copilărie” ca și poveștile și povestirile mai puțin cunoscute de elevi. Pentru că și tehnica cititului este foarte importantă la această vîrstă, ca probă în concurs a fost citirea la prima vedere a unui text dificil, cu multe semne de punctuație. Pentru sesizarea umorului în opera lui Creangă, elevii au avut de explicat mai multe proverbe și zicători într-un alt context decît cel întilnit.

Poezia ca gen literar este mai puțin cerută de elevi, fiindu-le (sau crezînd-o) mai puțin accesibilă. În colaborare cu catedra de limba română și cu colectivul de învățători, am organizat concursuri la care au participat elevi din clasele a III-a — a VIII-a, oferindu-le drept bibliografie numai poezie. Atragerea elevilor spre poezie se face printr-o atentă selecție, în funcție de accesibilitate, „Povești de toamnă”

după Otilia Cazimir a fost de natură să entuziasmeze într-atît copiii din clasele a III-a B și a III-a D încît au învățat foarte multe poezii în afara celor indicate, vizita la casa memorială a poetei fiind un alt mijloc de a-i stimula spre lecturarea poeziilor ei. La fel de stimulativă în acest sens s-au dovedit a fi și dramatizările (Demostene Botez — „Povestea brazilor și a hirtiei“, Nina Cassian — „Prințul Miorlau“, la clasele a III-a și a IV-a). Acțiunea „Poezia toamnei“, care a reunit unele din cele mai valoroase poezii ale scriitorilor noștri clasici și contemporani, i-a sensibilizat pe participanți, încît au simțit nevoia de a se prezenta și cu creații proprii în versuri sau proză. Cu acest prilej am descoperit și elevi cu înclinații deosebite pentru recitat.

Intîlnirile cu poezii Marin Sorescu, Ion Crînguleanu ș.a., discuțiile purtate între poeți și elevi despre poezie, despre problematica poeziei actuale, s-au constituit în indemnuri noi spre lectura poeziei. Cu toate rezultatele înregistrate, considerăm că încă nu am epuizat gama de modalități de atragere spre poezie, propunîndu-ne să mai lucrăm în acest plan.

O altă modalitate de ridicare a randamentului lecturii am găsit-o folosind lectura ca mijloc de exprimare artistică prin desenul din imaginație. În colaborare cu profesoara de desen și cu învățătoarea, în scopul dezvoltării gustului estetic folosim lectura colectivă, după care elevii redau cu ajutorul celorlor și pe măsura talentului lor, momente din lectură. Ca lecturi am folosit în mod deosebit cele în care predomină descrierea (Sadoveanu, Emil Girleanu, Argehi ș.a.)

Colaborarea dintre bibliotecă și ceilalți factori educaționali a urmărit și îndrumarea elevilor spre acea lectură care să-i pregătească pentru viitoarea profesie. Cu această finalitate am organizat și un raft tematic „Orientarea școlară și profesională“.

Pentru o îndrumare judicioasă a lecturii elevilor fondată pe cunoașterea preferințelor lor, ca obiectiv principal avem formarea deprinderilor pentru înțelegerea valențelor reale ale lecturii, educarea spiritului de discernămint, a capacității de selecție a cărților valoroase necesare dezvoltării lor spirituale, problema esențială fiind ce citesc, citesc și cum utilizează lectura în activitatea lor școlară.

Alexandrina LEIK
bibliotecar
Școala nr. 22 Iași

Biblioteca Stolnicului Cantacuzino — oglinză a spiritualității românești

Virgil CANDEA

Născut, se pare, în 1640, viitorul stolnic Constantin Cantacuzino a avut o adolescență zbuciumată, marcată de o perioadă de persecuții și instabilitate politică. Prigonit de Grigore Ghica, domnul Țării Românești, tatăl său, postelnicul Cantacuzino a fost sugrumat în trapeza mănăstirii de la Snagov, astfel că, la 23 de ani, stolnicul Cantacuzino a fost silit să ia drumul Levantului, apoi al Italiei, prin Constantinopol. La Universitatea din Padova el s-a putut forma într-o vatră a culturii occidentale — și ea în prefacere pe vremea aceea — unde erau continuate puternice tradiții umaniste. În țară, a avut importante rosturi în viața politică, deținînd dragățoria de stolnic, adică ministru de externe în timpul domniei fratelui său Șerban Cantacuzino, și, o vreme, în domnia nepotului său Constantin Brîncoveanu. Meritele sale de om de stat sînt incontestabile. Și-a jertfit viața pentru țară, fiind executat la Constantinopol, în 1716, împreună cu fiul său, Ștefan vodă Cantacuzino.

Stolnicul a rămas însă o figură remarcabilă în cultura românească. Autor al **Istoriei Țării Românești** poate cea dintîi creație în acest gen al scrisului și gîndirii noastre cu o largă deschidere europeană —, el a vrut să facă istoria întregului popor român, înfățișîndu-i originile, unitatea, drepturile la teritoriul național. Meritele sale în ceea ce privește istoria regională sud-est europeană sînt legate și de conceperea celei dintîi hărți științifice a Munteniei, publicată, la 1700, la Veneția.

Dar pentru toate aceste activități care cereau nu numai înclinații naturale, ci educație și disciplină a muncii intelectuale — deprinse în

țară, la Constantinopol și la Padova — îi mai trebuia viitorului cărturar instrumentul de nelipsit: o bibliotecă. Și astfel, el a creat una dintre cele mai bune biblioteci umaniste din România. Firește, tradițiile dragostei pentru carte și formarea de biblioteci erau mult mai vechi la noi. De altfel, frumoasa colecție de cărți din locuința Cantacuzinilor de la Mărgineni (Prahova), una din cele mai inestimabile bijuterii ale culturii românești și sud-est europene în general, nu reprezintă întru totul „biblioteca stolnicului Constantin Cantacuzino“. El a fost, desigur, acela care a profitat cel mai mult și i-a ajutat și pe alții să profite de această bibliotecă. Dar, în realitate, ea este a întregii familii Cantacuzino, bazele ei fiind așezate de însuși postelnicul Constantin (tatăl stolnicului) care, la rîndul lui, moștenea o importantă tradiție de dragoste pentru carte de la înaintașii lui din Levant. Specialiștii în istoria cărții vor trebui să distingă între ex libris-urile stolnicului Constantin Cantacuzino și cele ale tatălui său, postelnicul Constantin. Ambele sînt în limba latină, grafia este mai mult sau mai puțin asemănătoare, dar în mod sigur este vorba de suprapunerea în timp a două colecții: a tatălui și a fiului. Cu vremea, această bibliotecă s-a îmbogățit și cu cărți aparținînd lui Răducanu Cantacuzino, feciorul stolnicului, ca și ale altor Cantacuzini.

În catalogul publicat în urmă cu aproape 20 de ani au fost inventariate 407 volume. Nu cred că această cifră reprezintă numărul real al volumelor existente în bibliotecă deoarece găsim între cele date de bibliotecarul Cantacuzinilor și numărul 1946/II. Aceasta

Inseamnă că existau cel puțin 1946 de cărți și se dădea o cotă și cărților în mai multe volume. Putem trage concluzia că numărul volumelor existente în bibliotecă putea fi simțitor deasupra cifrei de 2000, impresionantă pentru acea vreme. Să menționăm faptul că biblioteca lui Erasmus din Rotterdam număra 413 volume. Evident că nu cantitatea volumelor dintr-o bibliotecă ne impresionează, în primul rând, ci calitatea lor. Dar „fragmentele” bibliotecii de la Mărgineni, urmele lăsate de ea ne dovedesc, pe de o parte, varietatea preocupărilor stolnicului, capacitatea lui de informare atât în ceea ce privește sursele fundamentale culturii vremii sale, cât și cele contemporane — cărți „proaspete” pentru vremea aceea care veneau din Occident — iar pe de altă parte caracterul funcțional al bibliotecii, care conținea lucrări de informare referitoare la pământul românesc, la istoria lui, dicționare, cărți de informare generală, cărți fundamentale de filosofie — Aristotel, ca și gânditorii scolastici sau contemporani stolnicului, aparținând curentului de gândire padovan (un curent de gândire nearistotelic). Era o bibliotecă funcțională pentru că însăși activitatea spirituală în țara noastră a fost întotdeauna funcțională, înțelegând prin aceasta caracterul ei angajat. Învățații români n-au fost niciodată cărturari retrași într-un turn de fildeș. Ei au fost, dimpotrivă, puternic angajați în servirea intereselor națiunilor. Biblioteca stolnicului Cantacuzino reprezintă, așadar, o imagine vie a dragostei lui pentru țară și a calităților proprii intelectualelor români. Au rămas doar fragmente din această bibliotecă — cărți de geografie, de istorie, de filosofie, de teologie, de retorică, de cosmografie, de astronomie —, lucrări reprezentative din literaturile acelor timpuri, mai ales din cea italiană pe care o cultiva în mod special și care-i „mîngia” stolnicului ceașurile lungi petrecute la Mărgineni pe vremea cînd Brîncoveanu îl ostracizase de la curtea din București.

Cum s-a constituit această bibliotecă? La baza ei, cum am mai arătat, se afla fondul moștenit de la postelnicul Constantin Cantacuzino. I s-au adăugat, în perioada studiilor, cărțile cumpărate în Italia. Nicolae Iorga a descoperit,

la începutul secolului nostru, lista cărților din 1667 pe care viitorul stolnic le cumpărase la Padova și Veneția. Ulterior, prin natura funcției ocupate, avînd întinse relații în străinătate și cunoscînd îndeaproape viața culturală europeană, și-a putut procura lucrările cele mai valoroase apărute în epocă. În **Istoria Țării Românești** el citează peste 30 de autori clasici, medievali și moderni, contemporani lui — din diverse părți ale Europei de apus sau de sud-est — ale căror lucrări se găseau în biblioteca lui. Așa se și explică de ce este atât de bine fundamentată această istorie a Țării Românești într-o perioadă în care nu existau biblioteci publice. Dacă un autor cita o carte însemna că o avea în propria sa bibliotecă. Acest prețios tezaur i-a servit stolnicului și la educația propriilor săi fii, din ea a împrumutat sau a dăruit și altor cărturari. Numeroase dovezi — corespondență, însemnări pe diverse cărți ce au aparținut stolnicului — demonstrează rosturile variate și opera culturală a acestei biblioteci umaniste românești.

Biblioteca stolnicului Cantacuzino reprezintă o oglindă a culturii românești în fața de început a modernizării ei. Cărturarii străini care vizitau Mărginenii înțelegeau din ea (biblioteca) capacitatea românilor de a crea înaltă cultură și rolul nostru în Europa de sud-est. În perioada următoare, corifeii Școlii ardelenice au investigat trecutul național și pe această cale, sigură, luminoasă, deschisă de stolnicul Constantin Cantacuzino, folosindu-i adesea cărțile. Să nu uităm că cel mai bun exemplar din **Letopisețul cantacuzinesc** păstrat astăzi la Cluj Napoca provenea din această bibliotecă și pe baza acestui exemplar a fost făcută ediția critică a profesorului Dan Simonescu și a lui Constant Grecescu. Să nu uităm că o serie dintre cele mai repute variante ale cronicilor românești și ale textelor noastre vechi — mă refer, printre altele, la o copie a **Învățăturilor lui Neagoie Basarab...**, păstrată azi tot la Cluj-Napoca — provin din această bibliotecă.

După dramatica moarte a stolnicului la 1716 și venirea la domnie a lui Nicolae Mavrocordat, biblioteca de la Mărgineni a început să se destrame. O parte a fost luată de Nicolae Mavrocordat și dusă la bi-

blioteca de la Văcărești. Altă parte a intrat în fondurile bibliotecii mănăstirii de la Mărgineni. Ulterior, în momentele critice ale domniei lui Constantin Mavrocordat (fiul lui Nicolae Mavrocordat), o parte din exemplarele aflate la Văcărești au fost vîndute, ceea ce explică faptul că au ajuns pe piața Levantului sau în Occident, unde au fost descoperite ulterior de către cercetători mai apropiați de noi în timp, cum ar fi Nicolae Iorga. Tot din biblioteca de la Văcărești, unele exemplare au ajuns în biblioteca Liceului „Sf. Sava” de unde, în 1864, trec în fondurile Bibliotecii Centrale a Statului, iar apoi, în 1901, la Academia Română. Cele care au rămas la Mărgineni au fost preluate, la rîndul lor, de către Biblioteca Centrală a Statului și apoi de către Biblioteca Academiei din București. O altă parte a ajuns în Transilvania prin marele ban Grigore Brîncoveanu, o rudă a familiei, care a dus volumele ajunse la Blaj, apoi la Cluj-Napoca. Dublete de la Colegiul național din București au fost trimise în secolul trecut la Colegiul din Craiova și se află, în prezent, la Biblioteca Liceului „Nicolae Bălcescu” de acolo.

Exemplare din fosta bibliotecă a stolnicului au ajuns prin avaturile războaielor din secolul al XVIII-lea în Biblioteca Națională din Viena, unde se găsește și manuscrise brîncovenești de la Hurezu și alte cărți importante din vechile biblioteci umaniste românești.

Dincolo de vicisitudinile cărora le-au fost supuse, aceste cărți s-au apărut însă singure, așa cum se apără, în general, cărțile. Cu toată fragilitatea lor, valorile de înaltă gândire, delicatețe și frumusețe pe care le concentrează în paginile lor, impun respect celor în posesia cărora intră, determinîndu-i să le păstreze cu grijă. Este și o explicație a faptului că din această faimoasă bibliotecă aproape un sfert a ajuns pînă în zilele noastre. Citeva sute de exemplare ce ne permit să ne facem o imagine reprezentativă asupra „întregului” ce a reprezentat, acum trei veacuri, una dintre cele mai faimoase biblioteci din sud-estul Europei.

Standardele în biblioteci

Problema standardelor de bibliotecă a fost puțin și neconcludent tratată pînă acum în literatura noastră de specialitate. Ceea ce ne propunem în cele ce urmează nu se vrea decît o deschidere către acest domeniu de o importanță a parte în condițiile unui sistem integrat de bibliotecă, care presupune criterii unitare de organizare, colecționare, prelucrare, comunicare și circulație a fondurilor, o simplă punere de probleme, urmînd ca, în timp, să le adîncim cu sprijinul specialiștilor și să le permanentizăm ca preocupare a publicației noastre. Or, standardele constituie tocmai un grup de reguli cantitative și calitative, în cazul nostru, pentru bibliotecă sau sisteme de bibliotecă. Aceste norme stabilesc prescripții privitoare la calitatea, dimensiunile și alte elemente ce definesc în general un produs, aplicate în scopul reglementării unitare a producției și a consumului, ca și a terminologiei științifice, a unor metode de analiză etc. (a se vedea D.E.R.). Mai reținem din definiția Standardului de Stat (STAS) caracterul de obligativitate a acestuia.

În legătură cu standardele pot sta în atenție două aspecte de bază:

— acțiunea de standardizare (nivelul de acoperire a diferitelor laturi și procese ale activității de bibliotecă; gradul de actualitate și situația revizuirilor, compatibilitatea cu standardele internaționale);
— însușirea standardelor de bibliotecă (colecționare — de la sistemul de informare asupra intrării în vigoare a unor standarde de profil, la modalitățile de procurare —; grad de completitudine a colecției de profil, studierea și aplicarea lor în activitatea curentă).

Asupra acestui din urmă aspect ne-am concentrat pentru început atenția. Unele observații de teren au fost verificate prin intermediul unui chestionar adresat unor biblioteci județene de mărimi diferite, dar problemele relevate de acest sondaj au un caracter de generalitate mult mai mare.

Cum standardele de stat care interesează în mod direct activitatea

bibliotecară sînt cuprinse în seriile „Informare-documentare” și „Edituri-Poligrafie”, ne-a preocupat să cunoaștem existentul în colecțiile bibliotecilor investigate din aceste serii. Numărul standardelor diferă între „nici unul” și 71. Diferențele cantitative diferă la unitățile preocupate sistematic de procurarea acestora în mod obiectiv, în funcție de momentul (anul) cînd a început colecționarea lor; în alte cazuri, este vorba de dificultăți de procurare ce decurg din imperfecțiunile sistemului de informare și de difuzare a standardelor, de unde caracterul întâmplător al achiziționării lor; în fine, în cazul unor biblioteci care se confruntă cu probleme de spațiu, de buget, de prelucrare etc., procurarea standardelor este eliminată programatic din preocupările de completare. Unele biblioteci declară în legătură cu această problemă că, în cadrul unei anume departajări a atribuțiilor, respectiv profilării a colecțiilor achiziționarea standardelor a fost lăsată în seama bibliotecilor specializate, în funcție de profilul acestora, ceea ce denotă că se ignoră în aceste cazuri caracterul de lucru al standardelor din seriile amintite pentru propriul domeniu de activitate.

Dincolo de aceste situații concrete și limitele între care se situează, trebuie citită o altă situație, de astă dată cu grad de generalitate: achiziționarea sporadică a standardelor interesînd activitatea bibliotecară determină folosirea lor sporadică, deci ele nu constituie, la ora actuală, la nivelul sistemului, un instrument de uniformizare a normelor de lucru, deci de așezare pe baze unitare a activității bibliotecilor, nici măcar a celor de același tip. De altfel, în legătură cu o altă întrebare a noastră privind utilizarea standardelor în activitatea de prelucrare a colecțiilor și de informare bibliografică, răspunsurile primite confirmă această concluzie cu valoare de ipoteză.

Esențial în acest plan ni se pare nivelul de informare cu privire la activitatea de standardizare pe profilele de interes, canalele utilizate în acest scop. Pe lista rezultată din analiza și însumarea răspunsurilor

(unii nu au răspuns) figurează: revista „Standardizarea română”; Editura Tehnică — Oficiul de difuzare a standardelor; Oficiul specializat în acest sector; — Biroul de comenzi și desfacere: prin proiectul editorial-contract și prin „Indicatorul standardelor de stat”, cu apariție anuală INID — Catalogul anual —; prospecte; proiectele planurilor editoriale; anchetele lansate pe parcursul anului de diferite edituri; Colectura bibliotecilor; B.C.S.; C.S.P.C.; Catalogul tehnic al publicațiilor existente în localitate; principalii deținători de standarde — bibliotecile tehnice specializate, comisia județeană a inginerilor și tehnicienilor; cabinetul de creativitate tehnică de pe lângă Comitetul județean U.T.C. etc.

Se poate deduce pe de o parte necunoașterea generalizată a surselor autorizate de informare în acest sector (rezultat și al insuficienței lor popularizări), iar pe de alta, nevoia de informare sistematică cu privire la standardele ce privesc activitatea de bibliotecară.

În strînsă legătură cu dificultățile de informare în acest plan se află dificultățile de procurare a lor. În afară de bibliotecile care și le procură pe bază de abonamente permanente și prin contract ferm cu Editura Tehnică — Oficiul specializat, alte unități bibliotecare afirmă o anumită stare de derută în acest sens, invocînd drept surse de procurare relațiile personale, colegii din B.C.S. sau de la Centrul special de perfecționare a cadrelor în original sau sub formă de xeroxuri, dactilograme etc. Unele biblioteci acuză o dificultate obiectivă rezultată din faptul că Editura tehnică nu acceptă abonamente la standardele pe grupe și subgrupe, după cum nu se fac nici livrări (trimiteri) individuale.

Față de situația relevată de microancheta noastră și în raport cu cerințele formulate în acest sens de unii din cititorii noștri, ne propunem să includem în preocupările permanente ale buletinului „Biblioteca” publicarea unor materiale legate de activitatea de standardizare interesînd bibliotecile, ca și în legătură cu achiziționarea, prelucrarea și valorificarea acestui tip de documente, în general. Cu sprijinul Bibliotecii Centrale de Stat, al Bibliotecii Centrale Universitare București, al I.N.I.D. și de bună seamă al Institutului Român de Standardizare, vom informa periodic cititorii noștri asupra noutăților în domeniu.

Agenda

Permanență și diversitate în propaganda cărții

Creșterea calitativă a prezenței bibliotecii în viața cultural-educativă din municipiu și din județ, în vederea sporirii contribuției specifice la educația multilaterală a masei, pentru transpunerea în viață a comandamentelor superioare ale partidului nostru privind modelarea spirituală a omului nou, iată obiectivul prioritar al colectivului de slujitori ai cărții de la Biblioteca județeană Vilcea.

În fapt, acest obiectiv prinde concretețe în două direcții de bază: perfecționarea serviciilor de lectură publică (dezvoltarea colecțiilor, accesibilizarea lor prin organizare, prelucrare și instrumente de informare, modernizarea și diversificarea serviciilor, propria perfecționare a bibliotecarilor) și exercitarea funcției educative, prin acțiuni cultural-educative și de propagandă a cărții cu bogată încărcătură formativă și finalitate bine determinată.

O viziune planică și prospectivă ne ajută în acest sens, fiind fondată pe câteva criterii de concepție și organizare, ce asigură sistem și continuitate, largă penetrație atât pe orizontală (la dimensiunile județului), cât și pe verticală (în toate straturile socio-profesionale ale populației), precum și personalizarea demersului nostru.

Calendarul principalelor acțiuni cu cartea întocmit anual constituie cadrul organizatoric ce asigură o structură tematică echilibrată, cu accentul convenit pe popularizarea literaturii social-politice și tehnice, în mai strânsă legătură cu sarcinile concrete de producție ale oamenilor muncii din județul nostru, unele manifestări fiind organizate chiar în întreprinderi și instituții, la locurile de muncă. Un loc prioritar

il ocupă propaganda documentelor de partid și de stat în primul rând a operei secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dacă acestea sînt principalele orientări de conținut, în ceea ce privește metodele folosite, am optat pentru aceste domenii mai ales pentru forme dinamice, capabile să activeze publicul cititor, să-l abiliteze în receptarea mesajelor, în decantarea semnificațiilor și a valorilor noi comunicate. Colocviile, mesele rotunde, înfățișările cu specialități au fost cele mai adese programate, alături de acțiunile cu caracter informativ, de tipul prezentărilor de cărți, al expozițiilor tematice etc.

În propaganda cărții beletristice, ne-am propus să avem permanent în atenție scriitorii de origine vilceană. Au fost lansate în ultimul an scrieri precum: „Adevărul de toată ziua” de Dinu Săraru, „Aminteste-ți de primăvara timpurie” de Adriana Paula Cozian, „Cartea Clara” de George Târnea, „Oglinda lui Narcis” de Mircea Ghițulescu, „Călătorie neterminată” de Nicolae Popescu-Bogdănești, „Lingă satul liniștit” de Al. Mircescu.

Aceleași idei, de „bibliografie locală vie”, dinamică, se subsumează și ciclul de manifestări inițiat în toamna lui '85 sub genericul „Personalități vilcene pe meleaguri natale”. Scriitori, ziariști, cadre didactice, ingineri, medici, oameni de știință și de artă, refac, la invitația bibliotecii, și în colaborare cu Comisia de răspundere a cunoștințelor științifice și tehnice, sub egida comitetului comunal de educație politică și cultură socialistă al localității respective, drumul spre comuna de baștină. Se desfășoară

simpoziioane, colocvii, expuneri într-o viziune caleidoscopică, în funcție de specialitatea fiilor satului. Manifestările sînt însoțite de expoziții de cărți fie legate de istoricul zonei respective, fie consacrate scriitorilor vilceni, fie cu o tematică mai largă inspirată din evenimentele politice și istorice ale momentului. Pliante-invitație elegante, uneori documentare bibliografice privind activitatea „oaspeților” sînt întocmite și difuzate cu aceste prilejuri.

O inițiativă ce a prins deja rădăcini de permanență, înrudită ca mod de desfășurare cu cea la care ne-am referit este legate de aniversarea unor biblioteci din mediul rural semicentenare și cu 75 de ani de activitate în urmă, desfășurându-se sub genericul „Cartea în slujba educației socialiste”. Și pentru că ne aflăm în sfera lecturii publice la sate trebuie amintită deja tradiționala manifestare cultural-artistică „Satule, vatră frumoasă” pe care o găzduiește comuna Stoilești, în organizarea Consiliului comunal de educație politică și cultură socialistă și a Bibliotecii județene Vilcea.

O altă acțiune, de largă audiență, datorită contactului nemijlocit al scriitorilor cu publicul se desfășoară sub genericul „Dialoguri în bibliotecă”. Au intrat în dialog, despre scrierile lor și despre unele aspecte ale literaturii contemporane: Laurențiu Ulici, Mircea Tomuș, Al. Jebeleanu, Mircea Ivănescu, George Anca, Al. Raicu, Sergiu Nicolaescu, Constantin Zărnescu, Mircea Braga, Valeriu Rîpeanu ș.a. Un sprijin direct în organizarea unor asemenea acțiuni primim de la Societatea literară „Anton Pann”, ai cărei membri, colaboratori ai noștri valoroși, știu să realizeze o comunicare spirituală vie cu publicul cititor.

Permanența a spiritualității românești și ferment pentru gîndirea și simțirea creatoare, personalitatea lui Eminescu a inspirat organizarea unui ciclu de manifestări (expoziții, simpoziioane, dezbateri, programe artistice) literar-muzicale, lansări de cărți) intitulat „Eminesciana”, ajuns la a 13-a ediție.

Un alt serial de acțiuni, de un nivel calitativ superior, implicînd cercetarea bibliografică de tip locală, de astă dată cu caracter interjudețean — rod al colaborării cu bibliotecile județene de pe firul Oltului — se desfășoară cu periodicitate anuală, în contextul festivalului folcloric „Cîntecele Oltului”, bucurîndu-se de-a lungul celor 12

ediții de pînă acum de participarea unor prestigioase personalități ale culturii românești, a unor cercetători valoroși în domeniul bibliografic din amintiteie bibliotecii. Cum tematica de bază este modelată de la o ediție la alta, nu e lipsit cred de interes să schițăm o retrospectivă tematică, cu mențiunea că sesiunile și colocuțiile au fost însoțite mereu de expoziții de carte, de artă plastică, de cartofilie etc.: „Oltul în conștiința literară românească” (1976); „Tradiții istorice ale luptei pentru neatințare națională și dreptate socială pē meleagurile străbătute de riul Olt” (1977); „Etnografia și folclorul Văii Oltului — expresii ale continuității civilizației tradiționale românești” (1978); „Oameni de seamă de pe meleagurile Oltului” (1979); „Contribuția locuitorilor din județele străbătute de Olt la afirmarea ființei naționale a poporului român” (1980); „Istoria cărții pe meleagurile Oltului” (1981); „Tradiție și actualitate în creația științifică și tehnică pe meleagurile Oltului” (1982); „Anul 1918, pe meleagurile Oltului” (1983); „Tradiții istorice ale luptei de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă — 23 August 1944 pe meleagurile străbătute de Olt” (1984); „Tradiții revoluționare, visuri împlinite ale tineretului din România în anii socialismului și cu deosebire în Epoca Ceaușescu” (1985); „Oltul — țărîm al idealurilor de înfrățire și pace” (1986); „Chipul tinăr al Oltului,

oglundit în literatura contemporană” (1987).

În urma acestei colaborări intense între instituția noastră și celelalte biblioteci județene din țară, la Rm. Vilcea s-a constituit un fond special cu tipărituri apărute pe teritoriul județelor străbătute de Olt, cărți poștale ilustrate și alte materiale ce reflectă dezvoltarea impetuoasă a acestor județe ca de altfel a întregii țări. Integrat circuitului informațional, acest fond folosește totodată la organizarea unor expoziții prilejuite de acțiunea „Oltul în conștiința românească”, ce se desfășoară în fiecare an la Rm. Vilcea, în prima duminică din luna august, cu participarea tuturor bibliotecilor județene riverane Oltului.

Petre PETRIA

Acces liber la raft la filiala de la Bastion a Bibliotecii Județene Timiș.

întreprinderi județene și de bună seamă ai bibliotecii gazdă. Pornind de la faptul de o realitate incontestabilă că în condițiile societății contemporane știința a devenit forță nemijlocită a producției materiale, ea contribuind deopotrivă la dezvoltarea forțelor de producție și la dezvoltarea capacității de muncă a cadrelor tehnice, fără a fi neglijate problemele „tradiționale” legate de depozitarea, păstrarea, vehicularea și difuzarea informațiilor, a fost abordată și problematica actuală de mare complexitate privind prelucrarea documentelor existente în dotarea bibliotecilor din perspectiva principiului fundamental al informației utile și necesare în sens formativ, adică al informației care urmărește atât ridicarea nivelului de cunoștințe al fiecărui individ în parte cît și, implicit, al societății umane în general, în scopul de a face disponibile în mod rapid datele de bază asupra publicațiilor apărute, astfel încît explozia informațională să nu devină una a ignoranței și, totodată, să se realizeze „progrese în stăpînirea progresului”, după expresia unui specialist. Au fost evidențiate sarcinile care revin bibliotecilor alături de centrele de documentare, de organismele și instituțiile naționale de informare în perfecționarea continuă a omului de astăzi. Biblioteca este chemată să acționeze în spiritul cerințelor epocii, așadar să preîntîmpine și să provoace cereri de lectură, să stimuleze și să dirijeze fluxul informațional, să contribuie la crearea unor deprinderi de informare, a unui comportament acțional capabil să utilizeze informațiile. Printre mijloacele care ne stau astăzi la îndemînă, în așteptarea bibliotecii viitorului, au fost enumerate: secțiunile tehnice, saloanele de carte tehnică, ghiduri ale surselor de informare, cataloage analitice pe subiecte pentru marile întreprinderi locale, cataloage colective de publicații de știință și tehnică, cicluri de expuneri pentru tineret pe tema tehnicii informării și documentării, tematici și bibliografii pentru expoziții de carte tehnică în întreprinderi, liste de recomandare, anchete sociologice, puncte de informare inițiate în întreprinderi.

O dezbateră fructuoasă de o reală utilitate pentru toți cei prezenți. Sub același generic s-au organizat acțiuni cu cartea (de știință și tehnică, de istorie, de beletristică) și la întreprinderile „Someșul”, „Clujana”, „Metalul Roșu”, I.M.M.R. „16 Februarie”.

I. P.

Eficiența unui schimb de experiență

Organizată de către Consiliul Central al U.G.S.R., Comisia pentru activitatea politică, cultural-educativă de masă, sport și turism, consfătuirea de la Arad a oferit participanților posibilitatea să facă un util schimb de experiență privind contribuția caselor de cultură, cluburilor muncitorești și bibliotecilor sindicatelor la mobilizarea oamenilor muncii pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de producție și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă. Totodată, au fost dezbătute principalele căi și mijloace de a întări rolul acestor așezăminte ca centre de educație politico-ideologică, tehnico-științifică și patriotic-revoluționară a maselor. Participarea factorilor responsabili din sistemul sindicatelor — președinți de comisii culturale ale consiliilor județene ale sindicatelor din Arad, Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Hunedoara, Caraș-Severin, Timiș, directori de case de cultură și cluburi muncitorești, bibliotecari — s-a concretizat prin intervenții interesante ce au oferit posibilitatea unor informări reciproce asupra împlinirilor și neîmplinirilor, asupra modalităților de îmbunătățire a activității. Participarea I.N.I.D. și O.S.I.M. prin reprezentanții acestor prestigioase instituții a oferit posibilitatea unei mai bune cunoașteri de către toți participanții a posibilităților pe care le au la îndemână bibliotecile sindicatelor în direcția creșterii contribuției lor directe la sporirea eficienței mișcării de invenții și inovații. Sublinierea importanței informării și documentării ca sursă de cunoaștere și aplicare a cunoș-

Biblioteca Clubului Intreprinderii de Utilaj Petrolier Tirgoviste.

tințelor dobândite direct în producție, relevarea modalităților de asigurare a surselor de informare a oamenilor muncii de către casele de cultură, cluburile muncitorești și bibliotecile sindicatelor, precizarea rolului brevetotecii ca modalitate de cunoaștere cu ajutorul literaturii de brevete a stadiului mondial de dezvoltare a tehnicii în scopul rezolvării problemelor de cercetare, de proiectare, de învățămînt și de producție în cursul acestuia an numărul brevetotecilor organizate în cadrul bibliotecilor caselor de cultură ale sindicatelor se va ridica la 10 — s-au circumscris preocupării de a adăci implicarea așezămintelor de cultură ale sindicatelor, a bibliotecii în acțiunea permanentă desfășurată la nivelul întregii țări de pregătire și perfecționare profesională a forței de muncă, de creștere a nivelului de cunoștințe tehnice, științifice, de cultură generală ale oamenilor muncii în vederea participării acestora la îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan, cu prioritate a producției destinată exportului, a programelor speciale privind creșterea nivelului tehnic și calitativ al produselor, organizarea și modernizarea proceselor de producție, dezvoltarea creației tehnico-științifice de masă, a activității de invenții și inovații, întăririi ordinii, disciplinei și răspunderii la fiecare loc de muncă.

Consfătuirea de la Arad a scos în evidență, în concluziile desprinse de către factorii organizatori, cerința implicării bibliotecii, prin fondurile de publicații de care dispune, în toate formele de activitate desfășurate în cadrul caselor de cultură ale sindicatelor și ale cluburilor muncitorești. Se are în vedere activitatea cabinetelor pentru promovarea și generalizarea progresului tehnic, a lectoratelor tehnico-economice organizate de către comisiile inginerilor și tehnicienilor, a cursurilor de pregătire profesională (organizate cu sprijinul consiliilor teritoriale și ale comitetelor sindicatelor), a cluburilor inginerilor și tehnicienilor cărora trebuie să li se asigure condiții propice de informare și documentare pe linia progresului tehnic. Facilitarea accesului la literatura științifică și tehnică, inclusiv prin împrumutul interbibliotecar, folosirea curentă a serviciilor oferite de către I.N.I.D. și O.S.I.M., organizarea unor acțiuni comune se înscriu drept modalități eficiente de prezentă a bibliotecii în mijlocul oamenilor muncii. Prin efectele lor în timp, mai puțin evidente la prima vedere, toate aceste acțiuni își găsesc motivația în atitudinea față de muncă, în rezultatele obținute acolo unde viitorul țării se făurește cu puterea brațului și a minții.

Anne-Marie MIHIT

Brevetoteca — sub semnul eficienței

Înființată în anul 1984, brevetoteca din cadrul bibliotecii Casei de cultură a sindicatelor din Arad și-a marcat utilitatea în munca de cercetare, în activitatea de invenții și inovații desfășurată în întreprinderile economice ale municipiului. Cele 5 000 de brevete de care dispunem sînt așezate (conform normelor internaționale de clasificare) în 8 secțiuni: A — necesități curente ale vieții; B — tehnică industrială; C — chimie, metalurgie; D — textile, hîrtie; E — construcții fixe; F — mecanică, iluminat-încălzire; G — fizică; H — electricitate, iar în cadrul acestora în clase și subclase. „Buletinul de informare operativă”, „Ghidul inventatorului”, „Buletinul pentru invenții și mărci”, „Revista de invenții și inovații”, la care avem abonamente, precum și lucrări obținute prin împrumut interbibliotecar de la bibliotecile tehnice specializate (U.T.A., I.V.A., Întreprinderea de Mașini Unelte) oferă beneficiarilor noștri posibilitatea să se informeze și să se documenteze în probleme curente de producție, precum și în cele legate de preocupările lor de creație tehnică.

Strinsa colaborare stabilită cu I.N.I.D., de la care primim, pe bază de abonament, buletinele de informare editate, cu O.S.I.M., de la care primim, tot pe bază de abonamente, ultimele brevete, descrieri de invenții, sprijinul constant acordat de către specialiștii celor 10 cercuri de profesii din cadrul casei de cultură, a căror activitate se desfășoară sub conducerea comisiei inginerilor și tehnicienilor, și, bineînțeles, sprijinul constant primit din partea consiliilor județean și municipal al sindicatelor ne asigură cadrul și condițiile necesare desfășurării unei activități utile.

Implicarea bibliotecii în buna desfășurare a activității cercurilor tehnico-aplicative (depanare radio-TV, depanare auto, contabilitate, croitorie, desen tehnic, calculatoare electronice, artă fotografică, cinema-motori) se concretizează prin întocmirea de bibliografii, prezentarea de lucrări de specialitate, cu ajutorul instructorului de curs, or-

Operatorul implementează informațiile rezultate din prelucrarea publicațiilor și le verifică prin afișare pe display.

ganizarea de expoziții de carte cu împrumut pe loc. Tot cu ajutorul instructorului de curs, întocmim chestionare de verificare a cunoștințelor pentru a oferi fiecărui cursant posibilitatea de a-și forma o imagine reală asupra pregătirii sale. Ele sînt completate la încheierea fiecărui curs. Premerător acestei verificări, cursanții participă la un concurs gen „Cine știe, răspunde”, organizat tot de către bibliotecă în colaborare cu instructorul de curs. Pregătirea se face pe baza parcurgerii lucrărilor prevăzute în bibliografia obligatorie, specifică fiecărui curs. Starea de competiție are un efect stimulator asupra pregătirii cursanților, dar se răsfrînge și asupra publicului participant, stîrnind interes și curiozitate. Efectul se resimte și în gradul de solicitare a literaturii tehnice. Din păcate, titlurile de care dispunem nu acoperă tematic solicitările cititorilor noștri. Ne referim la cartea tehnică de nivel mediu. Editurile de specialitate ar trebui să găsească, totuși, soluțiile viabile.

Irina DEZNAN

Acces rapid la sursele de documentare

Pornind de la pachetul de programe MISTRAL din Biblioteca națională de programe s-a realizat, pe baza unei părți însemnate din ca-

taloagele Bibliotecii Centrale și a Oficiului de Informare Documentară ale M.Ap.N. o bancă de date, gestionată de calculator, cuprinzînd informații bibliografice.

Fișa de calculator, a cărei structură finală a rezultat din colaborarea cu oficiul de calcul al Bibliotecii Centrale de Stat, include în totalitate fișa de catalog precum și alte date bibliografice importante pentru precizarea conținutului lucrării. O parte din elementele (cîmpurile) fișei de calculator sînt destinate regăsirii imediate a informațiilor bibliografice și au, conform programului MISTRAL, fișere inverse. Astfel de cîmpuri sînt, de exemplu, cel care conține indicii de clasificare zecimală, cel destinat descriptorilor precum și altele.

Cu un indice de clasificare zecimală sau un descriptor se pot formula cereri la calculator și se pot obține listinguri cu fișele cărților și/sau fișele articolelor prelucrate din periodicele străine existente în bibliotecă care conțin clasificarea zecimală sau descriptorul din cerere.

Există posibilitatea obținerii unui listing cu fișe de cărți și articole prelucrate din periodice străine prin căutarea de către calculator, a oricărei informații cuprinse într-un cîmp al fișei de calculator, de exemplu, chiar cuvinte din cîmpul rezumat (adnotare) pe baza unui procedeu secvențial de căutare.

Sistemul este operațional din anul 1986 și asigură în mod curent cererile de cercetări bibliografice solicitate.

V. V

„Întru și dintre cărți“, adică „ex libris“

Prin cea de a doua ediție (1—15 februarie a.c.) expoziția-concurs de ex libris „Scriitori, opere și personaje din literatura română“ organizată sub multiple auspicii la Oradea de Cercul de bibliologie, bibliofilie și ex libris „Gheorghe Șineai“ își confirmă oportunitatea — stimularea unui „dialog“ mai creativ și mai altfel între cititori și carte (că e vorba de grafica de ex libris creată — și numărul graficienilor de gen e în continuă creștere, cum a vădit și recenta expoziție — sau de cea expusă și recepționată de un public larg, invitat să regândească, sub stimulul acestui tip de exponat — condensat de mesaj literar-artistic — autori și opere știute) și personalitatea între manifestările de gen, prin înscrierea pe o tematică directoare și prin conferirea unui caracter de lucru. Caracterul de lucru decurge în primul rând din schimbul de experiență pe care o asemenea manifestare îl prilejuieste, dar și din simpozionul de bibliofilie organizat, sub un generic cu caracter programatic: „Ex libris pentru toți“. Acesta din urmă a fost cu adevărat ceea ce semnifică denumirea de simpozion, adică nu, cum se obișnuiește, o sesiune de comunicări mai restrânsă, ci un schimb liber de opinii, constructiv, pasionant și pasionant despre tendințele actuale privind ex librisul care se desprinde tot mai mult fizic de carte (pentru a deveni un gen al artelor plastice — grafică mică — independent, obiect de colecție și de schimb între colecționari și exponat artistic), fără a se îndepărta însă prin conținut și semnificație de aceasta.

Discuții interesante a prilejuit și geneza, la această expoziție, a ex libris-ului serial de scriitori, inspirat de Eminescu în primul rând (plină de semnificație intervenția lui Dan Sorin Perjovschi, rezumabilă în formula „îndepărtarea de Eminescu prin încorporarea apropierei“, de fapt o pledoarie pentru rigoarea artistului plastic pentru a ajunge la „tensiunea de vîrf a dragostei“ față de poetul nebereche), dar și Ion Creangă, I. L. Caragiale, Liviu Rebreanu, George Bacovia, Panait Istrati, Aron Cotruș și, dintre scriitorii mai apropiați de timpul nostru, Nicolae Labis, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Octavian Paler etc.

Interes a suscitât și intervenția Monicăi Laura-Damian, care a circumscris tema generală perimetrului geografic al Bihorului și a intrat în raport de complementaritate cu contribuția lui Ion Mălinaș considerată de autor drept „pași pentru o bibliografie și un repertoriu al ex librisului românesc“ și cu cea a lui Ioan Miklos despre prezența unor bihoreni în ultimele expoziții internaționale de ex libris. Cunoscutul cercetător de la Biblioteca Batthyaneum din Alba Iulia, dr. Iacob Mîrza a prezentat vechi ex libris-uri pe tema cărții în numita bibliotecă, deținătoare a unei valoroase colecții de ex libris-uri însumând peste 2.600 piese din care au fost selectate în scopul comunicării 17 piese, iar subsemnata am încercat să abordez raportul dintre ex librisul — marcă de proprietate și ex libris-ul — obiect de artă expozițională, între cerințe și priorități.

Expoziția propriu-zisă a însemnat o participare dublă față de ediția precedentă, respectiv, peste 250 de lucrări, datorate unui număr de 63 de graficieni, inițiativa de tematizare a Consiliului Educației Politice și Culturii Socialiste al județului Bihor, dovadă fiind se ridică. Totodată au fost reținute și re-puse în circulație și compoziții mai vechi pe tema literaturii române. Cum spunea, în catalogul expoziției, autorul acestuia și totodată secretarul Cercului de bibliologie, bibliofilie și ex libris „Gheorghe Șineai“, neobositul animator și excelentul organizator al manifestării, Constantin Mălinaș, s-a asigurat astfel privitorului „o veritabilă istorie plastică a literaturii române“, în ramele căreia cele mai multe, câteva zeci, de compoziții au fost inspirate și dedicate lui Mihai Eminescu.

În expoziție s-au înfruntat reprezentanții cei mai de seamă ai diferitelor generații — de la „veteranii“ Iosif Telleman, Crăciun Pătru, Magda Păun Pătru, Emil Chendea, Elena Dobriceanu sau Kosa Bálint, trecînd prin generația de mijloc a lui Dafinel Duinea, Dragoș Morărescu, Molnár Dénes și pînă la „valul tinerilor“ din care-i numim pe Dan Sorin Perjovschi, Alexandru Rădulescu, Daniela Pasca ș.a. — după cum au stat alături cele mai diverse tehnici ale ex libris-ului (18 la număr) de la cele tradiționale, la cele experimentale, oferind „o vedere cuprinzătoare asupra dinamicii actuale, în țară, a acestui fel de grafică a cărții“, ceea ce a conferit manifestării și valoare metodică. Dominanta a fost gravura în lino-

leum, vădîndu-se „cea mai productivă direcție în progresul artistic“ al genului, urmată de lucrările desenate în peniță și multiplicare fotomecanic sau poligrafic, exprimînd pătrunderea, ca preocupare de creație, a ex libris-ului în rîndul unui cerc larg de creatori. Dintre tehnicile noi s-au remarcat cele exersate de Dragoș Morărescu (București) în masă plastică și gravura pe hîrtie de compoziție foarte fină și tratată special, datorată lui Solyam Lajos din Oradea. Desigur s-au înregistrat și unele tatonări la nivelul tehnicilor (cele serigrafice) fără finalizări de nivel artistic deocamdată.

Fiind vorba de o expoziție-concurs se cuvine menționat și palmaresul acestuia (juriul a fost prezidat de Traian Goga, Președintele Filialei Oradea a U.A.P.): Premiul I — Dan Sorin Perjovschi, Oradea (ex libris serial Liviu Rebreanu), Premiul al II-lea — Alexandru Rădulescu, Alba Iulia (dipticul în ex libris Meșterul Manole, dedicat lui Mario da Mota Miranda) și Solyam Lajos, Oradea (grupaj de lucrări în tehnică inedită), premiul al III-lea — Aurelia Păcurar Perjovschi, Oradea („Sarmisegetusa“ și Ex libris Amal'ae), Dragoș Morărescu, București (Ex libris Nicolae Ciobanu) și Karanesi Alexandru, Gheorghieni (Ex libris Lucian Penescu). Alte distincții, cu caracter special, au mai primit Dafinel Duinea, Vulcan (Premiul I, pentru ex libris în lino-gravură), Daniela Pasca, Ainoasa (premiul pentru ex libris inspirat din literatura română cu temă istorică), Franz Illi, Brașov (pentru ex libris inspirat din literatura populară), Ioan Miklos, Beiuș, Adrian Constantin Bouleanu, Caracal și Kilyen Stefan, Satu Mare (pentru ex libris-uri pe tema „Mihai Eminescu“), Horea Dumitru T. Ungur, Beiuș (pentru ex libris pe tema bibliotecii) precum și Octavian Vinătoru, Craiova, Szabó Vilmos, Zalău (pentru lucrări în lino-gravură), Bendel Iudit și Sallay László, Oradea, Ortansa Ilie, Craiova, Victor Raicu, Vulcan (debuturi în această tehnică), Klein Ervin, Brașov, Kosa Bálint, Tâlisoara (lucrări în xilografură), Dan Lache, București și Molnar Dionisie, Tg. Mureș (gravură în metal) și Ștefan Orth, Sibiu (ex libris original executat în peniță).

Chiar dacă juriul nu a acordat și un asemenea premiu, merită o apreciere specială catalogul-program al expoziției îngrijit de Constantin Mălinaș, pentru bogăția informațională conținută și excepționala tinută grafică.

E.M.S.

Consultatii

Propaganda vizuală puternic angajată în lupta pentru o nouă calitate

Propaganda (propagare — a răspîndi), într-o accepțiune mai largă a termenului, formulată din perspectivă sociologică, se referă la ansamblul de mijloace simbolice, nepractice, puse în mișcare într-o manieră mai mult sau mai puțin deliberată pentru a influența atitudinea celorlalți cu privire la valori, obiecte sau persoane la care aceștia nu aderă total sau nu aderă deloc. Din acest unghi, ea nu poate fi considerată o **practică** fiindcă e persuasivă, disimulată, mimînd ignorarea de sine. Ea nu este un act în sensul apelării la forță, la constrîngere, altminteri efectele sale nu vor fi, la nivelul conștiinței, cele scontate. Totodată nu intră nici în sfera **informației**, dat fiind că scopul său e bine determinat și vizează un rezultat imediat, urmărit anume, nelăsînd autonomie beneficiarului. Lenin deosebea propaganda, care are în vedere teme generale, de lungă durată și cu urmări dintre cele mai complexe, de **agitație** cu o sferă restrînsă de acțiune în timp și spațiu, și, implicit, în idee. Se mai cuvin menționate asemănările care există între propagandă și publicitatea comercială. Ambele au în vedere un public larg, masa, căreia urmărește să-i influențeze reacțiile, comportamentul. Dar există în același timp o diferență esențială care le separă net. În vreme ce publicitatea urmărește plasarea rapidă (avantajoasă în primul rînd pentru cel care dă) a ceva, succesul fiind determinat de cantitate, propaganda urmărește să formeze și să consolideze o **atitudine de durată**, calitativă, care să poată deveni, cel puțin teoretic, mutual avantajoasă.

În cazul unui stat socialist ca al nostru, rosturile propagandei întreprinse și susținute de instituții și organisme de stat au o rază de acțiune de rang național și se situează la nivelul implicațiilor politico-ideologice, socio-culturale nobile. Propaganda ține, așadar, de educație și contribuie în mod direct la formarea și perfecționarea unei noi calități umane

spre binele și propășirea întregii colectivități, interesele mărunte, personale sau de grup fiind abolite în numele intereselor generale ale națiunii, ale societății.

Dacă avem în vedere **propaganda vizuală**, trebuie să-i recunoaștem ponderea deosebită în societatea contemporană. Astăzi lumea trăiește în plină eră a imaginii. Așa-numita civilizație a privirii proliferază continuu de la Gutenberg încoace. Filmul, televiziunea, afișul, fotografia sînt forme ale culturii, în sens larg, propagate vizual în primul rînd. Cartea, care ține de cultura tradițională prin care sînt filtrate chiar și inconștient celelalte mesaje — film, tv., fotografie —, aparține și ea aceluiași teritoriu al privirii, al mesajului receptat vizual. Ca obiect care se oferă ochiului uman, cartea este ea însăși un **stimul** adresat diverselor categorii de cititori. Fiind o instituție publică, biblioteca nu se poate dispensa de serviciile propagandei, ale propagandei vizuale în primul rînd. Ea își evaluează eficiența și calitatea muncii și în funcție de **numărul** de cititori, așadar de cantitatea de public atrasă spre lectură. Mijloacele și metodele prin care acest număr poate fi în creștere nu-i sînt, în consecință, indiferente. Inauguratorul biblioteconomiei moderne, Gabriel Naudé, se interesa, încă în 1627 (*Advis pour dresser une bibliothèque*) de rolul propagandei vizuale în sistemul de organizare și funcționare al unei biblioteci publice. Dacă atunci singurul mijloc recomandat și utilizat era expoziția de carte, astăzi metodele de popularizare și valorificare optimă a informației conținute în textul tipărit sînt multe și tot mai variate. Propaganda vizuală trebuie să țină seama de ritmul exploziv al aparițiilor editoriale și să opereze cu competență o pre-selecție a valorilor în funcție directă de profilul tip al publicului consumator pe care biblioteca îl deservește. Rolul și sarcinile actuale ale bibliotecarului ca „dispecer” avizat al informației au crescut simțitor și și-au adîncit complexitatea. Mijloacele vizuale se conjugă cu cele audio, fiecare detaliu al muncii cu cartea puînd deveni o formă de propagandă. Nici un compartiment al bibliotecii nu este și nu poate fi exclus.

Comportamentul și motivațiile sînt asemenea unui asberg (vezi François Mariet, *Psychosociologie d'aujourd'hui*, Bordas, 1975): ce se vede e o mască a ceea ce provoacă dinăuntru această mască. Se cer cunoscute și studiate motivațiile pentru a putea interveni **acolo**, înăuntru, în vederea influențării comportamentului. Cu alte cuvinte, o bună și eficientă propagandă vizuală nu se poate realiza decît în condițiile în care biblioteca a depus eforturi conștiente și diversificate pentru a-și cunoaște beneficiarul. Anchete și chestionare sociologice trebuie să premergă momentul alegerii și utilizării unui mijloc sau a altuia de propagandă. Trebuie identificată adresa cu maximum de precizie posibilă. Tipurile de cititori catalogate după diverse criterii — de vîrstă, de profesie, de sex etc. —, orizontul lor de așteptare, nevoile formulate ori latente de lectură sînt date indispensabile unei propagande vizuale de calitate. Fiindcă activitatea generală a bibliotecii de astăzi are drept țintă ultimă permanentizarea unei anumite atitudini față de carte, de știință, de cultură, crearea unei necesități spirituale permanente care să fie mobilul frecventării bibliotecii. Cu alte cuvinte, prin căi și metode adesea comparabile cu ale reclamelor comerciale, propaganda culturală țintește scopuri de incontestabilă noblete — nu doar informarea, ci și

formarea cititorului. Caracterul profund politic și funcția educativă sînt coordonate de bază ale activității bibliotecare, pe care propaganda vizuală se cuvine să le aibă în peramantnță în vedere. Conținutul, procedeele și rezultatele propagandei sînt în strînsă legătură și se condiționează reciproc.

Concret, **propaganda vizuală bibliotecară** apelează la diverse forme de captare a privirii (beckfang — în literatura de specialitate) pentru a atinge efecte de profunzime și durată la nivelul conștiinței. Dacă ținem seama de definirea mai largă a vizualului, aceste forme de atragere a cititorului sînt: firma bibliotecii, programul de funcționare afișat, vitrinele cu cărți, raftul liber cu indicatoarele de orientare și informare a cititorului, indicatoarele publicitare pentru secții, colecții etc., afișele acțiunilor cu cartea, fluturașii informînd asupra fondului și activității bibliotecii, desenele, tablourile direct legate de lectură, de carte, lozincile pe tema lecturii și a binefacerilor ei, anunțurile publicitare din presă, etajerele tematice, colțul special „Cărți noi”, pliante, panouri publicitare, cataloage ilustrate pentru copii, liste de recomandare și informare bibliografică, graficele privind realizările bibliotecii, aspectul general al sălilor de lectură și chiar ținuta bibliotecarilor ș.a.m.d. Nu în ultimul rînd contează coperta și grafica de carte a căror calitate depinde însă de edituri și nu de bibliotecă, aceasta puțin doar să exploateze cazurile fericite, să pună în evidență grafica reușită.

Toate formele enumerate mai sus și altele din aceeași categorie depind de imaginația și dăruirea bibliotecarilor, de conștiința lor profesională și concură în a crea o atmosferă plăcută, cu o notă de distincție și confort în măsură să atragă cititorul, să-i accentueze sentimentul că se află într-un lăcaș de cultură, capabilă să-i procure satisfacții intelectuale, estetice, morale.

O atenție deosebită se cere acordată în continuare ținutei științifice a propagandei vizuale, indiferent cărei categorii de cititori se adresează, cu atât mai mult cînd este vorba despre mijloacele de atragere la lectură a copiilor, a tinerilor, cel mai propice material uman pentru conjugarea intențiilor informative cu cele formative. Se știe că „interesul, motivația afectivă este mobilul a tot” (Jean Piaget). Altfel spus, este necesară o cunoaștere aprofundată a preferințelor, inclinațiilor cititorilor-copii pentru a veni în întîmpinarea lor și a construi și favoriza pe temelii afective mecanismul cognitiv, superior. Cartea de calitate din orice domeniu trebuie expusă nu numai în condiții estetic atrăgătoare, ci însoțită de un minim aparat de îndrumare a lecturii. Prezentări de cărți, liste de recomandare, prezentări de colecții și serii adecvate vârstei, instruirea minimală în vederea utilizării cataloagelor, a bibliografiilor sînt sarcini obișnuite ale bibliotecarului din secțiile pentru copii și tineret, sarcini convergente ca finalitate cu propaganda vizuală. Fondul de referință, cărțile noi, periodicele de care dispune secția se cer nu doar expuse riguros biblioteconomic în rafturi, ci „dinamizate” prin acțiunea directă de propagandă a bibliotecarului.

Propaganda vizuală este astăzi un sistem de căi de formare și informare a cititorului, care, mai mult ca oricînd, nu poate fi neglijat.

Irina PETRAȘ-POANTA

Constituirea colecțiilor speciale într-o bibliotecă publică (II)

I. Caracteristicile ediției

1.1. Textul

1.1.1. Texte literare

În cazul textelor literare atenția bibliofilului (a bibliotecarului de la Colecții speciale) trebuie să fie atrasă în primul rînd de *edițiile originale*. Făcînd o medie între definițiile date de dicționare, Pierre Breillat, Maurice Escoffier și Rouveyre, putem numi ediție originală *orice ediție scoasă cu asentimentul, aprobarea, consimțămîntului autorului*. Din această definiție rezultă trei aspecte:

— o operă poate avea mai multe ediții originale în timpul vieții autorului ei. Ex.: Brunet, Charles. Manuel du libraire... cinquième édition entièrement revue par l'auteur. Paris, 1860.

— nu se poate vorbi despre ediții originale ale autorilor care au trăit înainte de inventarea tiparului. În mod convențional, tipărirea pentru prima dată a unui astfel de autor poartă denumirea de *editio princeps*. (în numele acestei convenții, folosirea termenului pentru a desemna o primă ediție indiferent de perioada în care a trăit autorul, este greșită).

— o primă ediție, în sens cronologic, poate să nu fie o ediție originală dacă a fost făcută fără știrea autorului sau împotriva voinței acestuia. Ex.: primele ediții ale romanticilor francezi au apărut în Belgia, fără aprobarea autorilor, adesea prin reproducerea abuzivă a textelor publicate în diferite reviste. Se naște în mod firesc, întrebarea dacă asemenea ediții prezintă interes pentru un bibliofil sau pentru o colecție de bibliofilie. Fără îndoială, ele sînt de mare interes pentru cei ce studiază geneza unei opere, variantele sale, dacă ținem cont de faptul că, între prima publicare și ediția originală ori definitivă, o operă poate străbate un drum lung de perfecționare. Adesea este greu de făcut distincția între o ediție originală autentică și o contrafacere. Dar și contrafacerea, odată descoperită, merită să rețină atenția unui bibliofil prin întregul lanț de împrejurări care i-au determinat apariția.

Cît despre operele — în special scrisori, memorii și jurnale — publicate postum, prima ediție va avea întietate în colecție. Toate edițiile de epocă ori originale se rarefiază în timp și merită să fie păstrate cu grijă pentru că sînt documente greu de înlocuit. Tot din acest motiv se va acorda atenție și *opereelor complete* apărute în volume succesive. La colecție complete de periodice cu caracter literar sau artistic, în special cele cu apariție neregulată, capetele de serie, primele fascicule sînt de multe ori extrem de greu de găsit. De altfel, criteriul rarității nu este nici absolut, nici intangibil. Adesea, hotărîrea de a pune în colecțiile speciale, în mod automat, publicații apărute în tiraje mici (Ex. între 25 și 200 de exemplare), la o analiză mai atentă, se dovedește a fi o soluție facilă și superficială deoarece există lucrări tipărite în tiraje foarte reduse tocmai pentru că nu prezintă interes în afara unui cerc restrîns de specialiști, prieteni, rude etc. (cuvîntări ocazionale, epitalamuri, discursuri funebre etc.), în timp ce alte lucrări, tipărite în tiraje foarte mari, din cauza interesului pe care-l trezesc în cercuri foarte largi de cititori se

dovedesc a fi, încă de la apariție, greu de găsit, iar prețul lor este în continuă creștere.

1.1.2. Textele paraliterare

Cu trecerea timpului, progresele realizate în toate domeniile cunoașterii au dus la scăderea valorii documentare a multor lucrări, informațiile cuprinse în ele fiind depășite, de multe ori chiar contrazise. Pe măsură ce-și pierdeau din actualitate și adevăr unele din aceste cărți erau scoase din bibliotecile publice, abandonate degradării, distruse uneori. De asemenea, iubitorii de carte și-au dat seama că asemenea lucrări merită să fie păstrate ca documente ale etapelor gândirii și cunoașterii omenesii. De aici s-a născut preocuparea pentru colecționarea manuscriselor și cărților vechi de medicină, agricultură, arhitectură, lucrărilor științifice din toate domeniile, jocuri, sporturi și distracții, artă militară, vânătoare și pescuit, scrimă, duel, bucătărie, croitorie, modă, diverse tehnici ale unor meserii și manualele de învățare a acestor meserii, într-un cuvânt lucrări privind istoria științei și civilizației.

În toate aceste domenii — științe ori tehnici, descoperiri geografice sau din altă sferă, mișcări politice, filozofice, spirituale —, atenția maximă trebuie acordată documentelor contemporane evenimentului ori celor mai apropiate ca dată. La fel trebuie procedat în cazul lucrărilor de istorie propriu-zisă: se vor reține în colecțiile speciale memoriile și jurnalele, corespondența, pamfletele și scrierile polemice, mai degrabă decât compilațiile ulterioare. Documentele locale sînt deosebit de interesante, mai ales cînd vorbesc despre evenimente, instituții, personalități ale respectivului loc. Departajarea între documentele locale fond curent și documentele locale fond bibliofilie trebuie făcută cu grijă. În practică, unele biblioteci cu fonduri mai mici obișnuiesc să păstreze la un loc, în colecțiile speciale, întregul fond de interes local. În măsura în care acest fond este o „colecție specială” (mai ales dacă dimensiunile lui nu sînt prea mari), ideea nu este greșită. Bibliotecile cu fonduri mari, la care amintita departajare se impune, pot realiza o imagine globală a fondului de interes local printr-un catalog distinct (bibliografia locală).

1.2 Tipografia

1.2.1 Caracteri tipografice. Colecțiile speciale trebuie să cuprindă texte tipărite cu diverse alfabete și scrieri, texte caligrafiate (modele pentru învățămînt, texte stenografiate, dactilografiate ori realizate cu caractere speciale (Braille, muzică tipărită etc.), mostre pentru premiere ortografice (prima carte tipărită cu caractere latine în limba română, în alfabet de tranziție etc.), într-un cuvînt un material suficient de bogat și diversificat care să poată ilustra istoria scrisului și istoria tiparului (a evoluției caracterelor tipografice).

1.2.2 Specimene ale celor mai reprezentative tipărituri ieșite din mîna unor meșteri tipografi de notorietate: Gutenberg, Schöffer, Erhard Ratdolt din casele editoare Koberger, Manuzio, Estienne, Plantin, Elzevier, Bodoni, Baskerville, Didot ș.a. ca și cărți tipărite de amatori, de copii etc.

1.2.3 Specimene de tipărituri provenind din diverse localități în care au existat tipografii, alît centre celebre ca Mainz, Nürnberg, Veneția, Paris, Lyon, Leyda, Viena etc. (sau Tirgoviște, Brașov, București, Neamț, Rîmnic, Buzău, Blaj etc. pentru cartea românească) cît și centre mai mărunte, cu tipografii de interes local, cu arie de cuprindere și perioadă de activitate limitate: unele tipografii au avut o activitate clandestină ori au slujit interesele unor persoane particulare, astfel încît producția lor, restrînsă și cu o circulație slabă, este foarte puțin cunoscută.

Asemenea tipărituri pot deveni documente de preț pentru istoria unei țări, a unei provincii, într-o anumite perioadă de timp.

1.2.4 Documente referitoare la tehnica tipografică: fie manuale de lectură tipografică (Ex.: Fournier, Simon Pierre. Manuel typographique. Paris, Barbou, 1764, 2 vol. — celebru, rar, scump), fie noile incunabile — primele cărți obținute prin procedee noi de tipărire (Ex.: prima carte ieșită, în Europa, dintr-o mașină fotocompozitoare Lumitype: Beaumarchais, Le mariage de Figaro, Nancy, Berger-Levrault, 1957).

1.3 Ilustrația

Întră în colecțiile speciale manuscrisele cu miniaturi și auluminură, cărțile cu xilogravuri (sec. XV—XVI) cărțile cu gravuri și piesele separate de grafică — în special cele care au directă legătură cu cartea (și ilustrație de carte și exlibris-uri), albumele de gravuri, hărțile și atlasele (Mercator, Ortelius, Blaeu etc.) vechile tratate de anatomic, zoologie, botanică, ilustrate și, uneori, colorate manual, reproducerea și facsimilele unor opere prețioase, cataloage de expoziții, de ateliere, de licitații, lucrările de isotria artei înzestrate cu gravuri, aquaforte, heliogravuri și fotografiuri deosebite. Dintre lucrările ilustrate ale secolelor XIX și XX vor fi preferate cele realizate prin procedee originale, nu mecanice. Se va da o importanță deosebită calendarelor ilustrate, cărților ilustrate pentru copii, ilustrațiilor populare care, deși foarte răspîndite odinioară, au devenit azi foarte rare. Cărțile poștale ilustrate fac parte din colecțiile speciale, ca și colecțiile filatelice, acolo unde au fost deja constituite.

1.4 Suportul material și formatul cărții

Fac obiectul colecțiilor speciale documentele (manuscrise, tipărituri) avînd suporturi neobișnuite, curioase (piei de animale, scoarță de copac, stufe, materiale plastice etc.) ca și cele pe papirus, pergament și hîrtie de mînă, cu sau fără filigran, hîrtie colorată, hîrtie de lux (Japan, Chine, Whatman, Hollande etc.); majoritatea cărților tipărite pe asemenea suporturi de hîrtie au o justificare de tiraj și sînt numerotate. În privința formatului, tot ce iese din formatele obișnuite, prin dimensiune sau prin formă (gigant, hilput, formă de inimă, de liră, de pasăre, rulo, pliant etc.) poate intra în colecțiile speciale. Un loc aparte îl ocupă tipăriturile pe hîrtie de mînă, cu marginile foarte late, adesea nefălțuite, ori cele realizate pe foi de dimensiuni variate, uneori îmbînd sortimente, calități și culori diferite de hîrtie. Acestea ridică probleme speciale de conservare și, dacă nu au o valoare artistică deosebită, au cel puțin meritul de a oferi, într-o singură piesă, material de studiu pentru o bună parte din istoria hîrtiei (sînt curiozități, adesea unicate și, din această cauză, cărți foarte scumpe). Suportul material și formatul fac trecerea de la caracteristicile ediției spre

2 Caracteristicile exemplarului

2.1 Starea de conservare

Starea originală, păstrată în integritatea sa și în condiție excelentă este o exigență capitală. Ea conferă exemplarului valoarea absolută. Orice modificare, lipsă, strălucire atrag după sine modificarea valorii exemplarului.

2.2 Legătura.

Legătura este unul dintre primele elemente luate în considerație în selectarea valorilor bibliofile deoarece este cel mai frapant și cel mai ușor de sesizat. Marochinul a fost considerat mult timp ca singura piele potrivită pentru legarea cărților de lux. Cu toate acestea pielea de vițel poate da legături frumoase dar mult mai rare (pentru că sînt mai puțin rezistente); la fel mătasea, cartonul și hîrtia (aurite și divers împodobite, începînd din sec. al XIX-lea).

Materialul (piele, pînă, mătase, catifea, fildeș, metal, lemn de diferite esențe, îmbrăcat sau nu în piele) nu este singurul element valoros într-o legătură de carte. Lucrătura, ornamentele, tehnica întrebuintată ne vorbesc despre o modă, o școală dintr-o epocă, dintr-o zonă, geografică, denotă uneori stilul și personalitatea unui artist, rareori cunoscut, cel mai adesea anonim. Mozaicurile din piele de diferite culori sint rare și foarte valoroase. Spre sfîrșitul secolului al XVIII-lea se răspîndește moda forțăturilor colorate și marmorate, iar în secolul al XIX-lea și în prima jumătate a secolului XX cartea de lux va primi în atelierile de legători forțături și pagini de gardă din mătase, moar, hirtie satinată, aurită, gofrată, sidefată, cu decorațiuni delicate ori somptuoase purtînd marca fabricantului (cel mai adesea din Augsburg sau Orleans). Legăturile semnate sint extrem de rare înainte de secolul al XIX-lea, în afara cazurilor cînd numele artistului legător este gravat pe legătura însăși. Se-colul al XIX-lea ca și secolul nostru vor scoate din anonim pe artistul legător, obligîndu-l să-și semneze opera fie printr-o etichetă aplicată pe un colț al paginii de gardă, fie gravîndu-și numele pe partea interioară a uneia din cele două coperti.

În sfîrșit, legăturile cu blazoane ne duc la cercetarea provenienței exemplare.

2.3 Ornamentele și elementele adăugate cărții.

De-a lungul timpului, ca semn al dragostei și prețuirii acordate cărții, numeroși posesori au comandat artiștilor vremii miniaturi somptuoase, chenare ornamentale ale unor pagini, împodobiri cu motive diverse ale uneia sau mai multor inițiale, colorarea și înfrumusețarea acestora cu aur (auluminură).

Insemnările manuscrise, prin bogăția și varietatea lor s-au dovedit un inestimabil izvor de informații în domenii foarte variate dintre care, de o mare valoare pentru bibliofili se dovedesc cele referitoare la circulația cărții, prețul și moneda în care s-a plătit — la un moment dat — cartea ori legarea acesteia.

Ca o curiozitate nu foarte rar întîlnită trebuie să amintim cărțile în care au fost legate împreună două sau mai multe lucrări, după criterii extrem de diverse, mai ușor ori mai greu sesizabile, dar care ne vorbesc despre gustul, interesul ori personalitatea celui ce a comandat acest calligat, ori cărțile în care au fost legate fotografiile, documente, scrisori, manuscrise, gravuri, desene, discuri etc. avînd tîgătuță cu subiectul, cu autorul ori cu posesorul (cărții). Valoarea unui grupaj de acest fel, însumînd valorile individuale ale documentelor care-l compun, crește cu procentul acordat originalității, unicității, ca și criteriilor care au stat la baza alcătuirii sale.

2.4 Proveniența în colecție și circulația exemplarului.

Încă din perioada cărții manuscrise, deținători, ei și-au aplicat pe cărți semne de proprietate mergînd de la semnături — însoțite sau nu de formule care atestau apartenența la colecția lor, ștampile sigilii, parafe, cifruri, monograme, devize ori alte două forme de marcă de proprietate care au și o deosebită valoare ornamentală: ex librisul etichetă (gravură) aplicat de obicei pe partea interioară a primei coperte și supra libris-ul sau super exlibris-ul (de cele mai multe ori blazonul posesorului) imprimat cu aur pe legătura de preț a cărții. Unele aparente motive ornamentale, la o analiză mai atentă, se dovedesc a fi simboluri ori mărci de proprietate. Ex.: faimoasele legături cu pisici ale cărții provenind din biblioteca Doamnei uD Deffand (Franța, sec. al XVIII-lea).

Adesea blazoanele unor nobili, cardinali ori suverani au devenit marca de proprietate și ornamentul cărților din bibliotecile fondate de ei pentru colegii, școli, instituții, lucru care, în lipsa altor elemente de identificare, poate crea greutăți în stabilirea apar-

tenenței unei cărți la o colecție sau alta. În asemenea cazuri atribuiriile se fac numai în baza coroborării mai multor surse de informare, mai multor categorii de date. În cazul regilor Franței (Ludovic al XIV-lea, Ludovic al XV-lea etc.) numeroase lucrări provenind din tipografia regală purtau pe copertă blazonul regelui fără ca acest lucru să arate că lucrarea a făcut parte din colecția regală, blazonul avînd aici mai degrabă valoare de *ex dono* (formulă gravată pe legătură ori dedicație manuscrisă în interiorul lucrării, cuprinzînd numele sau simbolul — în cazul blazoanelor — celui care dăruie o carte, adesea — dar nu întotdeauna — și numele persoanei, instituției, comunității căruia îi era destinat darul.

Fiecare punct din schema propusă oferă, prin dezvoltare, o multitudine de aspecte care pot fi considerate criterii de bibliofilie. În timp s-au făcut diverse enumerări și chiar unele numerotări ale criteriilor de bibliofilie. Toate acestea pot fi reduse la schema propusă ori pot fi amănunțite și combinate într-un număr aproape nelimitat de variante, perfect încadrabile aceleiași scheme, în funcție de mărimea și scopul colecției, de posibilitățile și sfera de interes a colecționarului (a bibliotecii).

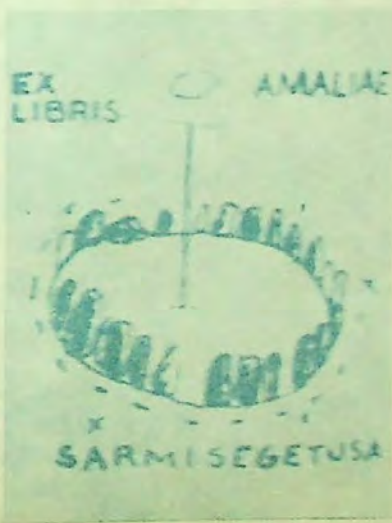
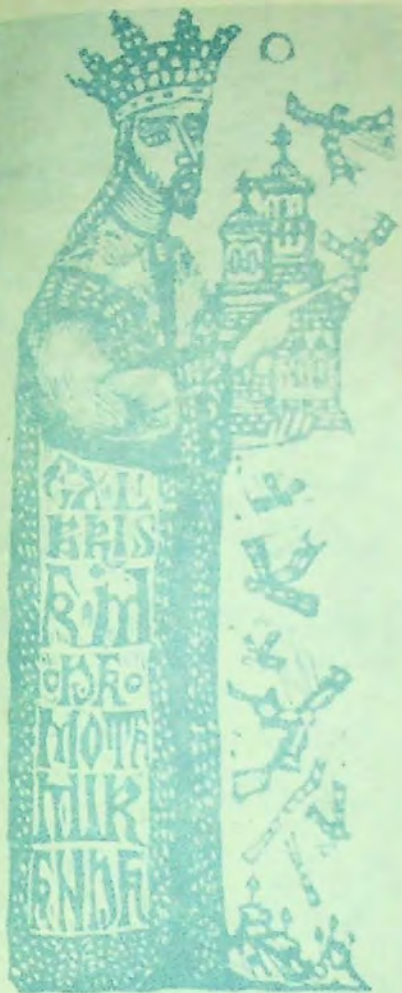
Criteriul vechimii, despre care s-a vorbit mult și căruia i s-a dat întîietate, pînă în prezent, în acțiunea de evidențiere a patrimoniului cultural național (carte) ca fiind cel mai ușor sesizabil și singurul neinfluențat de gustul și nivelul de pregătire al celor ce urmasă-l aplice, are la bază o convenție, ale cărei limite pot varia de la țară la țară, de la o etapă la alta, după necesități ori după scopurile propuse. La noi s-a adoptat ca limită maximă anul 1830 pentru cartea românească, 1800 pentru cartea străină.

S-a vorbit mult despre raritate. Este un criteriu care poate fi urmărit (ca și criteriul vechimii) în întreaga schemă propusă, adăugîndu-se, eventual, lucrările devenite rare în urma distrugerii (uzură, calamități naturale, cenzură de orice fel). Acest criteriu va deveni operant numai după alcătuirea cataloagelor colective naționale și, într-un viitor mai îndepărtat dar nu de neimaginat chiar internaționale cataloage care vor consemna numărul de exemplare care mai există din fiecare ediție a unei lucrări. În acest sens Gersant katalog der Wiegendrucke (Cataloagul colectiv al incunabulelor) întocmit de Biblioteca de Stat din Berlin, cuprinzînd toate tipăriturile din secolul al XV-lea, cu descrierea completă și menționarea locului în care se află, în prezent, fiecare exemplar, constituie un exemplu remarcabil, de asemenea inițiativa Bibliotecii Centrale de Stat de a constitui un catalog colectiv al tipăriturilor apărute pe teritoriul României merită a fi susținută și încurajată.

După constituirea, pe baza criteriilor mai sus menționate, a nucleului inițial al colecțiilor speciale, fondul trebuie îmbogățit continuu prin achiziții și prin selecționarea și păstrarea, din fondul curent, a viitoarelor documente vechi și rare. Atît achizițiile cit și selecția periodică din fondul curent trebuie realizate pe baza planului de completare, în funcție de întinderea și scopurile respectivei colecții.

Conservarea, organizarea, prelucrarea colecțiilor speciale, ca și accesul cercetătorilor la ele se supun unor reguli stricte, stabilite în conformitate cu norme științifice, acceptate pe plan internațional, menite să prezeve pentru generațiile viitoare creațiile de valoare ale patrimoniului cultural național și universal.

Elena Maria SCHATZ
șef serviciu Colecții speciale
Biblioteca Centrală de Stat

Dipticul în ex libris pe tema „Meșterul Manole”, X3, 1987, de Alexandru Rădulescu (Alba-Iulia)

Es libris „Descult” de Dan Sorin Perjovschi (Oradea)

Ex libris serial pe tema „Liviu Rebreanu”, Pl, 1987, Dan Sorin Perjovschi (Oradea)

„Sarmisegetusa”, Pl, 1987, de Amalia Pacurar Perjovschi

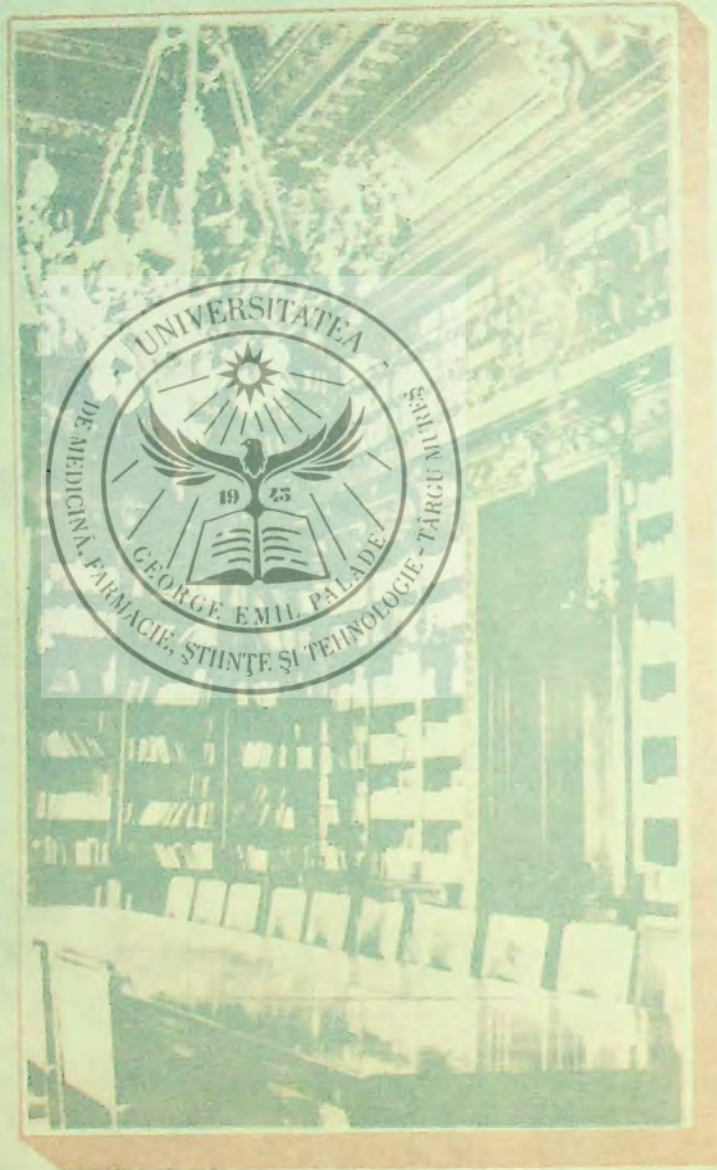
Ex libris gravat în metal pe tema „Dimitrie Cantemir”, C3, de Dan Lache (București)

Ex libris executat într-o tehnică inedită, gravură pe hirtie specială, de Soyom Lajos (Oradea)

biblioteca

Coperta I
BIBLIOTECA ȘCOLII NR. 7 DIN VASLUI

Coperta a IV-a
B.C.U.BUCUREȘTI: SALA DE LECTURA
A CADRELOR DIDACTICE

biblioteca

biblioteca

biblioteca